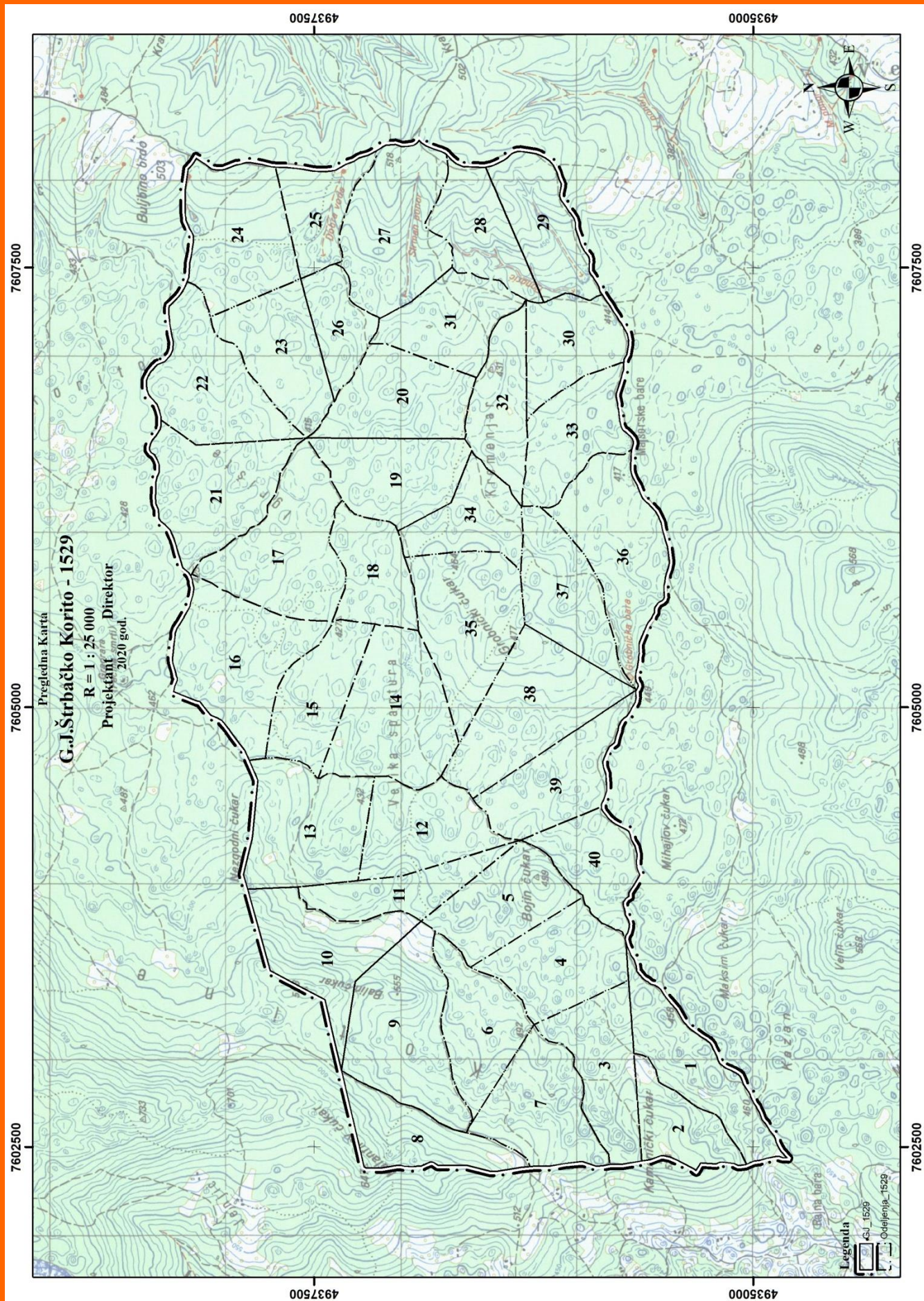

**ЈП “СРБИЈАШУМЕ”- БЕОГРАД
ШГ“ТИМОЧКЕ ШУМЕ”- БОЉЕВАЦ
ШУ “КЛАДОВО”- КЛАДОВО**

**ОСНОВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА
ЗА
Г.Ј. " ШТРБАЧКО КОРИТО"
2021 - 2030**

Зајечар, 2020. године

С А Д Р Ж А Ј

0.0 УВОД	6
1.0. ОПШТИ ОПИС И УСЛОВИ ЗА ГАЗДОВАЊЕ	7
1.1. ТОПОГРАФСКЕ ПРИЛИКЕ	7
1.1.1. Географски положај газдинске јединице.....	7
1.1.2. Границе	7
1.1.3. Површина.....	7
1.2. ИМОВИНСКО ПРАВНО СТАЊЕ	8
1.2.1. Државни посед.....	8
1.2.2. Распрострањење газдинске јединице по катастарским општинама.....	9
1.2.3. Приватни посед	9
2.0. ЕКОЛОШКЕ ОСНОВЕ ГАЗДОВАЊА	10
2.1. РЕЉЕФ И ГЕОМОРФОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	10
2.2. ГЕОЛОШКА ПОДЛОГА И ТИПОВИ ЗЕМЉИШТА	10
2.3. ХИДРОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	11
2.4. КЛИМАТСКИ УСЛОВИ	11
2.5. ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ШУМСКИХ ЕКОСИСТЕМА	13
2.6. ОПШТИ ФАКТОРИ ЗНАЧАЈНИ ЗА СТАЊЕ ШУМСКИХ ЕКОСИСТЕМА	14
3.0. ПРИВРЕДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	16
3.1. ОПШТЕ ПРИВРЕДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДРУЧЈА У КОМ СЕ НАЛАЗИ ГАЗДИНСКА ЈЕДИНИЦА	16
3.2. ЕКОНОМСКЕ И КУЛТУРНЕ ПРИЛИКЕ.....	16
3.3. ОРГАНИЗАЦИЈА И МАТЕРИЈАЛНА ОПРЕМЉЕНОСТ ШУ "КЛАДОВО"	17
3.4. ДОСАДАШЊИ ЗАХТЕВИ ПРЕМА ШУМАМА Г.Ј. „ШТРБАЧКО КОРИТО“ И ДОСАДАШЊИ НАЧИН КОРИШЋЕЊА ШУМСКИХ РЕСУРСА	18
3.5. МОГУЋНОСТ ПЛАСМАНА ШУМСКИХ ПРОИЗВОДА	18
4.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА.....	19
4.1. ОСНОВНЕ ПОСТАВКЕ И КРИТЕРИЈУМИ ПРИ ПРОСТОРНО-ФУНКЦИОНАЛНОМ РЕОНИРАЊУ ШУМА И ШУМСКИХ СТАНИШТА	19
4.2. ФУНКЦИЈЕ ШУМА И НАМЕНА ПОВРШИНА	19
4.3. ГАЗДИНСКЕ КЛАСЕ	20
5.0. СТАЊЕ ШУМА И ШУМСКИХ СТАНИШТА.....	24
5.1. СТАЊЕ ШУМА ПО НАМЕНИ.....	24
5.2. СТАЊЕ ШУМА ПО ГАЗДИНСКИМ КЛАСАМА.....	25
5.3. СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО ПОРЕКЛУ И ОЧУВАНОСТИ	27
5.4. СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО СМЕСИ.....	30
5.5. СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО ВРСТАМА ДРВЕЋА.....	31
5.6. СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО ДЕБЉИНСКОЈ СТРУКТУРИ	34
5.7. СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО СТАРОСТИ.....	36
5.8. ЗДРАВСТВЕНО СТАЊЕ САСТОЈИНА	41
5.9. СТАЊЕ НЕОБРАСЛИХ ПОВРШИНА	42
5.10. ФОНД И СТАЊЕ ДИВЉАЧИ- УСЛОВИ И МОГУЋНОСТ ЗА РАЗВОЈ.....	42
5.11. СТАЊЕ ОСТАЛИХ ПРОИЗВОДА ШУМА.....	43
5.12. СТАЊЕ ЗАШТИЋЕНИХ ДЕЛОВА ПРИРОДЕ.....	43
5.13. СТАЊЕ РЕТКИХ, РАЊИВИХ И УГРОЖЕНИХ ВРСТА (РТЕ).....	44
5.14. СТАЊЕ ШУМСКИХ САОБРАЋАЈНИЦА	45
5.15. ОПШТИ ОСВРТ НА ЗАТЕЧЕНО СТАЊЕ ШУМА.....	46
6.0. ДОСАДАШЊЕ ГАЗДОВАЊЕ ШУМАМА	48
6.1. ПРОМЕНА ШУМСКОГ ФОНДА.....	48
6.1.1. Промена шумског фонда по површини	48
6.1.2. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту	49
6.2. ОДНОС ПЛАНИРАНИХ И ОСТВАРЕНИХ РАДОВА У ДОСАДАШЊЕМ ПЕРИОДУ	50

6.2.1. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума.....	50
6.2.2. Досадашњи радови на заштити шума.....	51
6.2.3. Досадашњи радови на коришћењу шума.....	52
6.2.4. Досадашњи радови на изградњи шумских саобраћајница.....	53
6.2.5. Досадашњи радови на коришћењу осталих шумских производа.....	53
6.2.6. Преглед извршених бесправних сеча у периоду 2011 – 2020. године.....	53
6.2.7. Општи осврт на досадашње газдовање шумама - оцена утицаја за садашње стање.....	53
7.0. ПЛАНИРАЊЕ УНАПРЕЂИВАЊА СТАЊА И ОПТИМАЛНОГ КОРИШЋЕЊА ШУМА.....	55
7.1. МОГУЋИ СТЕПЕН И ДИНАМИКА УНАПРЕЂИВАЊА СТАЊА И ФУНКЦИЈА ШУМА У ТОКУ УРЕЂАЈНОГ ПЕРИОДА (ПРОГНОЗА ЗА 2 - 3 ПЕРИОДА).....	55
7.2. ЦИЉЕВИ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА.....	57
7.2.1. Циљеви газдовања.....	57
7.3. МЕРЕ ЗА ПОСТИЗАЊЕ ЦИЉЕВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА.....	58
7.3.1. Узгојне мере.....	58
7.3.2. Уређајне мере.....	59
7.4. ПЛАНОВИ ГАЗДОВАЊА.....	60
7.4.1. План гајења шума.....	60
7.4.1.1. План обнављања и подизања нових шума.....	61
7.4.1.2. План расадничке производње.....	62
7.4.1.3. План неге шума.....	63
7.4.2. План заштите шума.....	65
7.4.3. План коришћења шума.....	65
7.4.3.1. План сеча обнављања једнодобних шума.....	66
7.4.3.2. План проредних сеча.....	69
7.4.3.3. Укупан принос од сеча шума.....	70
7.4.3.4. План коришћења осталих шумских производа.....	71
7.4.4. План унапређивања стања ловне дивљачи.....	72
7.4.5. План изградње шумских саобраћајница и других објеката у шуми.....	73
7.4.6. План управљања заштићеним подручјима.....	73
7.4.7. План уређивања шума.....	74
7.4.8. Очекивани ефекти газдовања шумама.....	74
8.0. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНОВА ГАЗДОВАЊА.....	76
8.1. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ШУМСКО-УЗГОЈНИХ РАДОВА.....	76
8.2. УПУТСТВО ЗА ИЗВОЂЕЊЕ РАДОВА НА КОРИШЋЕЊУ ШУМА.....	89
8.3. УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ ИЗВОЂАЧКОГ ПРОЈЕКТА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА.....	90
8.4. УПУТСТВО ЗА ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА.....	92
8.5. ШУМСКА ХРОНИКА.....	93
8.6. ВРЕМЕ СЕЧЕ ШУМА.....	93
8.7. СМЕРНИЦЕ ЗА ИНДЕНТИФИКАЦИЈУ И УПРАВЉАЊЕ ШУМАМА ВИСОКЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕДНОСТИ.....	94
8.8. УПУТСТВО ЗА ПРИМЕНУ ТАРИФА.....	95
9.0. ЕКОНОМСКО - ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА.....	97
9.1. ОБРАЧУН ВРЕДНОСТИ ШУМА.....	97
9.1.1. Сортиментна структура укупне дрвне запремине.....	97
9.1.2. Вредност дрвета на пању.....	98
9.1.3. Вредност младих састојина (без запремине).....	99
9.1.4. Укупна вредност шума.....	99
9.2. СТРУКТУРА СЕЧИВЕ ДРВНЕ ЗАПРЕМИНЕ И ПЛАНИРАНИ РАДОВИ.....	99
9.3. УТВРЂИВАЊЕ ПРОСЕЧНИХ ТРОШКОВА.....	102
9.4. УТВРЂИВАЊЕ ПРОСЕЧНОГ ПРИХОДА.....	105
9.5. РАСПОДЕЛА ПРИХОДА НА ГОДИШЊЕМ НИВОУ.....	106
10.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ.....	107
10.1. ПРИКУПЉАЊЕ ТЕРЕНСКИХ ПОДАТАКА.....	107
10.2. ОБРАДА ПОДАТАКА.....	107

10.3. ИЗРАДА КАРАТА	107
10.4. ИЗРАДА ТЕКСТУАЛНОГ ДЕЛА ОСНОВЕ	108
11.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	109

0.0 УВОД

I Уводне информације и напомене

Газдинска јединица „Штрбачко корито” налази се у саставу Тимочког шумског подручја и распростире се на простору две општине, Кладово и Мајданпек, а у оквиру борског округа. Овом газдинском јединицом газдује ШУ „Кладово”, која је у склопу ШГ „Тимочке шуме” – Бољевац, које послује као део предузећа ЈП „Србијашуме”-Београд.

Ова газдинска јединица је први пут уређена 1948. Године. Ово је седмо уређивање по реду.

На основу Закона о Националном парку (“Сл. гласник бр. 29. од 30. јула 1988. године), део ове газдинске јединице је пренет на газдовање Националном парку „Ђердап”, тако да је од 6292,52 ха бивше газдинске јединице „Штрбачко корито”, за газдовање Ј.П. „Србијашуме” – Шумском газдинству „Бољевац” тада преостало 1349,25 ха.

Последње уређивање, као и обрада прикупљених теренских података и писање текстуалног дела Основе газдовања шумама, извршио је Одсек за израду основа и планова газдовања у Зајечару. Издвајање састојина и дендрометријски подаци су прикупљени током 2019. године и компјутерски обрађени према јединственој методологији за све државне шуме којима газдује ЈП „Србијашуме” Београд.

Ова Основа газдовања шумама је израђена према одредбама „Закона о шумама”, (Сл.гл.Р.С.бр. 30/10, 93/12 и 89/15) и у складу са Правилником о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама (Сл.гл.Р.С.бр. 122/2003), као и другим законским и подзаконским актима.

Основа газдовања шумама за газдинску јединицу „Штрбачко корито” израђује се за период од 01. 01. 2021. - 31. 12. 2030. године.

Ова Основа газдовања шумама садржи:

1. Текстуални део,
2. Табеларни део,
3. Карте:
 1. основна карта са прегледом путне мреже,
 2. прегледна карта газдинских класа,
 3. прегледна састојинска карта,
 4. прегледна карта намене површина,
 5. привредна карта,
 6. карта премера,
 7. прегледна карта,
 8. карта шума високих заштитних вредности.

1.0. ОПШТИ ОПИС И УСЛОВИ ЗА ГАЗДОВАЊЕ

1.1. ТОПОГРАФСКЕ ПРИЛИКЕ

1.1.1. Географски положај газдинске јединице

Газдинска јединица „Штрбачко корито“ се простире између 44°33’ – 44°35’ северне географске ширине и 19°53’ – 20°02’ источне географске дужине (од Гринича). Шуме газдинске јединице „Штрбачко корито“ налазе се на обронцима планине Мироч и припадају брдском региону, а правац пружања газдинске јединице је исток - запад.

Висинско распрострањење ове газдинске јединице је од 390 м.н.в. до 647 м.н.в. (8 одељење, потез Каранфилов чукар). Висинска разлика између највише и најниже тачке износи 257 м.н.в.

Газдинска јединица „Штрбачко корито“ налази се у саставу Тимочког шумског подручја и распростире се на простору две општине, Мајданпек и Кладово, а у оквиру Борског округа.

Овом газдинском јединицом газдује Ш.У. „Кладово“, која је у склопу Ш.Г. „Тимочке шуме“ – Бољевац, које послује као део предузећа Ј.П. „Србијашуме“ -Београд.

Према административној подели ова газдинска јединица се простире на подручју две општине, Мајданпек и Кладово, и две катастарске општине: Петрово село и Голубиње.

1.1.2. Границе

Газдинска јединица „Штрбачко корито“ са северне стране се граничи од врха званог Каранфилов чукар преко Пећине смрти до врха Буљбино Брдо са Националним парком „Бердап“, са источне стране граничи се од врха Буљбино Брдо путем Петрово село-Килома са газдинском јединицом „Каменичка река 2“, којом газдује ЈП „Србијашуме“. Са јужне стране граничи се од пута преко Мајсорске баре до Рајна баре са газдинском јединицом „Цветановац“, а са западне стране граничи се од Рајна баре до Каранфиловог чукара са приватним поседом.

Спољне и унутрашње границе газдинске јединице су обележене на терену.

1.1.3. Површина

Укупна површина газдинске јединице износи 1352,40 ха.

Укупан број одељења у газдинској јединици је 40, чија просечна величина износи 33,81 ха и у складу је са Правилником и прописаном величином одељења.

Цела газдинска јединица чини један ревидер заједно са газдинским јединицама „Цветановац“, „Каменичка река 2“ и делом газдинске јединице „Подвршко-Каменичке шуме“. Стање површина према категорији шуме и врсти земљишта (начину њеног основног коришћења) приказано је следећим табелама:

Табела бр.1 Стање површина по Исказу површина за ГЈ „Штрбачко корито“

УКУПНА ПОВРШИНА (У власништву + туђе)	ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ				ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ			ТУЂЕ	ЗАУЗЕЋЕ
	СВЕГА	ШУМЕ	ШУМСКЕ КУЛТУРЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИ.	СВЕГА	НЕПЛОДНО	ЗА ОСТАЛЕ СВРХЕ		
1352.88	1343.39	1195.47	/	147.92	8.97	1.63	7.34	0.48	0.04

Табела бр. 2 Стање површина ГЈ „Штрбачко корито“

Категорија шума/врста земљишта	Површина	
	ха	%
Високе природне шуме	163.19	12.1
Вештачки под. састојине (од 21.год. навише)	22.20	1.6
Шумске културе	/	/
Укупно високе састојине	185.39	13.7
Изданачке шуме	789.09	58.3
Шикаре	192.19	14.2
Шибљак	28.80	2.1
Обрасло	1195.47	88.4
Шумско земљиште	147.92	10.9
Неплодно	1.63	0.1
За остале сврхе	7.34	0.5
Заузеће	0.04	0.0
Необрасло	156.93	11.6
УКУПНО ГЈ	1352.40	100.0
Туђе земљиште	0.48	/

Укупна површина газдинске јединице „Штрбачко корито“ износи 1352,40 ха.

На нивоу газдинске јединице, високе природне састојине заузимају 12,1 % површине, док на изданачке шуме долази 58,3 % укупне површине газдинске јединице.

Шумске културе нису заступљене, а вештачки подигнуте састојине заузимају 1,6 % површине газдинске јединице.

Шикаре заузимају 14,2 %, а шибљаци 2,1 % укупне површине газдинске јединице.

Шумско земљиште се простира на 147,92 ха, а то је 10,9 % површине газдинске јединице. Неплодно земљиште се налази на 1,63 ха (0,1 %), док се земљиште за остале сврхе налази на 7,34 ха (0,5 %).

Заузеће је констатовано у овом уређајном периоду на површини од 0,04 ха.

Укупна обрасла површина газдинске јединице по исказу површина износи 1195,47 ха (88,4 %), док необрасле површине заузимају 156,93 ха (11,6 %). Овакво стање обраслости, тј. шумовитости није задовољавајуће, као ни стање по питању узгојног облика и стања самих састојина, те има пуно простора за поправку ситуације.

Туђе земљиште простира се на 0,48 ха површине.

1.2. ИМОВИНСКО ПРАВНО СТАЊЕ

1.2.1. Државни посед

Шумама ове газдинске јединице газдује ШУ „Кладово“ – Кладово у саставу ШГ „Тимочке шуме“ - Болевац, које послује као део предузећа ЈП „Србијашуме“ - Београд.

Укупна површина земљишта, по катастру непокретности, у границама ове газдинске јединице износи 1352,40 ха.

Површина ове газдинске јединице се увећала у односу на површину газдинске јединице из претходног уређајног периода за 3,15 ха.

Потребно је напоменути да у оквиру ове газдинске јединице постоје сувласничке парцеле где су сувласници поред ЈП „Србијашуме“ и НП „Ђердап“, још и приватна лица (КО Петрово

село: к.п.бр. 978/1 и КО Голубиње: к.п.бр. 3/1). Додатно се ситуација компликује када су Службе за катастар непокретности из Мајданпека и Кладова, поступајући по службеној дужности у овим парцелама, које су до сад биле у саставу ове газдинске јединице и где је ЈП „Србијашуме“ било дефинисано као корисник, брисала ЈП „Србијашуме“ као корисника и тренутно у Катастру непокретности стоји да је власник Република Србија. Потребно је у овом уређајном периоду изнаћи решење за ове проблеме уз помоћ ресорног Министарства и у најбољем случају извршити физичку деобу између тренутних сувласника на овим парцелама.

Заузеће је констатовано у овом уређајном периоду на површини од 0,04 ха.

У овом уређајном периоду је потребно разрешити сва имовинско – правна питања везано за све спорне парцеле уколико их има.

1.2.2. Распрострањење газдинске јединице по катастарским општинама

Газдинска јединица „Штрбачко корито ” се простире у две катастарске општине:

Табела бр.3 Распрострањење газдинске јединице по катастарским општинама

Назив катастарске општине	Површина (ха)
ПЕТРОВО СЕЛО	190 36 53
ГОЛУБИЊЕ	1162 03 53
Укупно ГЈ:	1352 39 99

Комплетан списак катастарских парцела дат је у прилогу ове основе.

1.2.3. Приватни посед

Унутар газдинске јединице „ Штрбачко корито” евидентирано је 0,48 ха површине којом газдују друге организације, то су површине које се односе на поједине путеве и потоке који се воде као државно земљиште других организација.

2.0. ЕКОЛОШКЕ ОСНОВЕ ГАЗДОВАЊА

Газдинска јединица „Штрбачко корито“ налази се на масиву Штрпца. Масив Штрпца пружа се Североисточно од Мироча правцем север-југ. То је такође површ која се својим југозападним делом наставља у Мирочку површ. Ова површина својим вртачама, гребенима и јамама има карактеристике типичног карста. Највећи врхови ове површине су: Велики Штрбац (768м) и Мали Штрбац (626м).

2.1. РЕЉЕФ И ГЕОМОРФОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Ова газдинска јединица највећим делом припада брдском појасу. Висинско распрострањење ове газдинске јединице је од 390 м.н.в. до 647 м.н.в. (8 одељење, потез Каранфилов чукар). Висинска разлика између највише и најниже тачке износи 257 м.н.в, што указује на то да је пад терена врло благ.

Карактеристика терена је вртачасти рељеф који преовлађује на целој површини јединице. Због великог броја вртача не доминира ни једна експозиција јер је терен претежно зарављен или благо нагнут.

2.2. ГЕОЛОШКА ПОДЛОГА И ТИПОВИ ЗЕМЉИШТА

Геолошка подлога:

Газдинска јединица „Штрбачко корито“ се највећим делом распростире на кречњачкој подлози, само једним мањим делом на пешчарима (24,25,27,28. и 29. одељење).

Геолошка подлога врло често избија на површину у виду ситнијег и крупнијег камења, а местимично се јављају и већи камени блокови.

Присутност споменутих геолошких подлога уз разноврсност рељефних облика условила је формирање одређених врста земљишта, које су различите од локалитета до локалитета и тиме утичу на појаву и развој одређеног биљног покривача.

Педолошки састав земљишта:

- Хумусно-карбонатно земљиште (Рензина)

Рензина је најзаступљеније земљиште у овој газдинској јединици и заузима читав централни и западни део газдинске јединице. Ово земљиште се образује на супстратима који садрже више од 10% CaCO_3 и за који је карактеристично да се механички лако распада. Поред механичког распадања стена, главни педогенетички процес је акумулација зрелог хумуса и образовање земљишне структуре, најчешће зрнасте.

Биохемијске особине рендина условљене су присуством активних карбоната, који проузрокују неутралну до слабо алкалну реакцију (pH 7-8) и висок степен zasiћености базама. Рензина под природном вегетацијом садржи 5 – 10% хумуса, а концентрација хранљивих елемената (N, P и K) је средња до висока, али њихова приступачност за биљку може бити ограничена због слабе минерализације услед деловања различитих фактора. Физичке особине овог земљишта условљене су умногоме климатским приликама.

- Дистрично смеђе земљиште (Дистрични камбисол)

Ово земљиште се јавља у источном делу газдинске јединице где су и економски највредније шуме. Кисела смеђа земљишта се образују на више матичних супстрата те су им много својства везана за особине геолошке подлоге.

Тако ова земљишта на пешчару имају веома лак механички састав (песковита иловача до иловача) у коме по правилу доминира фракција ситног песка. Карактеристичан је облик профила А – (Б) – Ц у коме садржају глине расте са дубином, а профили су слабо диференцирани по боји.

За сва кисела смеђа земљишта на овом локалитету карактеристично је прилично богатство у органској материји. Постоји велика зависност између експозиције и количине органске компоненте. Северне експозиције поред веће количине хумуса карактерише, због појачане влажности и његова дубља инфилтрација у профил. С’ обзиром да су ово дубока и средње дубока земљишта повољног механчког састава, дренирана и аерисана, са аспекта шумске производње требају се сматрати врло добрим.

- Камењар (литосол)

Ово земљиште су заступљенија идући ка западном делу газдинске јединице, док се у другим одељењима јавља на мањим површинама. Шуме образоване на камењару у овој газдинској јединице су углавном без економске вредности. Камењар се као тип земљишта образује на стенама које у процесу механичког распадања дају камени детритус. Чисти кречњаци се углавном нераспадају механички, али јако каритификовани кречњаци или кречњаци из раседних зона могу дати детритус који условљава појаву камењара. Вегетација нема утицаја на образовање ових земљишта, док климатски фактори у којима је могуће мразно или температурно механичко распадање погодују образовању ових земљишта. Дубина ових земљишта варира, на заравњеним теренима она је око 10-20 цм. Литосоли су еколошки екстремно сува станишта, сиромашна хранљивим материјама, неповољна су за развој кореновог система.

2.3. ХИДРОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ

Газдинска јединица „Штрбачко корито“ налази се на подручју које је изразито сиромашно водом, тако на у целиј газдинској јединици није издвојен ни један слив. У оквиру газдинске јединице налази се неколико потока, који пониру и који су сушни током већег дела године. У јужном делу газдинске јединице постоји неколико бара намењених појењу стоке. Главни разлог оваквом стању је велика пропустљивост геолошке подлоге - кречњака.

2.4. КЛИМАТСКИ УСЛОВИ

Географски положај овог подручја условљава изразито континенталну климу. Лета су жарка и сува, а зиме хладне и оштре, са јачим мразевима и великим количинама снега у вишим пределима. Прелази између годишњих доба су нагли што изазива појаву раних и касних мразева. На многим местима, јављају се мразишта па услед велике релативне влаге и обичних атмосферских талоба долази до стварања снеголома што се штетно одражава на стање шумског фонда.

Дејство ветрова је изражено и угланом се јавља кошава и горњак. Кошава на овом подручју доноси кишу и снег, што је супротно од деловања на другим подручјима где се јавља.

Колић износи да се клима подручја североисточне Србије и поред тога што има неке особине семиаридне климе читавог географског краја, у многим својим детаљима разликује од ње.

Оно што климу овог подручја карактерише јесте распоред атмосферских падавина по годишњим добима. Највећи део од укупне количине годишњих талоба пада у раздобљу пролеће - лето, дакле у период пуне вегетације, а мање у период када вегетација мирује јесен - зима. Не треба губити из вида да се ово подручје ипак налази и одређеним утицајима семиаридне климе панонске низије са севера и континенталне климе Влашке Низије са истока. Ово управо доводи до честог колебања климе овог краја.

У следећим табелама приказани су доступни метеоролошки подаци са, газдинској јединици „Штрбачко корито“, најближих метеоролошких станица.

Табела бр. 4 Средње месечне и годишња температура за 2018. годину ($^{\circ}\text{C}$)

Станица	М е с е ц и												Годишња
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Неготин	2.1	1.7	4.7	17.3	20.0	22.4	23.9	24.7	19.4	13.1	5.7	1.7	13.1

Средња годишња температура ваздуха износи $13,1^{\circ}\text{C}$, најхладнији месеци су децембар и фебруар, а најтоплији август.

Средње месечне температуре ваздуха испод 0°C нису забележене 2018. године.

Табела бр. 5 Средње месечне и годишња сума падавина за 2018. годину (mm/m^2)

Станица	М е с е ц и												Годишња	У вегет. периоду
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
Неготин	45.1	125.7	137.2	20.0	102.0	76.8	44.7	52.9	6.2	2.4	82.5	42.6	738.1	305.0

Укупна количина падавина у вегетационом периоду износи око $305,0 \text{ mm/m}^2$, док годишња сума падавина износи до $738,1 \text{ mm/m}^2$. Највише падавина имају месеци Фебруар и Март. Овакав распоред и количина падавина вегетационом периоду, као и количина падавина током године повољно утиче на развој шумске вегетације.

Табела бр. 6 Средње месечна и годишња релативна влажност ваздуха за 2018. годину (%)

Станица	М е с е ц и												Годишња
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Неготин	82	84	81	62	69	69	67	63	60	68	89	84	73

Највећа релативна влага ваздуха јавља се у новембру. Релативна влага ваздуха од минимума у септембру и августу, доста нагло расте до максимума у новембру, а после тога знатно полагањује опада до минимума у августу и септембру.

Број снежних дана у току године износи око 38 дана. Снег се у последње време слабо задржавао, свега 59 дана годишње.

На подручју ове газдинске јединице доминантна су три правца ветрова. То је, пре свега, западни ветар, као и веома честа кошава која у овом подручју дува из правца истока и североистока. Сви остали ветрови су са мање учесталости у укупном јављању ветрова, а најређа је појава дувања јужног ветра. Олујни ветрови јављају се једном у две године.

2.5. ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ШУМСКИХ ЕКОСИСТЕМА

Еколошки фактори које смо напред изнели условили су специфичност флоре и вегетације ове газдинске јединице, као и карактер висинског и хоризонталног распрострањења биљних врста и заједница.

Разноврсност флоре и присуство различитих елемената флоре, је последица с’ једне стране сложеног историјског развоја флоре, а са друге стране, специфичног географског положаја и климатских услова који владају на овим просторима.

Вегетација ове газдинске јединице у целини се одликује изванредном разноврсношћу шумских, жбунастих и ливадских заједница. Велико је присуство ендемичних и реликтних врста. Овде ће бити описане биљне заједнице које имају највише утицаја на газдовање овом газдинском јединицом:

Брдска шума букве (подсвежа : *Fagenion moesiaca submontanum*) на различитим смеђим земљиштима – Брдско букове шуме су још у ближој прошлости биле далеко шире распрострањене и знатно очуваније него данас. Орографско-едафски су условљене и јављају се у појасу храстових шума између 250-600(1000) м.н.в, као трајни стадијум вегетације. Брдске шуме букве се углавном срећу на мањим површинама у дубљим увалама (вртачама), као специфична инверзија вегетације на мањим надморским висинама. Флористички су богатије од планинске шуме букве, углавном из два разлога: измењених услова станишта (топлије и сувље), као и због мањих површина на којима се распростиру. По еколошкој и производним особинама ове шуме су сличне са планинским буковим шумама. Земљишта су углавном развијена дистрична и еутрична смеђа и лесивирана, средње дубока до плитка, врло ретко скелетна. Углавном се добро обнављају и поред знатне деградације шума и земљишта. Боља обнова је тамо где је земљиште очуваније (на дну увала). У брдско буковој шуми на простору ове газдинске јединице се данас најчешће срећу у спрату дрвећа: *Fagus moesiaca*, *Carpinus betulus*, *Pirus piraster*, *Corylus colurna*, *Fraxinus excelsior*, *Quercus petraea* и др. У спрату жбуња, поред подмлатка врста долазе најчешће: *Crataegus monogyna*, *Rosa arvensis*, *Sambucus nigra* и др. У спрату зељастих биља налази се најчешће: *Rubus hirtus*, *Poa nemoralis*, *Galium aparine*, *Mycelis muralis*, *Veronica officinalis*, *Heleborus odorus*, *Festuca montana* и др.

Шума китњака (*Quercetum montanum*) на смеђим земљиштима - Шуме китњака ове газдинске јединице јављају се углавном на топлијим експозицијама и слабије развијеном земљишту. То су често гребени, па су већ по свом положају изложени спирању земљишта, што уз мали склоп светољубивог китњака и оскудну стељу доводи до деградације. Најчешће се јавља на надморској висини од 120-600 м.

Шума китњака и граба (*Querco – Carpinetum moesiicum*) - Заједница храста китњака и граба су овде орографски условљене, налазе се на јужним експозицијама и сувљим локалитетима. Поред китњака ту се срећу грабић, мечија леска, дивља трешња, клен, црни јасен,

брест и црни јасен, а појединачно и друге врсте. Спрат жбуња граде *Cornus mas*, *Crataegus monogyna*, *Rosa arvensis*, *Corilus avelana*, *Rosa canina* и др. Спрат зељастих биљака је са врстама типичним за храстово – грабове шуме Србије.

Шуме граба (*Carpinus betuli illirico – moesiacum*) - Шуме граба на смеђим и лесивираним земљиштима. Овом ценолошком групом типова шума обухваћене су мезофилне шуме граба на смеђим и лесивираним земљиштима што је случај и у овој газдинској јединици. Шуме граба се у овој газдинској јединици јављају и у деградираном облику у виду шикара.

Шуме грабића (*Carpinetum orientalis serbicum*) - Ова заједница претставља ниске шуме, шикарасте и шибљолике форме, које се развијају, у овој газдинској јединици, на платоима са оскудним слојем земљишта. Апсолутну доминацију у овим шумама показује белограбић, док се као споредне врсте јављају још: *Acer monspessulanum*, *Acer intermedium*, *Fraxinus ornus*, *Syringa vulgaris*, *Acer campestre*, *Prunus mahaleb*, *Cotinus coggygria* и др.

2.6. ОПШТИ ФАКТОРИ ЗНАЧАЈНИ ЗА СТАЊЕ ШУМСКИХ ЕКОСИСТЕМА

На основу претходно изнетих фактора значајних за развој шумске вегетације:

1. климатских фактора,
2. орографских фактора,
3. едафских фактора,
4. биотичких фактора,

може се закључити да се Г.Ј. „Штрбачко корито ” налази у мање повољним условима за развој шумске вегетације.

Шума је једна од најсложенијих биљних заједница. Она је одраз утицаја средине, али и она мења средину која се означава заједничким називом као станиште.

На образовање и стање екосистема, највише утицаја имају климатски фактори (светлост, топлота, вода и влажност ваздуха). Ови фактори делују на биљни свет комплексно и непосредно.

Један од најважнијих фактора, од којих зависи живот и распрострањење биљних врста и заједница је светлост. Она није везана не само за основне животне функције (фотосинтезу), већ од интензитета светлости и њеног трајања зависи карактер вегетације. Од светлости зависи и обнављање биљних врста, тј. да ли ће се младе биљке одржати у животу и имати нормалан ток развоја, или ће дуго остати у стадијуму вегетирања, док се не остваре повољни услови за опстанак, или ће у крајњем случају изумрети.

Температура ваздуха, заједно са влагом, као и осталим еколошким чиниоцима, утиче на распоред биљног покривача. Екстремне температуре, поготову минималне, штетне су нарочито у време вегетације. Рани мразеви могу да буду одлучујући у планирању узгојних захвата у састојинама ове газдинске јединице.

Влага и вода, уз температуру, су одлучујући фактори за развој и стање појединих вегетацијских типова.

Орографски фактори (рељеф, надморска висина, нагиб, експозиција) утичу на развој и стање шумских екосистема, тако што мењају основне климатске факторе тј. делују посредно.

Постојећи услови пружају осредње услове за развој аутохтоне вегетације, која и најбоље користи услове станишта.

Код ове газдинске јединице као битан фактор развоју шумске вегетације намеће се сам човек који се својом делатношћу утицао непосредно на станиште и услове станишта, а посредно и на флору и фауну овог краја. Нажалост, најчешће негативно.

Напред изнети еколошки фактори условили су специфичност вегетације и карактер хоризонталног и вертикалног распрострањења биљних врста и заједница. Геолошка подлога, земљишни покривач, орографски услови, специфична клима, као и сам човек у великој мери утичу на развој, квалитет и прираст састојина које се налазе у овој газдинској јединици.

3.0. ПРИВРЕДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

3.1. ОПШТЕ ПРИВРЕДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДРУЧЈА У КОМ СЕ НАЛАЗИ ГАЗДИНСКА ЈЕДИНИЦА

Општина Кладово по привредној развијености спада у ред средње развијених општина. У погледу развијености град Кладово је нешто изнад републичког просека, док су околна села слабо развијена и доста су испод просека.

Ова газдинска јединица се налази у крају где је становништво у ранијем периоду делом било везано за шуму, како кроз коришћење шумских производа тако и кроз пашарење. У садашњем периоду ситуација је донекле измењена, јер је дошло до веће миграције становништва у насељенија подручја или у иностранство, међутим још увек постоји мањи број приватних салаша који су енклавиран у државном поседу и користе се у летњем периоду. Становништво овог краја се углавном бави пољопривредом, док воћарство, виноградарство и шумарство добијају све већи значај. Од индустријских постројења значајно место заузима ХЕ "Ћердап I" који је уједно и носилац привредног развоја овог подручја.

3.2. ЕКОНОМСКЕ И КУЛТУРНЕ ПРИЛИКЕ

Привредни, административни и културни центар општине је Кладово. Укупан број становника на територији општине Кладово је 20.635 становника (по попису из 2011), а сама општина се распростире на око 63.000 ха. Општина је састављена од 23 насеља и 6 засеока. Густина насељености износи 171 становник на 1 км². Осим Кладова карактеристике варошице имају и насеља Брза Паланка и Текија. Остала насеља су села ушореног типа. Сам град Кладово има 9.142 становника.

Путна мрежа је прилично развијена тако да је Кладово повезано са свим суседним општинама асфалтним путевима. Три основна правца Кладово повезују са осталим деловима Србије:

- Из Београда (260 км), преко Пожаревца и Доњег Милановца, низ Дунав, Ћердапском магистралом;
- Из Параћина (200 км), веза са ауто путем Београд – Ниш, преко планинског превоја Честобродице, Зајечара и Неготина;
- Из Ниша, око (200 км), преко планинског превоја Тресибаба, Књажевца, Зајечара и Неготина.

Најближа железничка станица налази се у Прахову (60 км). У самом Кладову се налази бродско пристаниште на речном путу Дунавом кроз нашу земљу.

Код Кладова се налази гранични прелаз према Румунији, спајајући Кладово са Турну Северином, првим већим градом и значајном бродском луком у Румунији.

Кладово и околина познати су по разним културним објектима и дешавањима.

Газдовање шумама и однос према шуми условљен је природним, али знатно више друштвено-економским условима који владају у непосредном окружењу самих шума. Данашњи је тренд да се све већа пажња поклања шуми и очувању шумских екосистема.

Подаци о Општини Кладово преузети су са званичног сајта Општине Кладово.

3.3 ОРГАНИЗАЦИЈА И МАТЕРИЈАЛНА ОПРЕМЉЕНОСТ ШУ "КЛАДОВО"

Јавно предузеће „Србијашуме“ је у своју организациону праксу, у систему управљања и газдовања шумама, увело шумску управу као основну организациону јединицу, односно ревидни систем (ревир као најнижа организациона јединица). Основна карактеристика ревидног система је да су управни послови одвојени од стручно - извршних послова на терену, на тај начин што управну јединицу чини више газдинских јединица - ревира, који су уједињени у шумској управи као целини. Управну јединицу чини управа - којом руководи шеф управе, док спровођењем свих радова на терену руководи ревидни инжењер.

Тако је Шумској управи Кладово поверена на управљање газдинска јединица „Штрбачко корито“, која чини један ревид заједно са газдинским јединицама „Цветановац“, „Каменичка река 2“ и делом газдинске јединице „Подвршко-Каменичке шуме“. За овај ревид задужен је један шумарски инжењер, да унутар њега спроводи све предвиђене делатности.

Послове пројектовања, обележавања стабала за сечу (дознака), организовање шумско узгојних радова, коришћења шума, изградњу шумских путева и др. обављају ревидни инжењери.

Структура запослених у Шумској управи Кладово је следећа:

Табела 7. Структура запослених

Ред.бр.	Стручна спрема	Број радника
1.	Шеф ШУ	1
2.	Ревидни инжењер	1
3.	Пословође коришћења	2
4.	Чувари шума	2
5.	Благајник	1
6.	Администратор	1
7.	Спремачица	1
УКУПНО РАДНИКА		9

Попис објеката везаних за пословање Шумске управе:

Табела 8. Попис објеката

Ред.бр.	Назив	ком
1.	Управна зграда	1
2.	Гаража	2
3.	Магацин	1
4.	Радилиште	2
5.	Лугарнице	1
6.	Шумска кућа	1

Попис опреме коју има на располагању Ш.У. "Кладово":

Табела 9. Попис опреме

Ред.бр.	Опрема	ком
1.	Теренско возило	3
2.	Путничко возило	2
3.	Рачунар	4
4.	Штампач	2
5.	Скенер	2
6.	Телефон	5
7.	Моторна тестера	5

Пописана опрема, у зависности од потреба, ставља се на располагање за газдовање газдинском јединицом „Штрбачко корито“.

3.4. ДОСАДАШЊИ ЗАХТЕВИ ПРЕМА ШУМАМА Г.Ј. „ШТРБАЧКО КОРИТО“ И ДОСАДАШЊИ НАЧИН КОРИШЋЕЊА ШУМСКИХ РЕСУРСА

Досадашњи захтеви према шумама ове газдинске јединице су били одређени основном наменом појединих њених комплекса, тако да је гро шума ове газдинске јединице имао основну намену производња техничког дрвета најбољег квалитета. Такође, на подручју ове газдинске јединице постоји отворено ловиште где је приоритетна функција интензивно газдовање крупном дивљачи.

Могући степен коришћења и обезбеђивање основне намене у пуној мери зависи од затеченог стања шумског комплекса, нивоом очуваности, здравственим стањем, стварном размером добрих разреда, успешношћу обнављања и другим условима.

Досадашње газдовање шумама ове газдинске јединице вршено је на основу посебних уређајних елабората, Основа за газдовање шумама.

У претходном уређајном периоду није било откупа споредних шумских производа.

3.5. МОГУЋНОСТ ПЛАСМАНА ШУМСКИХ ПРОИЗВОДА

У претходном уређајном периоду техничко дрво је продавано разним предузећима која се баве прерадом дрвета, док је огревно дрво било пласирано фирмама које су вршиле његову даљу дистрибуцију, а мање количине су путем малопродаје продаване локалном становништву, тако да су најважнији купци били: "РТБ-Кладово-ТИР", "Bioenergy point" - Бољевац, "DM Company" - Владичин Хан, "Standard Furniture" - Ћуприја, "Грађа превоз" - Ивањица, "Kronošpan" - Лапово, "Коларевих" - Појате и др.

Прикупљање осталих шумских производа може представљати значајне изворе прихода, а повољни природни услови у овој газдинској јединици то омогућавају. Гљиве, лековито биље, пужеви и др. су производи који ће врло лако наћи своје место како на домаћем, тако и на иностраном тржишту.

С’ обзиром на постојање отвореног ловишта на територији газдинске јединице, остваривани су приходи из комерцијалних и узгојних ловова гајених врста дивљачи, те ће се са таквом праксом инаставити.

4.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА

Многобројна дејства шуме која имају трајан значај за људско друштво називамо функцијама шуме. Условно се све функције шуме могу сврстати у 3. групе и то: производне, заштитне и социјалне функције.

Положај газдинске јединице, њена намена и значај који се придаје шуми, намећу потребу одређивања и усклађивања свих функција које ова газдинска јединица мора да оствари, односно свеобухватни, полифункционални приступ планирању и газдовању шумама и сагледавање и разрешење конфликта функција који могу да се јаве.

4.1. ОСНОВНЕ ПОСТАВКЕ И КРИТЕРИЈУМИ ПРИ ПРОСТОРНО-ФУНКЦИОНАЛНОМ РЕОНИРАЊУ ШУМА И ШУМСКИХ СТАНИШТА

Коришћење простора представља, пре свега, осигурање рационалног, економски и еколошки оправданог коришћења земљишта за најразличитије сврхе, у циљу рационалног коришћења природних потенцијала.

Функционално наменска подела шума претставља савремени задатак шумарског планирања и шумарства у целини, у складу са потребама и захтевима друштва, у односу на шуму и све њене функције.

Повећање потреба за шумским сортиментима и шумама као еколошким простором, захтева истовремено и вишефункционално коришћење шума и шумског простора.

Често се на истом простору сусреће више намена, тако да се јавља потреба за разграничењем одређених функција шума.

Због тога је неопходно утврдити глобалну и основну намену појединих састојина.

Глобална намена се односи на цео шумски комплекс и у складу је са општим циљевима газдовања, а основна намена претставља приоритетну функцију шума.

На основу дефинисаних функција, утврђују се намене појединих састојина које у оквиру одређене намене представљају одређене наменске целине.

4.2. ФУНКЦИЈЕ ШУМА И НАМЕНА ПОВРШИНА

Концепција одрживог развоја шумарства у Србији укључује мултифункционално (интегрално) газдовање шумама. Одрживо газдовање шумама подразумева максимално коришћење производних потенцијала станишта и генетског потенцијала врста шумског дрвећа уз одржавање продуктивности, стабилности и виталности шума, очување шумских екосистема и природног биодиверзитета, као и постојећих природних реткости, реликтних и ендемичних врста и шумских заједница.

Шуме су најкомплекснији и у највећем делу површине, најочуванији екосистеми на земљи, те као такве су од изузетног значаја за обезбеђивање многобројних и стално растућих друштвених потреба. Истакнуте друштвене потребе захтевају истовремено вишефункционално коришћење шумског простора, а с' обзиром да је неке међу њима тешко међусобно ускладити на истом простору (конфликти функција) неопходно је при планирању начина коришћења шумског простора утврдити приоритетну намену (глобалну и основну) појединих делова шуме.

И ако је до данас дефинисан и утврђен велики број функција, све се оне, у основи, могу сврстати у три основне групе:

1. Група (комплекс) заштитних функција,
2. Група (комплекс) производних функција,
3. Група (комплекс) социјалних функција.

За ову газдинску јединицу, у складу са општим циљевима газдовања шумама, установљене су следеће глобалне намене шума:

- 10 - шуме и шумска станишта са производном функцијом,
- 12 - шуме са приоритетном заштитом шума.

За сваку од наменских целина у оквиру шумског подручја планирају се, зависно од станишних услова и стања састојина, циљеви и мере будућег газдовања који треба да обезбеде превођење затеченог стања ка оптималном (функционалном) стању шума и шумских станишта у погледу састава врста дрвећа, унутрашње изграђености састојина, дужине производног процеса, учешћа и просторног распореда обраслих и необраслих површина и друго.

С’ обзиром на стање и функције шума Тимочког шумског подручја, као концепције будућег развоја Јавног предузећа за газдовање издвојено је више различитих наменских целина.

У оквиру ове газдинске јединице, имајући у виду опредељења у погледу газдовања појединим деловима газдинске јединице, као и станишне и састојинске прилике просторно је дефинисано две наменске целина и то:

- Наменска целина 10 - производња техничког дрвета,
- Наменска целина 26 - заштита земљишта од ерозије,
- Наменска целина 66 - стална заштита шума (изван газдинског третмана).

Приоритетна функција наменске целине 10 је трајна и максимална производња дрвета најбољег квалитета, уз остваривање и осталих производних, општекорисних и социјалних функција шума. Максимална и трајна производња дрвета најбољег квалитета, као крајњи циљ, може се остварити само ако је шума у нормалном стању на датом станишту, а тада се, осим производне, остварују и све остале функције шуме.

Наменска целина 26 се утврђује за састојине којима је приоритетна заштитна функција, односно шуме које су на земљиштима са нагибом већим од 30°, деградиране и девастиране састојине, као и шикаре.

Стална заштита шума, наменска целина 66, описује се за шумске површине сталног заштитног карактера у којима нема газдинских интвенција (углавном се то односи на шуме на изузетно врлетним нагибима, шуме у клисурама, шибљаке и сл.).

4.3. ГАЗДИНСКЕ КЛАСЕ

Основа за формирање газдинских класа је наменска целина, порекло, структура и стање састојина (састојинска припадност) и станишни услови (еколошка јединица).

У савременом планирању газдовања шумама газдинске класе се дефинишу битно другачије него раније, а посебно се разликује начин издвајања газдинских класа.

Газдинску класу чини скуп састојина које су истог порекла, сличног састава, сличног затеченог стања и еколошких услова, затим исте намене, што омогућава (у њиховим оквирима) планирање јединствених (истих) циљева и мера газдовања.

Газдинска класа је основна уређајна јединица, за коју се приказује стање шумског фонда, планира газдовање и одређује принос (скуп приноса састојина који припадају истој газдинској класи).

Газдинске класе се формирају на следећим принципима:

- функционалном вредновању састојина (дефинисану основном наменом површина),
- садашњем стању, пореклу и структурном облику састојина (дефинисаном састојинском припадношћу, односно састојинском целином),
- станишним условима (дефинисаним еколошком јединицом).

Газдинске класе су приказане бројевима и то тако да први двоцифрен број означава наменску целину, следећи троцифрен број састојинску целину, док последњи троцифрен број представља групу еколошких јединица.

Приликом израде ове Основе примењен је Програм за израду општих и посебних основа газдовања шумама којим се газдинске класе формирају на основу састојинске целине. Састојинска целина представља скуп састојинских јединица сличних по врстама дрвећа за коју се могу прописати исти циљеви газдовања шумама. Састојинска целина се одређује за сваки одсек, као један од елемената за формирање газдинске класе. У случају да нека састојинска јединица може да припадне двома састојинским целинама, тада се у зависности од њене еколошке (типолошке) припадности одређује којој ће састојинској целини припасти, на основу Кодног приручника за информациони систем о шумама Републике Србије из 2009. године.

У газдинској јединици “Штрбачко корито” издвојене су следеће газдинске класе:

Наменска целина 10 – Производња техничког дрвета

1. 10175321 – Издавачка шума граба на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима,
2. 10176321 – Издавачка мешовита шума граба на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима,
3. 10262321 – Издавачка шума грабића, црног граба, црног јасена и ОТЛ на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима
4. 10263411 – Висока шума мечје леске на станишту шуме брдске букве (*Fagetum moesiicae submontanum*) на киселим смеђим и другим земљиштима,
5. 10264411 – Издавачка шума мечје леске на станишту шуме брдске букве (*Fagetum moesiicae submontanum*) на киселим смеђим и другим земљиштима,
6. 10269321 – Висока шума ОТЛ на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима,
7. 10301311 – Шума китњака на станишту шуме китњака (*Quercetum montanum*) на смеђим земљиштима,
8. 10303311 – Шума китњака, граба и липе на станишту шуме китњака (*Quercetum montanum*) на смеђим земљиштима,
9. 10304311 – Шума китњака, букве, граба и липе на станишту шуме китњака (*Quercetum montanum*) на смеђим земљиштима,
10. 10306311 – Издавачка шума китњака на станишту шуме китњака (*Quercetum montanum*) на смеђим земљиштима,
11. 10307311 – Издавачка мешовита шума китњака на станишту шуме китњака (*Quercetum montanum*) на смеђим земљиштима,
12. 10319321 – Издавачка шума јасике на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на киселим смеђим и другим земљиштима,

13. 10332321 – Висока мешовита шума белог јасена на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на киселим смеђим и другим земљиштима,
14. 10334321 – Издавачка мешовита шума белог јасена на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на киселим смеђим и другим земљиштима,
15. 10351411 – Висока (једнодобна) шума букве на станишту шуме брдске букве (*Fagetum moesiicae submontanum*) на киселим смеђим и другим земљиштима,
16. 10353411 – Висока шума букве, китњака, цера и граба на станишту шуме брдске букве (*Fagetum moesiicae submontanum*) на киселим смеђим и другим земљиштима,
17. 10354411 – Висока шума букве, граба и липе на станишту шуме брдске букве (*Fagetum moesiicae submontanum*) на киселим смеђим и другим земљиштима,
18. 10355411 – Висока шума букве са мечјом леском на станишту шуме брдске букве (*Fagetum moesiicae submontanum*) на киселим смеђим и другим земљиштима,
19. 10360411 – Издавачка шума букве на станишту шуме брдске букве (*Fagetum moesiicae submontanum*) на киселим смеђим и другим земљиштима,
20. 10361411 – Издавачка мешовита шума букве на станишту шуме брдске букве (*Fagetum moesiicae submontanum*) на киселим смеђим и другим земљиштима,
21. 10470321 – Вештачки подигнута састојина смрче на станишту шуме китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим земљиштима,
22. 10471321 – Вештачки подигнута мешовита састојина смрче на станишту шуме китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим земљиштима,
23. 10475321 – Вештачки подигнута састојина црног бора на станишту шуме китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим земљиштима,
24. 10477321 – Вештачки подигнута састојина белог бора на станишту шуме китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим земљиштима,
25. 10478321 – Вештачки подигнута мешовита састојина белог бора на станишту шуме китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим земљиштима,
26. 10479321 – Вештачки подигнута састојина осталих четинара на станишту шуме китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим земљиштима.

Наменска целина 26 - заштита земљишта од ерозије

1. 26177321 – Девастирана шума граба на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима,
2. 26265321 – Девастиране шуме грабића, црног граба, црног јасена и м. леске и ОТЛ на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима,
3. 26266242 – Шикара на станишту шуме грабића са храстовима (*Carpinus orientalis-Polyquercetum*) на парарендзинама и плићим гајњачама на лесу,
4. 26266321 – Шикара на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима,
5. 26307311 – Издавачка мешовита шума китњака на станишту шуме китњака (*Quercetum montanum*) на смеђим земљиштима,
6. 26308311 – Девастирана шума китњака на станишту шуме китњака (*Quercetum montanum*) на смеђим земљиштима,
7. 26362411 – Девастирана шума букве на станишту шуме брдске букве (*Fagetum moesiicae submontanum*) на киселим смеђим и другим земљиштима,
8. 26482321 – Вештачки подигнута девастирана састојина четинара на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима.

Наменска целина 66 – стална заштита шума (изван газдинског третмана)

1. 66267241 – Шибљак на станишту шуме грабића (*Carpinion orientalis moesiacum*) на црницама и различитим еродираним земљиштима.

У газдинској јединици издвојено је укупно 35 газдинских класа. У оквиру наменске целине - 10, на основу порекла, структуре, стања састојина и станишних услова (еколошких јединица), издвојено је двадесет и шест (26) газдинских класа, у оквиру наменске целине - 26 издвојено је осам (8) газдинска класа и у оквиру наменске целине - 66 издвојена је једна (1) газдинска класа.

5.0. СТАЊЕ ШУМА И ШУМСКИХ СТАНИШТА

У складу са Законом о шумама и одредбама Правилника биће приказано стање шума по намени, газдинским класама, пореклу и очуваности, смеси, врстама дрвећа, дебљинској структури, старости, затим стање вештачки подигнутих састојина, фонд и стање дивљачи, здравствено стање састојина, осталих шумских производа, стање заштићених делова природе, стање необраслих површина, и на крају општи осврт на затечено стање.

5.1. СТАЊЕ ШУМА ПО НАМЕНИ

С’ обзиром на сложене функције шума, због којих је неопходно планирати различите циљеве газдовања у појединим деловима шумског комплекса, намеће се потреба да се изврши просторна подела комплекса у зависности од приоритетне намене њихових појединих делова.

Тако целокупна обрасла површина ове газдинске јединице има две глобалне намене, глобалну намену **10 - шуме са производном функцијом** и глобалну намену **12 – шуме са приоритетном заштитном функцијом**.

Глобална намена 10- шуме са производном функцијом се простире на површини од 892,14 ха, а глобална намена 12- Шуме са приоритетном заштитном функцијом на површини од 303,33 ха.

Табела бр. 10 Стање шума по глобалној намени

Намена глобална	Површина		Запремина			Запремински прираст			
Шифра	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	% Iv
10	892.14	74.6	127039.0	97.3	142.4	3492.9	98.7	3.9	2.7
12	303.33	25.4	3588.1	2.7	11.8	45.1	1.3	0.1	1.3
Укупно	1195.47	100.0	130627.1	100.0	109.3	3538.0	100.0	3.0	2.7

Обрасла површина је даље подељена према основној намени на наменске целине, а све унутар већ поменуте глобалне намене.

За овај шумски комплекс утврђене су следеће основне намене (наменске целине):

- **10 - Производња техничког дрвета,**
- **26 - Заштита земљишта од ерозије,**
- **66 - Стална заштита шума (изван газдинског третмана).**

Табела бр.11 Стање шума по основној намени

Основна намена	Површина		Запремина			Запремински прираст			
Шифра	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	% Iv
10	892.14	74.6	127039.0	97.3	142.4	3492.9	98.7	3.9	2.7
26	274.53	23.0	3588.1	2.7	13.1	45.1	1.3	0.2	1.3
66	28.80	2.4							
Укупно	1195.47	100.0	130627.1	100.0	109.3	3538.0	100.0	3.0	2.7

По површини најзаступљенија је наменска целина **10 – Производња техничког дрвета** са учешћем од 74,6 %, док наменска целина **26 – Заштита земљишта од ерозије** учествује са 23,0 % у укупној обраслој површини. Наменска целина **66 – Стална заштита земљишта (изван газдинског третмана)** учествује у укупној обраслој површини са 2,4%.

Оваква заступљеност наменских целина по површини јасно указује на то да је ово газдинска јединица приоритетно подређена производној функцији.

Стање шума у оквиру наменских целина по питању запремине и запреминског прираста је следеће, најзаступљенија је наменска целина **10 – Производња техничког дрвета** са учешћем у запремини од 97,3 %, односно 142,4 м³/ха, а учешће у укупном запреминском прирасту је 98,7 %, односно 3,9 м³/ха, са процентом прираста од 2,7 %. Наменска целина **26 – Заштита земљишта од ерозије** у укупној запремини у оквиру газдинске јединице учествује са 2,7 %, а учешће у укупном запреминском прирасту је 1,3 %.

Оваква подела на наменске целине овог шумског комплекса у складу је са тренутним станишним и састојинским стањем, као и са потребама друштва које су истакнуте у односу на овај шумски комплекс. Оваква заступљеност наменских целина по површини јасно указује на то да је ова газдинска јединица приоритетно подређена производној функцији, па тек онда осталим функцијама.

5.2. СТАЊЕ ШУМА ПО ГАЗДИНСКИМ КЛАСАМА

Газдинску класу чини скуп свих састојина исте намене подједнаких или сличних станишних и састојинских прилика за које се планирају јединствени циљеви и мере будућег газдовања. Газдинска класа је основна уређајна јединица. Полазну основу за формирање газдинске класе представља тип шуме. У оквиру сваке шуме, зависно од врсте дрвећа, порекла сатојине, мешовитости и затеченог стања формиране су газдинске класе.

Приликом израде ове Основе примењен је Програм за израду основа газдовања шумама којим се газдинске класе формирају на основу састојинске целине. Састојинска целина претставља скуп састојинских јединица сличних по врстама дрвећа, структурном и узгојном облику за које се могу прописати исти циљеви газдовања шумама. Састојинска целина се одређује за сваки одсек, као један од елемената за формирање газдинске класе.

У случају да нека састојинска јединица може да припадне двома састојинским целинама, тада се у зависности од њене еколошке (типолошке) припадности одређује којој ће састојинској целини припасти.

Табела бр. 12 Стање шума по газдинским класама

Газдинска класа	Површина		Запремина			Запремински прираст			
	ха	%	м ³	%	м ³ /ха	м ³	%	м ³ /ха	% Iv
10175321	11.19	0.9	914.8	0.7	81.7	31.3	0.9	2.8	3.4
10176321	522.32	43.7	74223.2	56.8	142.1	2054.4	58.1	3.9	2.8
10262321	141.22	11.8	12864.9	9.8	91.1	396.9	11.2	2.8	3.1
10263411	5.81	0.5	1229.3	0.9	211.6	24.1	0.7	4.2	2.0
10264411	2.88	0.2	713.1	0.5	247.6	15.0	0.4	5.2	2.1
10269321	0.33	0.0	38.4	0.0	116.4	1.0	0.0	3.1	2.6
10301311	6.14	0.5	1230.1	0.9	200.3	29.4	0.8	4.8	2.4
10303311	4.13	0.3	527.1	0.4	127.6	11.1	0.3	2.7	2.1
10304311	1.82	0.2	204.4	0.2	112.3	5.2	0.1	2.9	2.5
10306311	5.11	0.4	584.3	0.4	114.3	22.4	0.6	4.4	3.8
10307311	17.63	1.5	2527.6	1.9	143.4	95.7	2.7	5.4	3.8

Газдинска класа	Површина		Запремина			Запремински прираст			
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	% Iv
10319321	4.68	0.4	68.4	0.1	14.6	3.4	0.1	0.7	4.9
10332321	16.47	1.4	3924.4	3.0	238.3	90.7	2.6	5.5	2.3
10334321	13.90	1.2	2277.0	1.7	163.8	71.3	2.0	5.1	3.1
10351411	25.05	2.1	5581.8	4.3	222.8	112.1	3.2	4.5	2.0
10353411	8.39	0.7	1762.4	1.3	210.1	38.9	1.1	4.6	2.2
10354411	61.29	5.1	9035.2	6.9	147.4	180.0	5.1	2.9	2.0
10355411	7.02	0.6	1191.3	0.9	169.7	24.4	0.7	3.5	2.0
10360411	11.89	1.0	2551.2	2.0	214.6	60.2	1.7	5.1	2.4
10361411	5.02	0.4	705.0	0.5	140.4	25.8	0.7	5.1	3.7
10470321	2.43	0.2	768.2	0.6	316.1	27.8	0.8	11.4	3.6
10471321	6.14	0.5	1156.5	0.9	188.4	47.4	1.3	7.7	4.1
10475321	2.02	0.2	794.8	0.6	393.5	23.9	0.7	11.8	3.0
10477321	1.63	0.1	371.9	0.3	228.2	14.1	0.4	8.7	3.8
10478321	0.65	0.1	70.2	0.1	107.9	2.7	0.1	4.1	3.8
10479321	6.98	0.6	1723.4	1.3	246.9	83.8	2.4	12.0	4.9
НЦ 10	892.14	74.6	127039.0	97.3	142.4	3492.9	98.7	3.9	2.7
26177321	16.65	1.4	696.9	0.5	41.9	7.9	0.2	0.5	1.1
26265321	54.78	4.6	2366.7	1.8	43.2	28.4	0.8	0.5	1.2
26266242	72.99	6.1							
26266321	119.20	10.0							
26307311	0.78	0.1	75.6	0.1	96.9	2.4	0.1	3.1	3.2
26308311	2.25	0.2	56.3	0.0	25.0	0.7	0.0	0.3	1.3
26362411	5.53	0.5	346.1	0.3	62.6	4.9	0.1	0.9	1.4
26482321	2.35	0.2	46.5	0.0	19.8	0.8	0.0	0.3	1.6
НЦ 26	274.53	23.0	3588.1	2.7	13.1	45.1	1.3	0.2	1.3
66267241	28.80	2.4							
НЦ 66	28.80	2.4							
Укупно ГЈ	1195.47	100.0	130627.1	100.0	109.3	3538.0	100.0	3.0	2.7

Укупна обрасла површина газдинске јединице је 1195,47 ха, запремина 130627,1 м³, док просечна запремина износи 109,3 м³/ха. Укупан годишњи запремински прираст је 3538,0 м³ са просеком прираста од 3,0 м³/ха и процентом прираста од 2,7 %. У газдинској јединици издвојене су укупно 35 газдинске класе.

Најзаступљенија газдинска класа у газдинској јединици је 10176321 – Издавачка мешовита шума граба на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима, чије је учешће у укупној обраслој површини износи 43,7 %, а за њом следи газдинска класа 10262321 – Издавачка шума грабића, црног граба, црног јасена и ОТЛ на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима са 11,8 %.

По запремини и запреминском прирасту најзаступљенија је газдинска класа 10176321 – Издавачка мешовита шума граба на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима, која у запремини учествује са 56,8 %, док њено учешће у запреминском прирасту износи 58,1 %. Друга по заступљености је газдинска класа 10262321 – Издавачка шума грабића, црног граба, црног јасена и ОТЛ на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима која у укупној запремини газдинске јединице учествује са 9,8 %, док је њено учешће у запреминском прирасту 11,2 %. Тек потом следе газдинске класе 10354411 – Висока шума букве са мечјом леском на станишту шуме брдске букве (*Fagetum moesiicae submontanum*) на

киселим смеђим и другим земљиштима са учешћем у дрвној запремини од 6,9 % и учешћем у запреминском прирасту од 5,1 %.

Из свега напред изнетог закључује се да ће окосницу газдовања у овој газдинској јединици, у овом и наредним уређајним периодима, чинити газдинска класа изданаčkih грабових састојина, док се пажња, такође, мора посветити и мање заступљеним, а врло вредним састојинама, у смислу гајења, заштите и даљег унапређивања стања.

5.3. СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО ПОРЕКЛУ И ОЧУВАНОСТИ

Састојине ове газдинске јединице по пореклу су разврстане на:

- високе (настале из семена);
- изданаčke (настале из изданака и избојака, познате још као пањаче);

Састојине по очуваностису разврстане у три категорије:

- **очуване** - које по степену обраслости, здравственом стању и квалитету могу дочекати зрелост за сечу;
- **разређене** - састојине са мањим степеном обраслости, доброг здравственог стања и квалитета те могу дочекати зрелост за сечу;
- **девастиране** - превише разређене састојине, уједно лошег здравственог стања и квалитета те се пре зрелости за сечу уклањају, или се ако имају заштитни карактер искључе из газдинских интервенција.

Табела бр. 13 Стање шума по газдинским класама пореклу и очуваности за ГЈ „Штрбачко корито”

Газдинска класа порекло и очуваност	Површина		Запремина			Запремински прираст			
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	% IV
10301311	1.21	0.1	264.3	0.2	218.5	7.6	0.2	6.3	2.9
10351411	5.68	0.5	1745.5	1.3	307.3	32.6	0.9	5.7	1.9
10353411	4.75	0.4	996.5	0.8	209.8	23.3	0.7	4.9	2.3
10354411	13.80	1.2	3621.2	2.8	262.4	67.9	1.9	4.9	1.9
Високе очуване	25.44	2.1	6627.6	5.1	260.5	131.3	3.7	5.2	2.0
10263411	5.81	0.5	1229.3	0.9	211.6	24.1	0.7	4.2	2.0
10269321	0.33	0.0	38.4	0.0	116.4	1.0	0.0	3.1	2.6
10301311	4.93	0.4	965.8	0.7	195.9	21.8	0.6	4.4	2.3
10303311	4.13	0.3	527.1	0.4	127.6	11.1	0.3	2.7	2.1
10304311	1.82	0.2	204.4	0.2	112.3	5.2	0.1	2.9	2.5
10332321	16.47	1.4	3924.4	3.0	238.3	90.7	2.6	5.5	2.3
10351411	19.37	1.6	3836.3	2.9	198.1	79.5	2.2	4.1	2.1
10353411	3.64	0.3	765.9	0.6	210.4	15.7	0.4	4.3	2.0
10354411	47.49	4.0	5414.0	4.1	114.0	112.2	3.2	2.4	2.1
10355411	7.02	0.6	1191.3	0.9	169.7	24.4	0.7	3.5	2.0
Високе разређене	111.01	9.3	18096.7	13.9	163.0	385.6	10.9	3.5	2.1
26265321	21.91	1.8	902.9	0.7	41.2	12.0	0.3	0.5	1.3
26362411	4.83	0.4	332.1	0.3	68.8	4.7	0.1	1.0	1.4
Високе девастиране	26.74	2.2	1235.0	0.9	46.2	16.7	0.5	0.6	1.3
ВИСОКЕ	163.19	13.7	25959.3	19.9	159.1	533.5	15.1	3.3	2.1

Газдинска класа порекло и очуваност	Површина		Запремина			Запремински прираст			
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	% Iv
10175321	3.35	0.3	203.1	0.2	60.6	6.0	0.2	1.8	3.0
10176321	151.42	12.7	23727.7	18.2	156.7	693.5	19.6	4.6	2.9
10262321	1.05	0.1	155.1	0.1	147.8	4.1	0.1	3.9	2.6
10264411	2.88	0.2	713.1	0.5	247.6	15.0	0.4	5.2	2.1
10306311	5.11	0.4	584.3	0.4	114.3	22.4	0.6	4.4	3.8
10307311	16.71	1.4	2466.2	1.9	147.6	93.9	2.7	5.6	3.8
10319321	0.59	0.0	68.4	0.1	116.0	3.4	0.1	5.7	4.9
10334321	4.49	0.4	676.0	0.5	150.6	27.1	0.8	6.0	4.0
10360411	11.30	0.9	2551.2	2.0	225.8	60.2	1.7	5.3	2.4
10361411	3.94	0.3	576.8	0.4	146.4	22.4	0.6	5.7	3.9
Изданацке очуване	200.84	16.8	31722.1	24.3	157.9	947.9	26.8	4.7	3.0
10175321	7.84	0.7	711.7	0.5	90.8	25.3	0.7	3.2	3.6
10176321	370.90	31.0	50495.5	38.7	136.1	1360.9	38.5	3.7	2.7
10262321	140.17	11.7	12709.7	9.7	90.7	392.8	11.1	2.8	3.1
10307311	0.92	0.1	61.4	0.0	66.8	1.8	0.1	2.0	3.0
10319321	4.09	0.3							
10334321	9.41	0.8	1601.0	1.2	170.1	44.2	1.2	4.7	2.8
10360411	0.59	0.0							
10361411	1.08	0.1	128.2	0.1	118.7	3.4	0.1	3.1	2.6
26307311	0.78	0.1	75.6	0.1	96.9	2.4	0.1	3.1	3.2
Изданацке разређене	535.78	44.8	65783.1	50.4	122.8	1830.9	51.7	3.4	2.8
26177321	16.65	1.4	696.9	0.5	41.9	7.9	0.2	0.5	1.1
26265321	32.87	2.7	1463.9	1.1	44.5	16.4	0.5	0.5	1.1
26308311	2.25	0.2	56.3	0.0	25.0	0.7	0.0	0.3	1.3
26362411	0.70	0.1	14.0	0.0	20.0	0.2	0.0	0.3	1.5
Изданацке девастиране	52.47	4.4	2231.0	1.7	42.5	25.2	0.7	0.5	1.1
ИЗДАНАЧКЕ	789.09	66.0	99736.2	76.4	126.4	2804.1	79.3	3.6	2.8
10470321	1.92	0.2	564.2	0.4	293.8	21.5	0.6	11.2	3.8
10471321	4.11	0.3	819.9	0.6	199.5	34.1	1.0	8.3	4.2
10479321	2.52	0.2	1109.8	0.8	440.4	61.1	1.7	24.2	5.5
Вештачке очуване	8.55	0.7	2493.9	1.9	291.7	116.7	3.3	13.7	4.7
10470321	0.51	0.0	204.0	0.2	400.0	6.2	0.2	12.2	3.1
10471321	2.03	0.2	336.6	0.3	165.8	13.3	0.4	6.6	4.0
10475321	2.02	0.2	794.8	0.6	393.5	23.9	0.7	11.8	3.0
10477321	1.63	0.1	371.9	0.3	228.2	14.1	0.4	8.7	3.8
10478321	0.65	0.1	70.2	0.1	107.9	2.7	0.1	4.1	3.8
10479321	4.46	0.4	613.6	0.5	137.6	22.6	0.6	5.1	3.7
Вештачке разређене	11.30	0.9	2391.1	1.8	211.6	82.9	2.3	7.3	3.5
26482321	2.35	0.2	46.5	0.0	19.8	0.8	0.0	0.3	1.6
Вештачке девастиране	2.35	0.2	46.5	0.0	19.8	0.8	0.0	0.3	1.6
ВЕШТАЧКЕ	22.20	1.9	4931.5	3.8	222.1	200.4	5.7	9.0	4.1
26266242	72.99	6.1							
26266321	119.20	10.0							
ШИКАРЕ	192.19	16.1							
66267241	28.80	2.4							
ШИБЉАК	28.80	2.4							
Рекапитулација по пореклу									

Газдинска класа порекло и очуваност	Површина		Запремина			Запремински прираст			
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	% Iv
ВИСОКЕ	163.19	13.7	25959.3	19.9	159.1	533.5	15.1	3.3	2.1
ИЗДАНАЧКЕ	789.09	66.0	99736.2	76.4	126.4	2804.1	79.3	3.6	2.8
ВЕШТАЧКЕ	22.20	1.9	4931.5	3.8	222.1	200.4	5.7	9.0	4.1
ШИКАРЕ	192.19	16.1							
ШИБЉАК	28.80	2.4							
Укупно ГЈ	1195.47	100.0	130627.1	100.0	109.3	3538.0	100.0	3.0	2.7

Табела бр. 14 Стање шума по пореклу и очуваности за ГЈ „Штрбачко корито”

Порекло састојине	Очуваност састојине	Површина		Запремина			Запремински прираст			
		ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ ха	% Iv
Високе	Очуване	25.44	2.1	6627.6	5.1	260.5	131.3	3.7	5.2	2.0
Високе	Разређене	111.01	9.3	18096.7	13.9	163.0	385.6	10.9	3.5	2.1
Високе	Девастиране	26.74	2.2	1235.0	0.9	46.2	16.7	0.5	0.6	1.3
ВИСОКЕ		163.19	13.7	25959.3	19.9	159.1	533.5	15.1	3.3	2.1
Изданачке	Очуване	200.84	16.8	31722.1	24.3	157.9	947.9	26.8	4.7	3.0
Изданачке	Разређене	535.78	44.8	65783.1	50.4	122.8	1830.9	51.7	3.4	2.8
Изданачке	Девастиране	52.47	4.4	2231.0	1.7	42.5	25.2	0.7	0.5	1.1
ИЗДАНАЧКЕ		789.09	66.0	99736.2	76.4	126.4	2804.1	79.3	3.6	2.8
Вештачке	Очуване	8.55	0.7	2493.9	1.9	291.7	116.7	3.3	13.7	4.7
Вештачке	Разређене	11.30	0.9	2391.1	1.8	211.6	82.9	2.3	7.3	3.5
Вештачке	Девастиране	2.35	0.2	46.5	0.0	19.8	0.8	0.0	0.3	1.6
ВЕШТАЧКЕ		22.20	1.9	4931.5	3.8	222.1	200.4	5.7	9.0	4.1
Шикаре		192.19	16.1							
Шибљаци		28.80	2.4							
Рекапитулација по очуваности										
Очуване		234.83	19.6	40843.7	31.3	173.9	1196.0	33.8	5.1	2.9
Разређене		658.09	55.0	86270.9	66.0	131.1	2299.4	65.0	3.5	2.7
Девастиране		81.56	6.8	3512.5	2.7	43.1	42.6	1.2	0.5	1.2
Шикаре		192.19	16.1							
Шибљак		28.80	2.4							
Укупно Г.Ј.		1195.47	100.0	130627.1	100.0	109.3	3538.0	100.0	3.0	2.7

Из претходних табела може се закључити следеће:

- Највећи део обрасле површине газдинске јединице чине разређене састојине које се налазе на 55,0 % обрасле површине. Следе очуване са 19,6 %, док су девастиране састојине присутне на 6,8 % обрасле површине. Запремина и запремински прираст ове газдинске јединице акумулиран је у разређеним и очуваним састојинама. У разређеним састојинама 86270,9 м³ (66,0 %) запремине и 2299,4 м³ (65,0 %) запреминског прираста, док очуване састојине имају 40843,7 м³ (31,3 %) запремине и 1196,0 м³ (33,8 %) запреминског прираста. Девастиране састојине имају учешће у укупној запремини од 2,7 % и запреминском прирасту од 1,2 %.
- По пореклу су најзаступљеније изданачке састојине, са 66,0 % учешћа у обраслој површини, 76,4 % учешћа у запремини и 79,3 % у запреминском прирасту. Следе шикаре

који заузимају површину од 16,1 %, где су шикаре без формалног учешћа у укупној запремини и запреминском прирасту. Високе састојине учествују у укупној површини са 13,7 %, са 19,9 % у укупној запремини и запреминском прирасту од 15,1 %.

Из свега напред наведеног, уочљива највеће учешће изданаčkih састојина гледано по пореклу, а код заступљености по очуваности највећу заступљеност имају разређене састојине, што представља један од главних проблема на простору ове газдинске јединице, јер се ради о великој површини шума лошег квалитета.

Сходно напред наведеном у овом уређајном периоду, највећа пажња ће се усмерити на изданаčke састојине, где ће за циљ бити побољшање стања самих састојина, као превођење изданаčkih састојина у виши узгојни облик уз поправку и састава смеше, тј. повећање заступљености жељених врста.

5.4. СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО СМЕСИ

У зависности од врсте дрвећа и учешћа у смеси састојине се разврставају на чисте и мешовите. Структура састојина по смеси у овој газдинској јединици приказана је по газдинским класама у следећој табели:

Табела бр. 15 Стање шума по газдинским класама и мешовитости

Мешовитост Састојина	Површина		Запремина			Запремински прираст			
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	% Iv
10175321	11.19	0.9	914.8	0.7	81.7	31.3	0.9	2.8	3.4
10301311	6.14	0.5	1230.1	0.9	200.3	29.4	0.8	4.8	2.4
10306311	5.11	0.4	584.3	0.4	114.3	22.4	0.6	4.4	3.8
10319321	4.18	0.3	68.4	0.1	16.4	3.4	0.1	0.8	4.9
10351411	25.05	2.1	5581.8	4.3	222.8	112.1	3.2	4.5	2.0
10360411	11.89	1.0	2551.2	2.0	214.6	60.2	1.7	5.1	2.4
10470321	2.43	0.2	768.2	0.6	316.1	27.8	0.8	11.4	3.6
10475321	2.02	0.2	794.8	0.6	393.5	23.9	0.7	11.8	3.0
10477321	1.63	0.1	371.9	0.3	228.2	14.1	0.4	8.7	3.8
НЦ 10	69.64	5.8	12865.5	9.8	184.7	324.6	9.2	4.7	2.5
26177321	6.41	0.5	222.2	0.2	34.7	2.5	0.1	0.4	1.1
26482321	0.20	0.0	5.0	0.0	25.0	0.1	0.0	0.3	1.1
НЦ 26	6.61	0.6	227.2	0.2	34.4	2.6	0.1	0.4	1.1
ЧИСТЕ	76.25	6.4	13092.7	10.0	171.7	327.2	9.2	4.3	2.5
10176321	522.32	43.7	74223.2	56.8	142.1	2054.4	58.1	3.9	2.8
10262321	141.22	11.8	12864.9	9.8	91.1	396.9	11.2	2.8	3.1
10263411	5.81	0.5	1229.3	0.9	211.6	24.1	0.7	4.2	2.0
10264411	2.88	0.2	713.1	0.5	247.6	15.0	0.4	5.2	2.1
10269321	0.33	0.0	38.4	0.0	116.4	1.0	0.0	3.1	2.6
10303311	4.13	0.3	527.1	0.4	127.6	11.1	0.3	2.7	2.1
10304311	1.82	0.2	204.4	0.2	112.3	5.2	0.1	2.9	2.5
10307311	17.63	1.5	2527.6	1.9	143.4	95.7	2.7	5.4	3.8
10319321	0.50	0.0							
10332321	16.47	1.4	3924.4	3.0	238.3	90.7	2.6	5.5	2.3
10334321	13.90	1.2	2277.0	1.7	163.8	71.3	2.0	5.1	3.1
10353411	8.39	0.7	1762.4	1.3	210.1	38.9	1.1	4.6	2.2

Мешовитост Састојина	Површина		Запремина			Запремински прираст			
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	% Iv
10354411	61.29	5.1	9035.2	6.9	147.4	180.0	5.1	2.9	2.0
10355411	7.02	0.6	1191.3	0.9	169.7	24.4	0.7	3.5	2.0
10361411	5.02	0.4	705.0	0.5	140.4	25.8	0.7	5.1	3.7
10471321	6.14	0.5	1156.5	0.9	188.4	47.4	1.3	7.7	4.1
10478321	0.65	0.1	70.2	0.1	107.9	2.7	0.1	4.1	3.8
10479321	6.98	0.6	1723.4	1.3	246.9	83.8	2.4	12.0	4.9
НЦ 10	822.50	68.8	114173.4	87.4	138.8	3168.3	89.6	3.9	2.8
26177321	10.24	0.9	474.7	0.4	46.4	5.4	0.2	0.5	1.1
26265321	54.78	4.6	2366.7	1.8	43.2	28.4	0.8	0.5	1.2
26307311	0.78	0.1	75.6	0.1	96.9	2.4	0.1	3.1	3.2
26308311	2.25	0.2	56.3	0.0	25.0	0.7	0.0	0.3	1.3
26362411	5.53	0.5	346.1	0.3	62.6	4.9	0.1	0.9	1.4
26482321	2.15	0.2	41.5	0.0	19.3	0.7	0.0	0.3	1.7
НЦ 26	75.73	6.3	3360.9	2.6	44.4	42.5	1.2	0.6	1.3
МЕШОВИТЕ	898.23	75.1	117534.3	90.0	130.9	3210.8	90.8	3.6	2.7
26266242	72.99	6.1							
26266321	119.20	10.0							
НЦ 26	192.19	16.1							
ШИКАРЕ	192.19	16.1							
66267241	28.80	2.4							
НЦ 66	28.80	2.4							
ШИБЉАК	28.80	2.4							
УКУПНО ГЈ	1195.47	100.0	130627.1	100.0	109.3	3538.0	100.0	3.0	2.7

Анализом података из претходне табеле закључује се да је, на површини ове газдинске јединице, однос чистих и мешовитих састојина, доминантно у корист мешовитих. Учешће мешовитих састојина у погледу површине износи 75,1 %, од чега је у оквиру наменске целине **10 - Производња техничког дрвета** 68,8 %, у оквиру наменске целине **26 - Заштита земљишта од ерозије** 6,3 % .

Чисте састојине у газдинској јединици заузимају свега 6,4 % обрасле површине и то у оквиру наменске целине **10 - Производња техничког дрвета** 5,8 % и у оквиру наменске целине **26 - Заштита земљишта од ерозије** заступљене су на 0,6 %.

Високо присуство мешовитих састојина, већ на први поглед, али и детаљнијим сагледавањем састава самих састојина, показује изванредно богатство дрвенастих врста, које се на овом подручју мешају на најразличитије начине и у најразличитијем односу.

Најзаступљеније су међу мешовитим састојинама састојине граба са китњаком, буквом, мечјом леском, белим јасеном, црним јасеном и другим врстама.

5.5. СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО ВРСТАМА ДРВЕЋА

У дендролошком смислу, ово подручје је изванредно богато, што се из приложених табела може и закључити. Заступљеност појединих врста дрвећа у укупној запремини и запреминском прирасту дата је у следећој табели.

Табела бр. 16 Стање састојина по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Запремина		Запремински прираст	
	м³	%	м³	%
Граб	45815.1	35.1	1262.7	35.7
Буква	17307.8	13.2	364.5	10.3
Мечја леска	14107.5	10.8	339.9	9.6
Бели јасен	13131.5	10.1	345.3	9.8
Китњак	10472.2	8.0	256.3	7.2
Црни јасен	9716.5	7.4	303.0	8.6
ОТЛ	8151.5	6.2	264.2	7.5
Клен	3030.2	2.3	86.1	2.4
Горски јавор	1670.7	1.3	42.8	1.2
Брекиња	623.2	0.5	15.9	0.4
Грабић	352.6	0.3	14.3	0.4
Јасика	317.3	0.2	11.6	0.3
Млеч	236.5	0.2	9.6	0.3
Дивља трешња	199.7	0.2	5.8	0.2
ОМЛ	173.3	0.1	4.8	0.1
Сребрнолисна липа	155.5	0.1	4.1	0.1
Цер	115.4	0.1	1.8	0.1
Планински брест	69.2	0.1	2.0	0.1
Крупнолисна липа	45.2	0.0	0.6	0.0
Лишћари:	125690.9	96.2	3335.2	94.3
Смрча	1806.9	1.4	69.8	2.0
Дуглазија	1015.4	0.8	39.8	1.1
Црни бор	918.1	0.7	29.4	0.8
Боровац	587.0	0.4	40.4	1.1
Бели бор	524.1	0.4	20.4	0.6
Ариш	84.6	0.1	3.0	0.1
Четинари:	4936.2	3.8	202.8	5.7
УКУПНО ГЈ:	130627.1	100.0	3538.0	100.0

Табелом су приказане само врсте дрвећа које су констатоване дендрометријским премером, тако да треба имати у виду да је број дрвенастих врста већи од приказаног. Из табеле се може видети да највеће учешће у укупној запремини ове газдинске јединице има граб, са 35,1 %, за њим следе буква са 13,2 %, мечја леска са 10,8 %, бели јасен са 10,1 %, китњак са 8,0 %, итд. У укупном запреминском прирасту, граб је такође доминантан са 35,78 %, потом следе буква са 10,3 %, бели јасен са 9,8 %, мечја леска са 9,6 %, црни јасен са 8,6 %, итд.

Лишћарске врсте учествују са 96,2 % у укупној запремини и са 94,3 % у укупном запреминском прирасту газдинске јединице, док на четинаре долази 3,8 % запремене и 5,7 % запреминског прираста.

Овакав однос заступљених дрвенастих врста на територији ове газдинске јединице сугерише нам две најбитније ствари, то је изванредно богатство овог подручја дрвенастим врстама, али и неадекватну заступљеност самих врста. Наиме, могло би се рећи да су шуме овог

подручја богате дрвенастим врстама, али квалитативно сиромашне. То се огледа у мањој заступљености племенитих лишћара у састојинама ове газдинске јединице.

На територији распрострања ове газдинске јединице је дендрометријским премером констатована Мечја леска (*Corylus Colurna*), као строго заштићена врста и то у знатном обиму.

Овакав однос заступљених дрвенастих врста на територији ове газдинске јединице показује потенцијал и пред шумарске стручњаке поставља креативни задатак побољшања размера смесе самих састојина у корист жељени врста дрвећа.

5.6. СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО ДЕБЉИНСКОЈ СТРУКТУРИ

Табела бр. 17 Табела стања састојина по дебљинској структури

Газдинска класа	Површина ха	Свега м ³	Запремина по дебљинским разредима (cm)										Запрем. прираст м ³
			do 10 cm	11 do 20	21 do 30	31 do 40	41 do 50	51 do 60	61 do 70	71 do 80	81 do 90	iznad 90	
			О	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
10263411	5.8	1229.3		85.3	187.1	276.1	250.7	126.0	164.5	36.5	103.1		24.1
10269321	0.3	38.4		16.5	19.4	2.4							1.0
10301311	6.1	1230.1		134.9	347.2	383.1	239.3	125.6					29.4
10303311	4.1	527.1		102.9	98.7	97.8	67.9	95.7	60.1	4.1			11.1
10304311	1.8	204.4		25.6	34.7	58.2	59.9	26.0					5.2
10332321	16.5	3924.4		521.2	756.5	782.2	668.8	655.2	540.4				90.7
10351411	25.1	5581.8		323.0	640.0	1446.4	1801.8	870.4	407.4	92.8			112.1
10353411	8.4	1762.4		164.2	247.4	448.3	475.7	272.4	49.5		49.3	55.5	38.9
10354411	61.3	9035.2		682.9	1468.9	1448.0	1895.6	2042.9	1185.3	236.4	36.4	39.0	180.0
10355411	7.0	1191.3		79.5	158.8	212.0	262.5	305.0	142.8	30.7			24.4
НЦ 10	136.5	24724.3		2136.0	3958.7	5154.5	5722.1	4519.2	2550.0	400.5	188.8	94.5	516.9
26265321	21.9	902.9	902.9										12.0
26362411	4.8	332.1	234.6	1.2	2.9	8.6	22.0	30.5	19.9	5.4	7.1		4.7
НЦ 26	26.7	1235.0	1137.4	1.2	2.9	8.6	22.0	30.5	19.9	5.4	7.1		16.7
ВИСОКЕ	163.2	25959.3	1137.4	2137.2	3961.6	5163.1	5744.1	4549.7	2569.8	405.9	195.9	94.5	533.5
10175321	11.19	914.8	178.7	616.4	115.8	3.8							31.3
10176321	522.32	74223.2	4280.3	24688.0	21343.3	12456.5	7135.1	3581.3	738.8				2054.4
10262321	141.22	12864.9	1327.2	5981.8	3034.0	1349.6	442.6	643.4	86.3				396.9
10264411	2.88	713.1	2.3	63.5	137.8	229.0	154.7	79.8	46.0				15.0
10306311	5.11	584.3	54.4	272.1	76.5	88.4	93.0						22.4
10307311	17.63	2527.6	177.7	1596.7	639.0	95.5	12.5	6.2					95.7
10319321	4.68	68.4	1.0	59.3	8.2								3.4
10334321	13.90	2277.0	180.7	765.5	753.5	374.2	203.1						71.3
10360411	11.89	2551.2	24.8	253.3	451.4	865.5	517.9	272.7	81.1	84.5			60.2
10361411	5.02	705.0	115.9	315.0	120.9	84.8	68.4						25.8
НЦ 10	735.84	97429.6	6342.9	34611.6	26680.3	15547.4	8627.2	4583.4	952.2	84.5			2776.4
26177321	16.65	696.9	696.9										7.9
26265321	32.87	1463.9	1463.9										16.4
26307311	0.78	75.6		21.8	40.0	13.8							2.4
26308311	2.25	56.3	56.3										0.7

Газдинска класа	Површина ха	Свега м³	Запремина по дебљинским разредима (cm)										Запрем. прираст м³
			do 10 cm	11 do 20	21 do 30	31 do 40	41 do 50	51 do 60	61 do 70	71 do 80	81 do 90	iznad 90	
			О	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
26362411	0.70	14.0	14.0										0.2
НЦ 26	53.25	2306.6	2231.0	21.8	40.0	13.8							27.7
ИЗДАНАЧКЕ	789.09	99736.2	8573.9	34633.5	26720.3	15561.2	8627.2	4583.4	952.2	84.5			2804.1
10470321	2.43	768.2		226.5	321.6	220.1							27.8
10471321	6.14	1156.5		676.7	447.1	32.7							47.4
10475321	2.02	794.8		19.0	98.4	379.3	272.6	25.5					23.9
10477321	1.63	371.9		38.8	218.6	107.4	7.1						14.1
10478321	0.65	70.2		22.4	37.4	9.1	1.2						2.7
10479321	6.98	1723.4		433.5	559.9	623.4	94.2	12.5					83.8
НЦ 10	19.85	4885.0		1416.9	1683.0	1372.0	375.1	38.0					199.6
26482321	2.35	46.5	46.5										0.8
НЦ 26	2.35	46.5	46.5										0.8
ВЕШТАЧКЕ	22.20	4931.5	46.5	1416.9	1683.0	1372.0	375.1	38.0					200.4
26266242	72.99												
26266321	119.20												
НЦ 26	192.19												
ШИКАРА	192.19												
66267241	28.80												
НЦ 66	28.80												
ШИБЉАК	28.80												
УКУПНО ГЈ	1195.47	130627.1	9757.9	38187.6	32364.9	22096.3	14746.5	9171.1	3522.1	490.5	195.9	94.5	3538.0

У газдинкој јединици „ Штрбачко корито “ заступљени су сви дебљински разреди, од најтањих, па закључно са IX дебљинским разредом. Карактеристично је да се састојине на овом подручју одликују неуједначеним присуством танког, средње јаког и јаког материјала. Појединачно најзаступљенији је I дебљински разред (11-20 cm) са учешћем у запремини од 29,2 %, следе II, III, IV, O, V, VI, VII, VIII и IX дебљински разред.

Треба још напоменути да је Програм за израду Основа газдовања шумама, који је коришћен приликом израде ове Основе, сву процењену запремину девастираних састојина сврстао у O дебљински разред (до 10 cm).

Заступљеност танког материјала (дебљине до 30 cm) је 61,5 %, средње јаког материјала (дебљине од 31 до 50 cm) 28,2 % и јаког материјала (дебљине преко 50 cm) 10,3 %.

На основу напред приказаног може се уочити да постоје могућности коришћења, а сортиментни састав указује на то да ће се сечиви етат у наредним уређајним периодима остваривати и као претходни и кроз главни принос.

5.7. СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО СТАРОСТИ

Стање шума по старости састојина приказано је тако што су састојине груписане у зависности од ширине добних разреда.

Ширина добних разреда утврђена је Правилником у односу на висину опходње (трајање производног процеса), а у конкретном случају ширина добних разреда износи:

- за високе шуме тврдых лишћара 20 година;
- за изданачке шуме тврдых лишћара 10 година;
- за вештачки подигнуте састојине 10 година.

Табела бр. 18 Високе шуме (ширина доброг разреда 20 година)

Газдинска класа	Податак	Добни разред							Свега
		I		II	III	IV	V	VI	
		Слабо обр.	Добро обр.						
10263411	P						5.81		5.81
	V						1229.27		1229.27
	Zv						24.13		24.13
10269321	P				0.33				0.33
	V				38.41				38.41
	Zv				1.01				1.01
10301311	P					1.21	4.93		6.14
	V					264.35	965.75		1230.10
	Zv					7.57	21.78		29.35
10303311	P						0.50	3.63	4.13
	V						41.33	485.77	527.10
	Zv						0.92	10.17	11.09
10304311	P							1.82	1.82
	V							204.41	204.41
	Zv							5.19	5.19
10332321	P						14.96	1.51	16.47
	V						3553.89	370.50	3924.40
	Zv						83.67	7.01	90.68
10351411	P					2.13	10.81	12.11	25.05
	V					318.40	3365.87	1897.50	5581.77
	Zv					8.10	63.93	40.03	112.05
10353411	P					4.75		3.64	8.39
	V					996.50		765.88	1762.38
	Zv					23.29		15.66	38.95
10354411	P	21.31				8.91	7.55	23.52	61.29
	V					1330.37	1608.69	6096.14	9035.20
	Zv					34.08	30.98	114.95	180.01
10355411	P							7.02	7.02
	V							1191.29	1191.29
	Zv							24.41	24.41

Газдинска класа	Податак	Добни разред							Свега
		I		II	III	IV	V	VI	
		Слабо обр.	Добро обр.						
26265321	P						18.90	3.01	21.91
	V						704.20	198.66	902.86
	Zv						9.60	2.40	12.00
26362411	P						3.17	1.66	4.83
	V						234.58	97.54	332.12
	Zv						3.05	1.61	4.66
Високе састојине	P	21.31			0.33	17.00	66.63	57.92	163.19
	V				38.41	2909.63	11703.59	11307.68	25959.31
	Zv				1.01	73.03	238.06	221.43	533.54

Стање по добним разредима, за високе шуме тврдых лишћара (ширина добних разреда 20 година), јасно указује на недостатак младих, као и средњедобних састојина. Најзаступљенији су V и VI добни разред, који показују да овој газдинској јединици у категорији високих шума преовлађују зреле и презреле састојине.

График бр.1

Најзаступљенија газдинска класа ширине добних разреда од 20 година, 10354411- Висока шума букве са мечјом леском на станишту шуме брдске букве, показује ненормалност размера добних разреда, тј. присуство младих и презрелих састојина, уз недостатак површина под средњедобним састојинама.

Табела бр. 19 Изданацке састојине опходње 80 година (ширина добног разреда 10 година)

Газдинска класа	Податак	Добни разред									Свега
		I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
		Слабо обр.	Добро обр.								
10175321	P		0.96	1.46		7.25		1.52			11.19
	V					711.67		203.10			914.77
	Zv					25.35		6.00			31.35
10176321	P			1.77	0.60	38.07	203.53	116.85	114.32	47.18	522.32
	V					4518.52	26075.61	16990.95	17951.30	8686.83	74223.21
	Zv					176.54	772.29	440.46	455.08	209.99	2054.35
10262321	P					4.13	87.01	50.08			141.22
	V					235.27	8305.86	4323.72			12864.85
	Zv					8.17	257.84	130.90			396.92
10264411	P									2.88	2.88
	V									713.11	713.11
	Zv									14.97	14.97
10306311	P						5.11				5.11
	V						584.33				584.33
	Zv						22.40				22.40
10307311	P						15.22	1.49	0.92		17.63
	V						2145.63	320.57	61.42		2527.62
	Zv						82.92	10.98	1.83		95.73
10319321	P	3.59	0.50		0.59						4.68
	V				68.44						68.44
	Zv				3.37						3.37
10334321	P					4.49			9.41		13.90
	V					676.04			1600.99		2277.04
	Zv					27.09			44.21		71.30
10360411	P			0.59						11.30	11.89
	V									2551.21	2551.21
	Zv									60.24	60.24
10361411	P						3.94		1.08		5.02
	V						576.82		128.21		705.03
	Zv						22.39		3.39		25.78
26177321	P					1.71	1.31	13.63			16.65
	V					65.23	48.47	583.18			696.88
	Zv					0.80	0.56	6.52			7.89
26265321	P						32.87				32.87
	V						1463.88				1463.88
	Zv						16.38				16.38
26307311	P								0.78		0.78
	V								75.61		75.61
	Zv								2.44		2.44
26308311	P					2.25					2.25
	V					56.25					56.25
	Zv					0.74					0.74

Газдинска класа	Податак	Добни разред									Свега
		I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
		Слабо обр.	Добро обр.								
26362411	P								0.70		0.70
	V								14.00		14.00
	Zv								0.21		0.21
Изданачке састојине	P	3.59	1.46	3.82	1.19	57.90	348.99	183.57	127.21	61.36	789.09
	V				68.44	6262.99	39200.60	22421.52	19831.53	11951.15	99736.23
	Zv				3.37	238.69	1174.78	594.87	507.15	285.20	2804.06

Код изданачких састојина опходње 80 година (ширина добних разреда 10 година), најзаступљенији су VII добни разред, а за њима следе V, VI, VIII добни разред. Најмање су заступљени IV, III, II и VIII, док I добни разред недостаје.

График бр.2

Најзаступљенија газдинска класа међу изданачким састојинама, јесте 10176321 – изданачка мешовита шума граба на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum toesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима, показује највеће присуство средњедобних састојина (састојина у оптималној фази), тј. у V добном разреду, али и у VI и VII добног разреда. Карактеристичан је мањак састојина од I до IV.

Табела бр. 20 Вештачке састојине опходње 80 година (ширина добног разреда 10 година)

Газдинска класа	Податак	Добни разред									Свега
		I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
		Слабо обр.	Добро обр.								
10470321	P						0.47	1.96			2.43
	V						128.32	639.88			768.19
	Zv						4.74	23.04			27.78

Газдинска класа	Податак	Добни разред									Свега
		I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
		Слабо обр.	Добро обр.								
10471321	P						4.11	2.03			6.14
	V						819.93	336.61			1156.54
	Zv						34.10	13.31			47.41
10475321	P							0.20	1.82		2.02
	V							11.31	783.50		794.81
	Zv							0.58	23.33		23.91
10477321	P							1.63			1.63
	V							371.91			371.91
	Zv							14.14			14.14
10478321	P						0.20	0.45			0.65
	V						25.38	44.78			70.16
	Zv						0.87	1.79			2.66
10479321	P						3.71	3.27			6.98
	V						600.75	1122.66			1723.41
	Zv						22.45	61.31			83.75
26482321	P					0.76	1.59				2.35
	V					13.68	32.80				46.48
	Zv					0.20	0.56				0.76
Вештачке састојине	P					0.76	10.08	9.54	1.82		22.20
	V					13.68	1607.18	2527.14	783.50		4931.51
	Zv					0.20	62.71	114.17	23.33		200.41

Код вештачких састојина опходње 80 година (ширина добних разреда 10 година), карактеристична је највећа заступљеност састојина старости од 50. до 60. година (добни разреда V и VI).

Проблеми у газдинској јединици „Штрбачко корито” који се намећу сагледавањем и старосне структуре, су везани за високе и изданачке састојине и то, када су високе састојине у питању карактеристично је, поред мале површинске заступљености, мањак младих и средњедобних састојина, док је код изданаčkih састојина карактеристично, уз највеће присуство нежељених газдинских класа по површини, највећа присутност састојина од 50. до 80. година.

Разматрањем свеукупне ситуације намеће се решење за овакво неповољно стање по више параметара, а то је да се повећа учешће високих састојина на уштрб изданаčkih састојина које су по приоритету доспеле за обнову или нема више оправдања за њихово постојање. Ово се пре свега односи на мешовите састојине граба, које у себи имају довољно племенитих лишћара и где би се уз стручно вођен процес обнове могла ситуација преокренути у корист жељених врста, као и жељеног узгојног облика. На овај начин би се покренуло и поправљање рамера добних разреда.

Сходно напред изнетом превасходни задатак у овом и у наредним уређајним периодима је да се настави процес обнове, са циљем нормализације размера добних разреда. Детаљније о овом питању биће изнето у 7. глави, у плановима газдовања шумама.

5.8. ЗДРАВСТВЕНО СТАЊЕ САСТОЈИНА

На подручју газдинске јединице развијено је сточарство, тако да често долази до деградације и уништавања подмлатка од стране стоке, као и паљења шуме од стране човека.

У претходном уређајном периоду није било већих пожара (констатован је ниски пожар у 36. и мањем делу 19. одељења 2019.године), док је у уређајним периодима пре 2011. долазило до честих пожара, на великим површинама, тако да је приликом уређивања 2019. године констатовано чак 78,56 ха старих пожаришта. Део старих пожаришта констатованог у претходној ОГШ су се ошумила природним путем, тако да је заправо констатована површина пожаришта мања него пре 10 година. Трагови минулих пожара присутни су у целој газдинској јединици. У овом уређајном периоду је потребно адекватним мерама ублажавати последице пожара који су се јављали у претходном, али и ранијим уређајним периодима.

Што се тиче ентомолошких градација, године 2012. започела је градација губара, слабом нападом на површини која делом захвата и газдинску јединицу „Штрбачко корито“. У пролеће 2013. године се наставила градација, овај пут јаким нападом на целој површине газдинске јединице. Шумска управа из Кладова је организовала механичко уништавање јајних легала и праћење развоја ситуације, како би се у случају неповољног расплета у 2014. години извршило авио-третирање губара. Међутим, 2014. године се градација завршила природним путем.

Фитопатолошка обољења су констатована у овој газдинској јединици, нарочито код зрелих и презрелих састојина, као и у састојинама које су биле захваћене пожарима у претходним уређајним периодима. У складу са тим планиране су мере којима ће се поправљати здравствено стање ових састојина.

Укупна обраста површина газдинске јединице „Штрбачко корито” је 1195,47 ха и према степенима угрожености од пожара које је дао др М. Васић,

- I степен угрожености: Састојине и културе борова,
- II степен угрожености: Састојине и културе смрче, јеле и других четинара,
- III степен угрожености: Мешовите састојине и културе четинара и лишћара,
- IV степен угрожености: Састојине хрasta и граба,
- V степен угрожености: Састојине букве и других лишћара,
- VI степен угрожености: Шикаре и шибљаци и необрасло земљиште,

сврстана је на следећи начин:

Табела бр. 21 Табела поделе површине по степенима угрожености од пожара

СТЕПЕНИ УГРОЖЕНОСТИ ОД ПОЖАРА											
I		II		III		IV		V		VI	
ха	%	ха	%	ха	%	ха	%	ха	%	ха	%
4.3	0.4	17.9	1.5	-	-	588.02	49.2	364.26	30.5	220.99	18.5

Према напред наведеном може се закључити да су шуме ове газдинске јединице угрожене по шуму штетним утицајима и да се тренутно стање састојина креће у широком дијапазону, од неоштећених до знатно оштећених састојина. Сходно томе опрезност и превентива, али и конкретне мере не смеју да изостану у предстојећем уређајном периоду.

У састојинама у којима су евидентирани штете од пожара су планиране адекватне мере за отклањање последица у зависности од степена оштећења и самих састојинских и станишних прилика. Тако су у састојинама са мањим степеном оштећења планиране санитарне сече. У случајевима где су оштећења занемарљива, а стање саме састојине не захтева неки вид узгојне интервенције прописивано је прелазно газдовање. У састојинама где су штете знатније, а у

зависности од конкретних прилика, планиране су сече природне обнове, или реконструкционе сече.

5.9. СТАЊЕ НЕОБРАСЛИХ ПОВРШИНА

Према исказу површина стање необраслих површина је следеће:

Табела бр. 22 Стање необраслих површина

Врста земљишта	Површина (ха)	%	% Г.Ј.
Шумско земљиште	147.92	94.3	10.9
Неплодно	1.63	1.0	0.1
За остале сврхе	7.34	4.7	0.5
Заузеће	0.04	0.0	0.0
Необрасло	156.93	100.0	11.6
УКУПНО ГЈ	1352.40	-	100.0

Од укупне површине газдинске јединице, према исказу површина, на необрасле површине долази укупно 156,93 ха, односно 10,9 % учешћа у укупној површини газдинске јединице.

Највећи део необрасле површине чини шумско земљиште, учествујући са 94,3 % у необраслој површини односно са 10,9 % у укупној површини газдинске јединице. У шумска земљишта, поред класичног шумског земљишта (71,46 ха) су сврстана и пожаришта, којих има 76,46 ха. У складу са станишним приликама и могућностима ШУ „Кладово“, која је већ оптерећена пошумљавањима на великим површинама, планирано је пошумљавање дела пожаришта. (Деталније у 7.0. глави..)

Неплодно земљиште заузима 1,0 % необрасле површине, тј. 0,1 % у укупној површини газдинске јединице.

Земљиште за остале сврхе заузима 4,7 % необрасле површине, тј. 0,5 % у укупној површини газдинске јединице.

Заузеће је присутно на веома малој површини од свега 0,04 ха.

5.10. ФОНД И СТАЊЕ ДИВЉАЧИ- УСЛОВИ И МОГУЋНОСТ ЗА РАЗВОЈ

Газдинска јединица „Штрбачко корито“ се целом својом површином налази у оквиру ловишта „Мироч-Штрбац“. Овим ловиштима газдује ЈП „Србијашуме“-Београд преко ШГ „Тимочке шуме”.

Ловиште „Мироч-Штрбац“ је установљено 02.03.1994. године решењем Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде број 324-02-283/5-93-06, а дато на газдовање 10.02.1994. године решењем Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде број 324-02-00283/5.1.-93-06.

Ловиште се простире на територији општине Кладово, Неготин и Мајданпек на површини од 15.335 ха.

На територији општине Кладово ловиште захвата 7.980 ха, на територији општине Неготин 2.015 ха, а на територији општине Мајданпек 5.340 ха.

Газдинска јединица „Штрбачко корито“ заузима један мањи део.

За ово ловиште урађена је ловна основа са важношћу 01.04.2012. до 31.03.2021. године у којој су обрађена сва питања из ове области, а овде ћемо дати најосновније податке.

Бројно стање главних врста дивљачи на површини ловишта „Мироч-Штрбац“ утврђено пролећним бројањем на дан 31.03.2019. године је следеће:

Табела бр.23 Бројно стање дивљачи на подручју ловишта „Мироч-Штрбац“

Врста дивљачи	Л.П.П. (ха)	Бонитет	Бројно стање (ком)
Срна – <i>Capreolus capreolus</i> L.	14.000	II	394
Дивља свиња – <i>Sus scrofa</i> L.	10.000	I	70

Ваља напоменути да се на територији Г.Ј. „Штрбачко корито“, јавља само део популације споменутих врста дивљачи, с' обзиром да површина газдинске јединице „Штрбачко корито“ чини само мањи део ловишта. Поред наведених главних врста дивљачи у ловишту су заступљене и друге врсте дивљачи: зец (*Lepus europeus*), јазавац (*Meles meles*), лисица (*Vulpes vulpes* L.), вук (*Canis lupus* L.), дивља мачка (*Felix silvestris* L.), твор (*Putorius putorius* L), куње (*Martes* sp.), шакал (*Canis aureus* L.), грлица (*Streptopelia turtur*), препелица (*Coturnix coturnix*), шљука шумска (*Scolorax rusticola*), голуб гривнаш (*Columba palumbus*), рис (*Lynx lynx*)...

5.11. СТАЊЕ ОСТАЛИХ ПРОИЗВОДА ШУМА

Шуме и шумска станишта ове газдинске јединице пружају значајне могућности у погледу продукције осталих производа шума, пре свега гљива, лековитог биља и других шумских плодова. Сакупљање ових производа последњих година добија све више на економском значају, јер се највећи део ових производа извози уз веома повољне цене.

У грабовим, храстовим и буковим шумама су веома повољни услови за раст јестивих гљива нарочито врања (*Boletus* sp.), буковаче (*Pleurotus ostreatus*), лисичаре (*Cantharellus cybarius*) и сунчанице (*Macrolepiota procera*).

На овом простору, условљена количином падавина, врстом и дубином земљишта, на прогалама јавља се дивља купина (*Rubus hirtus*). Такође, је могуће сакупити знатне количине плодова глога, дрена и шипурка, а интересовање влада и за цветом глога, зове и липа. Процену количина ових недрвних производа немогуће је прецизније дати, јер не постоји никакав основ за то, с' обзиром да се откуп ових производа са простора газдинске јединице „Штрбачко корито“ није вршио.

5.12. СТАЊЕ ЗАШТИЋЕНИХ ДЕЛОВА ПРИРОДЕ

На простору ове газдинске јединице не постоје проглашени заштићени делови природе.

Простор на коме се распростире газдинска јединица обухвата део Еколошки значајног подручја „Ђердап“, односно јединствене Еколошке мреже Републике Србије. Такође, предметно подручје се налази и обухвата међународно и национално значајно подручје за биљке (IPA - Important Plant Area) „Ђердап“, одобреног подручја за дневне лептире (PBA – Prime Butterfly Area) „Ђердап“ са класификационим кодом 05, међународно и национално значајно подручје за птице (IBA – Important Bird Area) „Ђердап“ са класификационим кодом RS041IBA и Емералд подручја „Ђердап“ са класификационим кодом RS0000012.

Ова основа газдовања шумама је урађена у складу са свим препорукама и условима заштите које је дао Завод за заштиту природе, као и по FSC стандарду по којем послују ШГ „Тимочке шуме”.

5.13. СТАЊЕ РЕТКИХ, РАЊИВИХ И УГРОЖЕНИХ ВРСТА (PTE)

На територији распрострањења ове газдинске јединице од стране људства ШГ „Тимочке шуме” примећене су следеће заштићене, ретке, рањиве и угрожене врсте:

Табела бр.24 Табела заштићених, ретких, рањивих и угрожених врста

ПОДАЦИ О ВРСТИ		ЛОКАЦИЈА
Латински назив	Народни назив	одељење
<i>Salamandra salamandra</i>	Шарени даждевњак	25, 27, 28
<i>Capreolus capreolus</i>	Срна	17, 20, 22
<i>Cuculus canorus</i>	Обична кукавица	11
<i>Corylus Colurna</i>	Мечија леска	Примећена у свим одељењима осим у 28. и 29.
<i>Rubus fruticosus</i>	Купина	20, 34, 37, 38, 39

На простору газдинске јединице су у оквиру редовног праћења ретких, рањивих и угрожених врста, по последњем извештају, констатоване поменуте врсте, али треба имати у виду да је присуство врста из ове категорије и веће.

5.14. СТАЊЕ ШУМСКИХ САОБРАЋАЈНИЦА

Путеви у шуми не служе само за експлоатацију дрвних маса, већ служе, првенствено, за свеобухватно газдовање шумама. Стога је вреднија она шума у којој је мрежа путева развијена тако да је омогућено интензивније газдовање.

Отвореност ове газдинске јединице приказана је у следећој табели:

Табела бр. 25 Отвореност Г.Ј. " Штрбачко корито ":

Ред. бр.	Назив пута	Категорија путева						Отворен ост шума путевима м/ха	Отвара одељења
		Пут са коловоз. конструкцијом (м)		Пут без коловоз. конструкције (м)		Свега (м)			
		Кроз ГЈ	Ван ГЈ	Кроз ГЈ	Ван ГЈ	Кроз ГЈ	Ван ГЈ		
1.	П1529100 Добре воде- Гробничка бара-Рајна бара			6100		6100		4.51	31,32,20,19,34,32,37,36,38,39,40,1,4,19,20
2.	П1529200 Добре воде-Пећина смрти-Котине			3670	3340	3670	3340	2.71	31,26,20,23,22,21,19,17,16,9,8,7
3.	П1529210 Пећина смрти- Каменички чукар			3750	640	3750	640	2.77	16,15,14,13,12,38,11,39,40,5,4
4.	П1528100 Добра вода- Михајлов понор- Равна река	4430	10580			4430	10580	3.28	25,26,27,31,28,29,30,33,36
5.	П1528110 Добре воде- кота 414			920	790	920	790	0.68	27,28,29
6.	П1525400 Килома- Буљбино брдо- Планиница			1470	8660	1470	8660	1.09	27,25,24
УКУПНО		4430	10580	15910	13430	20340	24010	15.04	-

Меки путеви су употребљиви у већем делу године, нарочито у сушном и прелазном периоду. Неупотребљиви су у периоду интензивних падавина у јесењем и пролећном делу године, као и зими. Након престанка падавина они се просушују и поново постају употребљиви за транспорт.

Укупна дужина путева који пролазе кроз газдинску јединицу је 20,340 км, а укупна отвореност газдинске јединице „Штрбачко корито” је 15,04 м/ха. Актуелна отвореност шумским путевима је задовољавајућа, док квалитет није (тренутно стање путева, као и однос између заступљености путева са коловозом и без коловоза).

5.15. ОПШТИ ОСВРТ НА ЗАТЕЧЕНО СТАЊЕ ШУМА

На основу приказаног стања у претходним поглављима, стање шума ове газдинске јединице у основи карактерише следеће:

1. Према еколошкој заступљености доминирају састојине граба, брдске букве, китњака али и шикаре и шибљаци црног јасена, грабића, граба и др.
2. Шуме ове газдинске јединице имају вишенаменске функције, с’ тим што је у погледу површине најзаступљенија наменска целина **10 – Производња техничког дрвета** са учешћем од 74,6 %, док наменска целина **26 – Заштита земљишта од ерозије** учествује са 23,0 % у укупној обраслој површини. Наменска целина **66 – Стална заштита земљишта (изван газдинског третмана)** учествује у укупној обраслој површини са 2,4%.
3. У погледу запремине и запреминског прираста најзаступљенија је наменска целина **10 – Производња техничког дрвета** са учешћем у запремини од 97,3 %, односно 142,4 м3/ха, а учешће у укупном запреминском прирасту је 98,7 %, односно 3,9 м3/ха, са процентом прираста од 2,7 %. Наменска целина **26 – Заштита земљишта од ерозије** у укупној запремини у оквиру газдинске јединице учествује са 2,7 %, а учешће у укупном запреминском прирасту је 1,3 %.
4. Најзаступљенија газдинска класа у газдинској јединици је 10176321 – Издавачка мешовита шума граба на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима, чије је учешће у укупној обраслој површини износи 43,7 %, а за њом следи газдинска класа 10262321 – Издавачка шума грабића, црног граба, црног јасена и ОТЛ на станишту шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивираним земљиштима са 11,8 %.
5. Највећи део обрасле површине газдинске јединице је под разређеним састојинама које се налазе на 55,0 %. Следе очуване са 19,6 %, док су девастиране састојине присутне на 6,8 % површине. Шикаре заузимају 16,1 %, а шибљаци 2,4 %. Гро дрвне запремине акумулиран је у разређеним састојинама, 66,0 %.
6. По пореклу су најзаступљеније издавачке састојине, са 66,0 % учешћа у обраслој површини, 76,4 % учешћа у запремини и 79,3 % у запреминском прирасту. Следе шикаре који заузимају површину од 16,1 %, где су шикаре без формалног учешћа у укупној запремини и запреминском прирасту. Високе састојине учествују у укупној површини са 13,7 %, са 19,9 % у укупној запремини и запреминском прирасту од 15,1 %.
7. На површини ове газдинске јединице, однос чистих и мешовитих састојина, доминантно је у корист мешовитих.
8. Најзаступљенија врста у овој газдинској јединици је граб са 35,1 % заступљености. За грабом следе буква са 13,2 %, мечја леска са 10,8 %, бели јасен са 10,1 %, китњак са 8,0 %, итд.
9. Највеће учешће у укупној дрвној запремини има танак материјал.
10. Старосну структуру код високих састојина карактерише највеће присуство зрелих и презрелих састојина, док је код издавачких састојина највеће присуство састојина од 50. до 80. година.
11. Од укупне површине газдинске јединице на необрасле површине отпада укупно 156,93 ха, односно 11,6 %, од чега шумко земљиште чини 147,92 ха, тј. 10,9 % њене укупне површине.
12. На простору ове газдинске јединице није издвојено ни једно заштићено подручје.

13. Здравствено стање шума на подручју газдинске јединице „Штрбачко корито” је релативно задовољавајуће, али постоји већа угроженост састојина штетним утицајима, нарочито штетном утицају стоке и човека (пожари).
14. Главне врсте дивљачи на подручју газдинске јединице „Штрбачко корито” су дивље свиње и срнећа дивљач.
15. Укупна отвореност газдинске јединице „Штрбачко корито” је 15,04 м/ха.

Овакво стање шума на подручју газдинске јединице „Штрбачко корито” показује и одређене проблеме:

- преовлађујући тешки станишни услови за развој дрвенасте вегетације,
- велика заступљеност састојина неадекватног састава (примућство граба и црног јасена у односу на жељене врсте),
- велика заступљеност састојина изданачког порекла,
- велика разређеност састојина, која је нормална и потребна код зрелих састојина, али која није пожељна код младих, средњедобних и дозревајућих састојина, где представља проблем који треба решавати и спречавати у настајању,
- велика површина под шикарама и шибљацима,
- знатна површина девастираних састојина,
- лоше здравствено стање зрелих и презрелих састојина,
- угроженост шума штетним утицајима стоке и шумским пожарима,
- неадекватан квалитет шумских путева.

Напред наведене чињенице јасно указују на стање шума ове газдинске јединице и могућност даљег унапређивања стања ових састојина.

Разматрањем свеукупне ситуације намеће се решење за овакво неповољно стање по више параметара, а то је да се повећа учешће високих састојина на уштрб изданачких састојина које су по приоритету доспеле за обнову или нема више оправдања за њихово постојање. Ово се пре свега односи на мешовите састојине граба, које у себи имају довољно племенитих лишћара и где би се уз стручно вођен процес обнове могла ситуација преокренути у корист жељених врста, као и жељеног узгојног облика.

Када су младе састојине у питању треба их неговати са коначним циљем побољшања смесе у тим састојинама и у крајњој линији добијања састојина са већим, односно преовлађујућим уделом жељених врста. У том смислу, за очекивати је да се, уз савесно и стручно спровођење принципа неге при одабиру стабала будућности, до краја опходње чак и састојине са тренутно преовлађујућом заступљеношћу непожељних врста, могу превести у састојине где преовлађују жељене врсте, под условом да их у самом старту има равномерно распоређених по површини састојине и бар стотинак стабала по хектару, а у већини случајева је то и случај.

У зрелим и презрелим састојинама племенитих лишћара, потребно је савесно прићи процесу обнове да би се на тим површинама добио жељени подмладак у потребном обиму, како би могао да парира агресивнијим, а непожељним врстама. У том смислу је потребно спроводити све потребне мере како би се помогло жељеном подмлатку да преовлада.

Потребно је део девастираних састојина привести пожељном узгојном облику.

Организовањем појачане чуварске службе спречити пожаре у настајању.

За унапређење стања ове газдинске јединице потребно је поправити и дорадити постојећу путну мрежу.

Сходно наведеном биће планирани одговарајући узгојни и заштитни радови.

6.0. ДОСАДАШЊЕ ГАЗДОВАЊЕ ШУМАМА

6.1. ПРОМЕНА ШУМСКОГ ФОНДА

6.1.1. Промена шумског фонда по површини

Табела бр. 26 Табела промене шумског фонда по површини

ГОДИНА	ШУМЕ	ШУМСКЕ КУЛТУРЕ	ШУМСКО ЗЕМЉ.	ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ		ЗАУЗЕЋЕ	УКУПНА ПОВРШИНА	ТУЋЕ
				НЕПЛОДНО	ОСТАЛО			
2011	1168.88	/	161.70	0.51	18.16	/	1349.25	/
2020	1195.47	/	147.92	1.63	7.34	0.04	1352.40	0.48
РАЗЛИКА	26.59	/	-13.78	1.12	-10.82	0.04	3.15	0.48

Из табеле се види да се укупна површина ове газдинске јединице увећала у односу на површину газдинске јединице из претходног уређајног периода за 3,15 ха. До повећања површине у овом уређајном периоду је дошло услед промене површине већине катастарских парцела после дигитализације спроведене у Републичком геодетском заводу, као и услед исправљања грешка које су биле присутне у списку катастарских парцела у претходној ОГШ.

Површина под шумом се у односу на претходни уређајни период повећала за 26,59 ха, на конто шумског земљишта и осталог земљишта прецизнијим издвајањем састојина у овом уређајном периоду, као и преласком дела површине пожаришта (шумског земљишта) у категорију шума.

Шумско земљиште се смањило за 13,78 ха, а разлог смањења површине ове категорије је прецизније издвајање, али и прелазак дела површине пожаришта (шумског земљишта) у категорију шума.

Неплодне површине су се повећале за 1,12 ха, док се категорија осталог земљишта смањила за 10,82 ха. Разлика у ове две категорије се јавља из више разлога. Објашњење за повећање категорије неплодно земљиште лежи се десило због прецизнијег картирања постојећих потока и бара, који чине ову категорију у овој газдинској јединици. Код категорије остало земљиште одговор лежи повећању категорије шума и шумског земљишта на конто ових категорија, тако што су одређене површине које су се водиле као ливаде, прешле у категорију шумско земљиште и шума, а поједини земљани путеви више не постоје, односно нема елемената да се и даље воде под том категоријом. Такође, су путеви, који пролазе кроз газдинску јединицу, а који се као засебне парцеле воде на државу, али њима газдују друге организације, искључен из површине газдинске јединице, дакле власништво се у основи води као државно-друге организације. Треба напоменути да су се ове категорије мењале због тога што су и саме површине ових категорија прецизније утврђене.

Површина под заузећем у овом уређајном периоду је констатована на 0,04 ха.

Површина туђег земљишта у оквиру државног поседа се повећала за 0,48 ха, због тачног дефинисања појединих путева, који се воде као државно власништво других корисника.

6.1.2. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

Табела бр. 27 Табела промене шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

Врсте Дрвећа	2011 .год.		Реализо- вани принос за 10. год.	2020. год.		
	Укупна запреми.	Укупан 10.год. запремин. прираст		Очекив. запремин. 2020. год.	Ук.запр. добитена премером	Разлика укупне и оčekиване
	м³	м³		м³	м³	м³
Граб	29594.2	8073.0	421.0	37246.2	45815.1	8568.9
Буква	13158.5	3112.4	441.0	15829.9	17307.8	1477.9
Китњак	11456.6	2595.6	163.0	13889.2	10472.2	-3417.0
Мечја леска	9077.6	2335.7		11413.3	14107.5	2694.2
Црни јасен	4302.1	1429.5	5.0	5726.6	9716.5	3989.9
Бели јасен	2107.7	467.6		2575.3	13131.5	10556.1
Цер	1756.6	444.2		2200.8	115.4	-2085.4
Клен	1347.4	440.3		1787.7	3030.2	1242.6
Отл	1111.1	398.4		1509.5	8151.5	6642.1
Млеч	188.2	43.6		231.8	236.5	4.7
Јасика	22.0	7.0		29.0	317.3	288.3
Јавор	14.3	3.7		18.0	1670.7	1652.7
Брекиња					623.2	623.2
Грабић					352.6	352.6
Д. Трешња					199.7	199.7
ОМЛ					173.3	173.3
Сребрнолисна липа					155.5	155.5
Планински брест					69.2	69.2
Крупнолисна липа					45.2	45.2
Лишћари	74136.3	19350.9	1030.0	92457.2	125690.9	33233.7
Смрча	1489.3	672.9	2.0	2160.2	1806.9	-353.2
Црни бор	288.9	131.9		420.8	918.1	497.3
Бели бор	206.0	118.1		324.1	524.1	200.0
Боровац	177.9	99.2		277.1	587.0	310.0
Дуглазија	117.1	42.4		159.5	1015.4	855.9
Ариш					84.6	84.6
Четинари	2279.1	1064.5	2.0	3341.6	4936.2	1594.6
Укупно	76415.4	20415.4	1032.0	95798.8	130627.1	34828.2

На основу података о укупној висини дрвног фонда према посебној основи из 2011. године (76415,4 м³), десетогодишњег запреминског прираста (20415,4 м³) и укупног обима извршених сеча који је у протеклом уређајном периоду износио 1032,0 м³, очекивана запремина приликом уређивања 2020. године требала би бити 95798,8 м³. Премером добијена (остварена) запремина износи 130627,1 м³.

Разлика између премером добијене и очекиване запремине износи 34828,2 м³. Укупна разлика између премером добијене и очекиване запремине је 26,7 % и последица је више разлога.

Прецизнијим издвајањем састојина, где су уз помоћ сателитских снимака „пронађене“ састојине у мање приступачним деловима ове газдинске јединице, као и тачнијим дефинисањем површина под шумом, где је део шикара назван изданачком шумом, повећао се удео шума у којима је инвентурисана дубећа запремина за 264,72 ха у односу на претходни уређајни период. Када се та површина помножи са просечном дубећом запремином на простору ове газдинске

јединице од 109,3 м³/ха добија се дубећа запремина од 28933,9 м³, што у највећој мери објашњава постојање разлике у очекиваној и премереној дубећој запремини. Када се узме у обзир ова чињеница, разлика очекиване и премерене дубеће запремине се своди на свега 5894,3 м³, што чини 4,5 %.

У крајњој линији, остатак повећања дубеће запремине правда се квалитетнијим премером састојина, што је потврдила и контрола премера спроведена по завршетку инвентуре шума.

6.2. ОДНОС ПЛАНИРАНИХ И ОСТВАРЕНИХ РАДОВА У ДОСАДАШЊЕМ ПЕРИОДУ

6.2.1. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума

Табела бр.28 Табела досадашњих радовина обнови и гајењу шума

Врста рада	Планирано		Остварено				Извр- шење
	ха	ком.сад/ кг	Редовно газдовање		Случајни принос ха	Укуп- но ха	%
			ха	ком.сад.			
П Л А Н И Р А Н И Р А Д О В И							
Проста репродукција							
Санирање пожаришта	25.37						0.0
Обнављање прир. путем оплод. сеч.	1.38						0.0
Прореде у ниским шумама	101.69		35.34			35.34	34.8
Прореде у високим шумама	28.48		7.32			7.32	25.7
Прореде у врштакци под. сас.	11.35						0.0
Прореде и обнова шума	168.27		42.66			42.66	25.4
Рахљање земљишта	8.49						0.0
Вештачко пошумљавање садњом	114.85	287113					0.0
Попуњ. веш. подиг. кул. садњом	22.97	57422					0.0
Сеча избојака и уклан. короа ручно	125.94						0.0
Окопавање и прашење у културама	248.16						0.0
Чиш.у младим прир. састојинама	2.95						0.0
Подизање нових шума и Нега шума (без сеча)	523.36	344535	0.0			0.0	0.0
Укупно планирани радови:	691.63	344535	42.66			42.66	6.2
Н Е П Л А Н И Р А Н И Р А Д О В И							
Случајни принос					5.2	5.2	-
Укупно непланирани радови:					5.2	5.2	-
Укупно планирани и непланирани радови:	691.63	344535	42.66		5.2	47.86	6.9

Упоредном анализом Плана гајења шума и евиденцијом извршених радова по наведеном плану, евидентно је неиспуњење планираног у претходном уређајном периоду.

Од укупно планиране површине од 691,63 ха, радови на гајењу остварени су на 47,86 ха, односно са 6,9 %.

Прореде у изданачким састојинама су реализоване са 34,8 %, а у високим са 25,7 %.

Остали планирани радови нису извршени ни у најмањој мери, тако да су планирани радови извршени са само 6,2 %.

Разлог оваквог неиспуњења плана је последица преорјентације газдинства и саме ШУ Кладово на решавање приоритетнијих проблема насталих у току важења претходне ОГШ, а који су односили на санацију последица пожара на великим површинама у суседним газдинским

јединицама, као и појавом ледолома на ширем подручју газдинства. Тада је целокупни план шумског газдинства прилагођен и усмерен на отклањање последица ових непогода тако да су поједини радови, у које спадају и радови планирани у оквиру ове газдинске јединице, стављени у други план.

6.2.2. Досадашњи радови на заштити шума

Законом о шумама корисници шума дужни су да предузму мере ради заштите шума од пожара и других елементарних непогода, биљних болести, штеточина и других штета.

План заштите шума од пожара је урађен за цело газдинство, тако да је у њега укључена и ова газдинска јединица. У плану су детаљно разрађени против пожарни путеви и препреке, као и организација службе гашења пожара.

Послове опажања и обавештавања вршило је техничко особље и то првенствено чувари шума, нарочито у току пролећа и лета, у месецима када су шумски пожари најчешћи и када постоји могућност појаве каламитета појединих штетних инсеката.

На подручју газдинске јединице развијено је сточарство, тако да често долази до деградације и уништавања подмлатка од стране стоке, као и паљења шуме од стране човека.

У претходном уређајном периоду није било већих пожара (констатован је ниски пожар у 36. и мањем делу 19. одељења 2019.године), док је у уређајним периодима пре 2011. долазило до честих пожара, на великим површинама, тако да је приликом уређивања 2019. године констатовано чак 78,56 ха старих пожаришта. Део старих пожаришта констатованог у претходној ОГШ су се ошумила природним путем, тако да је заправо констатована површина пожаришта мања него пре 10 година. Трагови минулих пожара присутни су у целој газдинској јединици. У овом уређајном периоду је потребно адекватним мерама ублажавати последице пожара који су се јављали у претходном, али и ранијим уређајним периодима.

Што се тиче ентомолошких градација, године 2012. започела је градација губара, слабом нападом на површини која делом захвата и газдинску јединицу „Штрбачко корито“. У пролеће 2013. године се наставила градација, овај пут јаким нападом на целој површине газдинске јединице. Шумска управа из Кладова је организовала механичко уништавање јајних легала и праћење развоја ситуације, како би се у случају неповољног расплета у 2014. години извршило авио-третирање губара. Међутим, 2014. године се градација завршила природним путем.

Фитопатолошка обољења су констатована у овој газдинској јединици, нарочито код зрелих и презрелих састојина, као и у састојинама које су биле захваћене пожарима у претходним уређајним периодима.

6.2.3. Досадашњи радови на коришћењу шума

Табела бр. 29 Табела досадашњих радовина коришћењу шума

Врста дрвећа	Планирани принос						Остварени принос									Проценат остварења плана (м³)	Проценат остварења плана (ха)
	Редовне сече				Укупно	Укупно	Редовне сече				Случајни принос		Ванредни принос (м³)	Укупно	Укупно		
	Проредни (м³)	Проредни (ха)	Главни (м³)	Главни (ха)	(м³)	(ха)	Проредни	Проредни (ха)	Главни (м³)	Главни (ха)	(м³)	(ха)		(м³)	(ха)	%	%
Буква	970.0		2052.2		3022.1		382				59			441		14.6	
Китњак	421.6		121.4		542.9		122				41			163		30.0	
Граб	1240.0		424.0		1664.0		370				51			421		25.3	
Клен	26.5		4.2		30.7									0		0.0	
Цер	84.8		27.8		112.6									0		0.0	
Јасика	7.0				7.0									0		0.0	
Отл	8.3		4.8		13.1									0		0.0	
Црни јасен	46.4		12.1		58.5						5			5		8.6	
Смрча	70.6				70.6						2			2		2.8	
Бели бор	5.3				5.3									0		0.0	
Боровац	15.8				15.8									0		0.0	
Укупно:	2896.1	141.52	2646.4	26.75	5542.5	168.27	874	42.7			158	5.2		1032	47.9	18.6	28.5

Укупна планирана сеча за претходно уређајно раздобље остварена је са 18,6 % по запремини, а по површини са 28,5 %. Сече обнове нису реализоване ни у најмањој мери, док су прореде извршене са 30,2 % планиране запремине. Случајни принос у претходном уређајном периоду чинили су бесправне сече и санитарне сече у сврху санирања штета од пожара.

Неиспуњење плана сеча, исто као и код плана гајења, може се објаснити преорјентацијом газдинства и саме ШУ Кладово на решавање приоритетнијих проблема насталих у току важења претходне ОГШ, а који су односили на санацију последица пожара на великим површинама у суседним газдинским јединицама, као и појавом ледолома на ширем подручју газдинства. Тада је целокупни план шумског газдинства прилагођен и усмерен на отклањање последица ових непогода тако да су поједини радови, у које спадају и радови планирани у оквиру ове газдинске јединице, стављени у други план.

6.2.4. Досадашњи радови на изградњи шумских саобраћајница

Претходном Основом газдовања шумама није планирана изградња нових путева, као ни реконструкција постојећих, тако да је вршено само редовно одржавање.

6.2.5. Досадашњи радови на коришћењу осталих шумских производа

У претходном уређајном периоду на подручју газдинске јединице „Штрбачко корито” није организован откуп, нити било какво коришћење осталих шумских производа. У наредном уређајном периоду би требало више пажње посветити коришћењу потенцијала које пружају шуме овог подручја, а везано за коришћење осталих производа шума.

6.2.6. Преглед извршених бесправних сеча у периоду 2011 – 2020. године

На подручју газдинске јединице „Штрбачко корито” бесправне сече су извршене у следећим одељењима:

Табела бр.30 Извршених бесправних сеча у периоду 2011-2020. године

Одељење	Врста дрвећа	Врста сортимената			Укупно(м³)
		Техничко дрво (м³)	Просторно дрво (м³)	Отпад (м³)	
5	Буква		2		2
5	Храст		3		3
5	Граб		3	1	4
9	Буква		3		3
9	Храст		14	2	16
9	Граб		6	1	7
18	Буква		4		4
18	Храст		2		2
18	Граб		1		1
18	Ц. јасен		2		2
22	Граб		5	1	6
	Укупно		45	5	50

Укупно је бесправним сечама посечено 50,0 м³ дрвних сортимената. Пријаве за почињене бесправне сече су процесуиране преко Полицијске управе у Кладову.

6.2.7. Општи осврт на досадашње газдовање шумама - оцена утицаја за садашње стање

Процењујући извршене радове у протеклом уређајном раздобљу у односу на оне који су планирани Основном за газдовање шумама, може се констатовати да план гајења, као и план коришћења, није извршен у потребном обиму, а све као последица прилагођавању новонасталој ситуацији условљеној великим пустошењем шуме пожарима и катастрофалним ледоломом у току претходног уређајног периода и преусмеравањем радова ка другим газдинским јединицама.

У овом уређајном периоду, кад су у питању састојине газдинске јединице „Штрбачко корито”, главни акценат би требало ставити на завршетак обнављања дела зрелих и презрелих састојина, као и на даље побољшање свеукупног стања састојина. Обим радова у овој газдинској јединици ће бити планиран према потребама самих састојина, али и узимајући у обзир и приоритете у радовима који се намећу пред саму ШУ Кладово, али и пред ШГ Тимочке шуме.

7.0. ПЛАНИРАЊЕ УНАПРЕЂИВАЊА СТАЊА И ОПТИМАЛНОГ КОРИШЋЕЊА ШУМА

Поглавље планирања унапређивања стања и оптималног коришћења шума биће ближе образложено у ставкама:

- могући степен и динамика унапређивања стања и функција шума;
- циљеви газдовања шумама;
- мере за постизање циљева газдовања шумама;
- планови газдовања.

Савремена схватања планирања газдовања шумама полазе од начела Устава Републике Србије да је шума добро од општег друштвеног интереса и одредаба Закона о шумама. Шуме се морају одржавати, обнављати и користити тако да се очува њихова вредност, обезбеди трајност и стално повећање прираста и приноса и њихове општекорисне функције.

Планирање газдовања, односно врста, обим, рок и начин извођења радова на газдовању шумама зависе од низа чиниоца. Поред чисто биолошких чиниоца значајан утицај имају и функције шума, које су посебно обрађене, али и организациони и економски чиниоци. Основно је да планирани радови буду оствариви, односно реални.

Динамика и рок извођења радова се одређује поштујући приоритете и динамику коју је одредила ова основа. Сигурно је да ће се приоритет у газдовању, с' обзиром на стање састојина, дати радовима на обнови и нези постојећих састојина, потстицању подмлађивања у састојинама које су ушле у процес обнављања, чишћењу и ослобађању подмладка.

Извршење планова газдовања шумама је обавезно, међутим, радови у окиру самог одсека нису детаљно разрађени, те се код реализације планова као нужност јавља израда извођачког пројекта газдовања (што је и законска обавеза) у коме ће сви планови бити детаљно разрађени на мање површине, радна поља у оквиру одсека.

Даља детаљна разрада планова, на нивоу одсека, је задатак реверног инжењера, који ће радити на реализацији ове основе.

Главни задатак ове Основе газдовања је да се на основу одређених циљева газдовања, одреди неопходан и реалан обим узгојних радова којима би се постављени циљеви и остварили.

7.1. МОГУЋИ СТЕПЕН И ДИНАМИКА УНАПРЕЂИВАЊА СТАЊА И ФУНКЦИЈА ШУМА У ТОКУ УРЕЂАЈНОГ ПЕРИОДА (ПРОГНОЗА ЗА 2 - 3 ПЕРИОДА)

Анализирајући садашње и будуће потребе и захтеве у односу на ове шуме, и у том контексту, карактеристике и потенцијале ових шума, треба планирати основне правце развоја овог шумског подручја, који подједнако задовољавају потребе и интересе друштвене заједнице и предузећа које газдује овим шумама.

Утврђивању могућег степена и динамике унапређивања стања претходи, логично утврђивање стања шума, њихове основне намене, а тиме и циљева газдовања шумама.

Главни проблеми који се јављају у оквиру ове газдинске јединице су следећи:

- преовлађујући тешки станишни услови за развој дрвенасте вегетације,
- велика заступљеност састојина неадекватног састава (примућство граба и црног јасена у односу на жељене врсте),
- велика заступљеност састојина изданачког порекла,

- велика разређеност састојина, која је нормална и потребна код зрелих састојина, али која није пожељна код младих, средњедобних и дозревајућих састојина, где представља проблем који треба решавати и спречавати у настајању,
- велика површина под шикарама и шибљацима,
- знатна површина девастираних састојина,
- лоше здравствено стање зрелих и презрелих састојина,
- угроженост шума штетним утицајима стоке и шумским пожарима,
- неадекватан квалитет шумских путева.

Приоритетни задаци су:

- обнављање презрелих и зрелих састојина;
- превођење састојина у виши узгојни облик;
- поправка смеше;
- нега младих и средњедобних шума;
- реконструкција дела девастираних састојина;
- побољшање здравственог стања састојина;
- побољшање квалитета путне мреже;
- заштита шума од штетних утицаја.

Главна одређења и оријентација за следећа два, три уређајна раздобља може бити садржано у претпоставци унапређивања и квалитетног коришћења укупних потенцијала шумског простора газдинске јединице у складу са свим друштвеним потребама и тренутним околностима. Оваквом оријентацијом се обезбеђује најшири друштвени интерес. Полазећи од ове оријентације, потенцијала шума и шумског земљишта, и потребе да се активира и унапреди садашњи степен коришћења потенцијала шумског простора, могу се планирати следећи правци развоја:

- повећање биолошке стабилности екосистема спровођењем свих планираних узгојних мера,
- унапређење производње и коришћење дрвне масе са циљем да се оствари оптимално коришћење производних потенцијала земљишта у складу са основном наменом и осталим функцијама шума,
- унапређење специфичних друштвено - потребних функција шума (заштита земљишта, водозаштита шума, обезбеђивање туристичко - рекреативне функције, итд.),
- обезбеђивање трајности приноса и прихода уједначавањем размера добних разреда.

Мера и обим радова су процењени поред осталог и на основу стања састојина, материјалних и организационих могућности, а имајући у виду и очување биолошке стабилности комплекса.

Извршење планираних радова је неопходно како би се састојине довеле у такво стање које ће омогућити максимално коришћење природних потенцијала и истовремено испуниле основну функцију шуме. Када је ова газдинска јединица у питању, сходно њеном тренутно стању, приближавање максималном коришћењу потенцијала изискиваће дужи временски период, као и знатна улагања, пре свега стручног и одговорног рада.

7.2. ЦИЉЕВИ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Циљеви газдовања шумама представљају основно опредељење и полазни елемент у планирању. Полазећи од положаја ове газдинске јединице, као и од многобројних потреба, садашњих и будућих, утврђују се следећи општи и посебни циљеви газдовања шумама.

7.2.1. Циљеви газдовања

Наменска целина 10 – Производња техничког дрвета

- Постепено довођење састојина у оптималну биолошко–узгојну и производну кондицију, да у потпуности користе производне потенцијале станишта за постизање највећег могућег прираста и приноса, како по количини, тако и по вредности, уз стално очување и јачање производне снаге земљишта.
- Производња најквалитетнијег техничког дрвета у конкретним састојинским условима,
- Заштита земљишта од ерозије,
- Поправка смеше,
- Поправка здравственог стања,
- Поправка старосне структуре,
- Поправак инфраструктуре.

Наменска целина 26 – Заштита земљишта од ерозије

- Приоритетни циљ за ову наменску целину условљен је основном наменом ових површина, а то је заштита земљишта од ерозије. Основни циљ ових састојина је очување и поправка станишних услова, а самим тим и спречавање појаве ерозивних процеса. Узгојним мерама обезбедити заштиту земљишта од ерозионих процеса, добру обраслост у датим условима и услове за несметан развој стаблима најповољнијих особина да би се сачувала и увећала продукциона способност станишта.
- Производња најквалитетнијег техничког дрвета у конкретним састојинским условима уз испуњавање првог приоритета на овим површинама, а то је заштита земљишта од ерозије,
- Поправка смеше,
- Реконструкција дела девастираних састојина;
- Поправка здравственог стања,
- Поправка старосне структуре,
- Поправак инфраструктуре.

Наменска целина 66- Стална заштита шума (изван газдинског третмана)

- Заштита земљишта од ерозије.

7.3. МЕРЕ ЗА ПОСТИЗАЊЕ ЦИЉЕВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Ради остваривања општих и посебних циљева газдовања шумама утврђују се мере које треба да омогуће најбоље коришћење производних могућности станишта и састојина.

7.3.1. Узгојне мере

Избор система газдовања

Систем газдовања шумама дефинисан је одабраним начином сече и обнављања старе састојине. На основу састојинских прилика у газдинској јединици и досадашњег газдовања, а уважавајући биолошке особине врсте дрвећа, усвојен је следећи систем газдовања:

Састојинско газдовање - оплодна сеча кратког подмладног раздобља (до 20 година) – примењиваће се у једнодобним високим и изданачким састојинама ове газдинске јединице.

Састојинско газдовање – чиста сеча – у овој газдинској јединици примењиваће се код реконструкција шума.

Избор узгојног облика

Високи узгојни облик гајења остаје као главна одредница у даљем газдовању, а када је ова газдинска јединица у питању, као тежња за задржавањем и повећањем површине шума у високом узгојном облику.

Изданачке састојине конверзијом преводити у високи узгојни облик. На местима где је станиште добро, а постојеће изданачке састојине добро користе тај потенцијал, задржати их до краја опходње, или продужити опходњу до испуњења производних циљева, а потом их конверзијом превести у високи узгојни облик. Састојине које својим стањем не оправдавају своје постојање на квалитетном станишту, превести у високи узгојни облик, пре истека опходње.

Избор врсте дрвећа

Избор врсте дрвећа на подручју газдинске јединице „Штрбачко корито“, је једна од кључних мера којом треба утицати преко стручног спровођења планираних радова на поправку стања шума овог подручја. Избор врсте дрвећа треба да се ослања на еколошку (типолошку) припадност самих састојина и на потенцијал самог станишта. Еколошка припадност одређена је са задња три броја у ознаци газдинске класе. Узгојним мерама треба помагати повећање учешћа свих аутохтоних биолошки и привредно вредних врста као што су: буква, китњак, мечја леска, бели јасен, горски јавор, млеч, дивља трешња, липе, планински брест и др. Код избора врсте дрвећа и размера смесе у циљу што потпунијег коришћења производних потенцијала земљишта, али и што потпунијег осигурања свих осталих функција шума треба се придржавати правила „свака врста на своје станиште“. Од овог принципа одступати једино, када не постоји начин да се коришћењем локално заступљених врста постигне успех у враћању аутохтоне вегетације на одређене површине, али никако не користити врсте које се не јављају од природе на ширем подручју и врсте које би својим присуством могле да угрозе биолошке вредности овог подручја.

Избор начина сече (обнављања, коришћења и неге)

Проредне сече ће се користити као основни начин којим се врши нега средњедобних и дозревајућих састојина.

Санитарне сече ће се изводити у састојинама на местима где ће се санирати постојеће последице угрожавајућих фактора, као и уколико дође до појаве сушења, или других по састојине штетних последица.

Основни начин обнављања шума ове газдинске јединице је путем оплодних сеча кратког периода за обнављање (до 20 година), применом припремног, оплодног, накнадног, оплодно-завршног и завршног сека са природним подмлађивањем (евентуланом са вештачким потпомагањем – комплетирањем подмлатка). При томе се комбинује више врста узгојних интервенција у зависности од узгојног облика и конкретног стања састојине.

Чисте сече ће се користити приликом реконструкције шума.

Избор начина неге

Нега састојина ове газдинске јединице у овом уређајном периоду обухвата следеће радове:

- Осветљавање подмлатка,
- Сеча избојака и уклањање корова ручно,
- Окопавање и прашење у културама,
- Чишћење у природним састојинама,
- Селективне прореде,
- Санитарне сече.

7.3.2. Уређајне мере

Мере уређајне природе у конкретним састојинским приликама су: избор опходње и дужине подмладног раздобља код високих једнодобних шума, опходње, конверзионог, реконструкционог и подмладног раздобља код изданаčkih и девастираних шума и избор периода за постизање оптималне обраслости (односа обрасле и необрасле површине).

а) Одређивање опходње и дужине подмладног раздобља

- За високе једнодобне састојине букве, високе састојине храстова и високе састојине племенитих лишћара одређује се опходња од 120 година, а дужина подмладног раздобља у трајању од 20 година.
- За изданаčke састојине тврдих лишћара одређује се опходња од 80 година, а дужина подмладног раздобља од 20 година. Код изданаčkih састојина које су на добром станишту и које добро користе тај потенцијал оправдано је продужење опходње са 80 до 120 година.
- За вештачки подигнуте састојине четинара и тврдих лишћара, одређује се опходња од 80 година.
- За изданаčke састојине јасике одређује се опходња од 60 година.

- За састојине које су испуниле производне циљеве пре истека опходње оправдано је скраћење опходње, као и продужење опходње, ако по истеку опходње још увек нису испуњени производни циљеви, а исплативо је сачекати одређен временски период за испуњење истог.

б) Избор реконструкционог раздобља

За девастиране састојине на простору Г.Ј. „Штрбачко корито“ одређен је временски период у којем ће се извршити реконструкција свих девастираних састојина – реконструкционо раздобље од 60 година, с’ обзиром на старост најмлађе састојине ове групације, укупну површинску заступљеност ових састојина, као и стање станишта и састојина свих девастираних састојина.

в) Избор конверзионог раздобља

За превођење изданаčkih састојина у виши узгојни облик путем конверзије, имајући у виду старост најмлађе састојине ове групације, станишне и састојинске карактеристике изданаčkih шума ове газдинске јединице, као и површинску заступљеност изданаčkih шума, одређено је конверзионо раздобље од 60 година.

г) Одређивање оптималне шумовитости

Површина шумског земљишта је 147,92 ха по постојећем исказу површина. Обраслост, односно тренутна шумовитост ове газдинске јединице износи 88,4 %. Када се размотри стање самог шумског земљишта, као и постављене циљеве пред ову газдинску јединицу, може се констатовати да би се пошумљавањем шумског земљишта у наредним уређајним периодима, шумовитост могла повећати до 99,3 %.

7.4. ПЛАНОВИ ГАЗДОВАЊА

7.4.1. План гајења шума

Снимањем и анализом затеченог стања састојина истовремено су оцењене потребе и могућности примене шумско - узгојних радова у наредном уређајном раздобљу, а у циљу одржавања и побољшања затеченог стања састојина.

Планом гајења шума ће се обухватити у целини:

- План обнављања и подизање нових шума,
- План расадничке производње (производња шумског семена и садног материјала),
- План неге шума.

7.4.1.1. План обнављања и подизања нових шума

На основу приказаног стања шума и констатованих главних проблема везаних за ову газдинску јединицу, један од приоритетни задатака у овом уређајном периоду ће бити обнављање зрих и презрих састојина, потом реконструкција дела девастираних састојина и пошумљавање дела старих пожаришта.

На основу стања шума, циљева газдовања шумама и утврђених мера за остварење тих циљева, овом Основом планирано је следеће:

Табела бр. 31 План обнављања и подизања нових шума

ГК	Комплетна примпрема терена за пошумљавање		Обнављање оплодним сечама		Вештачко пошумљавање садњом		Попуњавање природно обновљених површина сетвом		УКУПНО	
	Површ.	Радна Површ.	Површ.	Радна Површ.	Површ.	Радна Површ.	Површ.	Радна Површ.	Површ.	Радна Површ.
	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха
321	15.41	15.4			15.41	15.4			30.82	30.8
10176321			9.96	10.0					9.96	10.0
10263411			4.17	4.2					4.17	4.2
10303311			3.63	3.6			1.74	1.7	5.37	5.4
10304311			1.82	1.8					1.82	1.8
10332321			1.51	1.5					1.51	1.5
10351411			17.92	17.9					17.92	17.9
10353411			3.64	3.6					3.64	3.6
10354411			28.84	28.8					28.84	28.8
10355411			6.49	6.5					6.49	6.5
10477321	0.25	0.3			0.25	0.3			0.50	0.5
26177321	3.47	3.5			3.47	3.5			6.94	6.9
26362411	5.53	3.6			5.53	3.6			11.06	7.2
26482321	0.20	0.2			0.20	0.2			0.40	0.4
Укупно:	24.86	22.9	77.98	78.0	24.86	22.9	1.74	1.7	129.44	125.6

Анализом претходне табеле закључује се да је планом обнављања и подизања нових шума предвиђено следеће:

- Комплетна припрема терена за пошумљавање (127) планирано је на површини од 22,9 ха.
- Обнављање оплодним сечама (311) планирано је на површини од 78,0 ха.
- Вештачко пошумљавање садњом (317) планирано је на површини од 22,9 ха.
- Попуњавање природно обновљених површина сетвом (411) планирано је на површини од 1,7 ха.

Обнављање оплодним сечама треба наставити на укупној површини од 78,0 ха. На највећем делу ове површине (40,52 ха) ће бити урађени оплодни секови (класичан оплодни сек (4,62 ха), или припремно-оплодни сек (35,90 ха). Завршни сек ће бити спроведен на укупној

површини од 16,48 ха и то, класичан завршни сек на 5,81 ха и оплодно-завршни сек на 10,67 ха. Накнадни сек оплодне сече биће урађен на 20,98 ха. Обнова шума на простору газдинске јединице „Штрбачко корито“ је захтеван задатак, где се треба посебно стручно и одговорно заложити, како би се у неповољним станишним, али и састојинским приликама, где су у појединим одсечима племените, жељене врсте надвладане мање пожељним, добио очекивани резултат. У тим ситуацијама процес обнове треба тако водити да се у будућој састојини добије што повољнији размер смеше жељених и мање жељених врста.

Пошумљавање садњом је планирано при реконструкцији дела девастираних састојина, које су приоритет за санирање по својем тренутном стању и на делу старог пожаришта, који је одабран као најизгледнији за успех.

Попуњавање природно обновљених површина сетвом је планирано у једној китњаковој састојини (б/б), где је потребна помоћ китњаку у природној обнови.

Детаљнија разрада начина на који ће се извести предвиђени радови се налази у 8. глави, Смернице за спровођење планова газдовања.

7.4.1.2. План расадничке производње

У овом уређајном периоду планом су предвиђена пошумљавања и попуњавања на простору ГЈ „Штрбачко корито“. За испуњење плана пошумљавања предвиђене су саднице дуглазије, која се у ранијим пошумљавањима показала најбоље на простору ове газдинске јединице, а за попуњавање је предвиђено семе китњака.

Саднице за испуњење плана обезбедиће се из расадника „Селиште“, али и из алтернативних расадника који постоје у ЈП „Србијашуме“, уколико у расаднику „Селиште“ не постоји одговарајући садни материјал. За испуњење плана попуњавања неопходно је обезбедити 57313 комада садница дуглазије и још 435 кг семена храста китњака.

Табела бр.32 Саднице и семе предвиђене за радове на пошумљавању и попуњавању

Врста дрвећа	Вештачко пошумљавање садњом	Вештачко пошумљавање садњом	УКУПНО	
	ком	кг	ком	кг
Дуглазија	57313		57313	
Китњак		435		435
Укупно	57313	435	57313	435

Треба имати у виду да коначна количина садница потребног за овај уређајни период зависи од самог стања и развоја обновљених површина, тако да може доћи до његовог смањења, или повећања, у зависности од појаве природног подмлатка на тим површинама, као и од успеха планираног попуњавања (детаљније у смерницама 8.1.).

Уколико до краја уређајног периода и крајњег процењеног рока за пошумљавање и попуњавање, не постоји одговарајућа количина, или врста садница на лагеру могуће је планирану врсту за пошумљавање заменити другом погодном врстом. Сходно чињеници да се за пошумљавање планирају површине претежно на китњаковом станишту, алтернативне врсте за планирана пошумљавања на тим стаништима могу бити поред китњака још и буква, млеч, горски јавор, бели јасен, црни бор и друге врсте прилагођено конкретним станишним ситуацијама.

7.4.1.3. План неге шума

Овај план обухвата све радове на нези шума од момента подизања нове састојине па до зрелости за сечу.

Табела бр. 33 План неге шума

ГК	Осветљавање подмлатка ручно		Сеча избојака и уклањање корова ручно		Чишћење у природним састојинама		Окопавање и прашење у културама		Прореде у изданаčким састојинама		Прореде у високим састојинама		Прореде у вештачким састојинама		Санитарне прореде		Укупно	
	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.
	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха
321			15.41	15.4			15.41	15.4									30.82	30.8
10175321									1.52	1.5							1.52	1.5
10176321									80.72	80.7					4.11	4.1	84.83	84.8
10263411					4.17	2.1									2.36	2.4	6.53	4.5
10264411									2.88	2.9							2.88	2.9
10301311											1.21	1.2					1.21	1.2
10303311	1.89	1.9	1.74	3.5													3.63	5.4
10304311	1.82	1.8															1.82	1.8
10306311									5.11	5.1							5.11	5.1
10307311									16.71	16.7							16.71	16.7
10334321									4.49	4.5							4.49	4.5
10351411	1.51	0.8			10.94	8.4					3.30	3.3			0.87	0.9	16.62	13.3
10353411					2.22	2.2					4.75	4.8					6.97	7.0
10354411	4.62	4.6			11.39	7.7											16.01	12.3
10355411	2.62	2.6			2.79	1.4											5.41	4.0
10360411									3.58	3.6					7.72	7.7	11.30	11.3
10361411									3.94	3.9					1.08	1.1	5.02	5.0
10470321															2.23	2.2	2.23	2.2
10471321															4.11	4.1	4.11	4.1
10477321	0.25	0.3					0.25	0.3							1.38	1.4	1.88	1.9
10478321															0.45	0.5	0.45	0.5
10479321													2.52	2.5	1.78	1.8	4.30	4.3
26177321	3.47	3.5					3.47	3.5									6.94	6.9
26362411	5.53	5.5					5.53	3.6									11.06	9.1

ГК	Осветљавање подмлатка ручно		Сеча избојака и уклањање короа ручно		Чишћење у природним састојинама		Окопавање и прашење у културама		Прореди у изданаčким састојинама		Прореди у високим састојинама		Прореди у вештачким састојинама		Санитарне прореди		Укупно	
	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.	повр.	радна повр.
	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха
26482321	0.20	0.2					0.20	0.2									0.40	0.4
Укупно:	21.91	21.2	17.15	18.9	31.51	21.8	24.86	22.9	118.95	119.0	9.26	9.3	2.52	2.5	26.09	26.1	252.25	241.6

Планом неге шума у газдинској јединици „Штрбачко корито” планирани су следећи радови:

- Осветљавање подмлатка ручно (511) на радној површини од 21,2 ха,
- Сеча избојака и уклањање короа ручно (513) на радној површини од 18,9 ха,
- Окопавање и прашење у културама (518) на 22,9 ха,
- Чишћење у природним састојинама (526) на 21,8 ха,
- Проредне сече у изданаčким састојинама (533) су планиране на 119,0 ха, у високим (534) на 9,3 ха, у вештачким (532) на 2,5 ха, док су санитарне сече (535) планиране на површини од 26,1 ха.

Укупан план неге шума у газдинској јединици „Штрбачко корито” износи 252,25 ха, односно 241,6 ха радне површине.

У састојинама где су планирани завршни и накнадни сек, вршиће се, у зависности од старости подмлатка, осветљавање подмлатка ручно или чишћење на 100 % површине код завршног, односно на 50 % површине код накнадног сека.

Сеча избојака и уклањање короа ручно је планирано као помоћ жељеном подмлатку у једној састојини у обнови (6/б), где је подмладак китњака угрожен приземном вегетацијом и нежељеним подмлатком, а где је предвиђено и подсејавање семеном китњака. Такође, је овај вид рада планиран приликом пошумљавања пожаришта.

Окопавање и прашење у културама је планирано свуда после пошумљавања садњом. У план је стављен један наврат, а по потреби урадити онолико пута колико се процени да има потребе за овим видом рада пратећи конкретну ситуацију на терену.

Проредне сече су у овом уређајном периоду планиране су у састојинама потпуног склопа и адекватног обраста, док је у делу састојина прописивано прелазно газдовање, пре свега због разређеног склопа и недовољног обраста, а што је условило појаву закоровљавања и појаву подмлатка пре времена. Када су младе састојине у питању треба их неговати са коначним циљем побољшања смесе у тим састојинама и у крајњој линији добијања састојина са већим, односно преовлађујућим уделом жељених врста. У том смислу, за очекивати је да се, уз савесно и стручно спровођење принципа неге при одабиру стабала будућности, до краја опходње чак и састојине са тренутно преовлађујућом заступљеношћу непожељних врста, могу превести у састојине где преовлађују жељене врсте, под условом да их у самом старту има равномерно распоређених по површини састојине и бар стотинак стабала по хектару, а у већини случајева је то и случај.

Санитарне сече су планиране у састојинама са нешто већим оштећењима (11-25 % и више), где је узгојна компонента у другом плану, а превасходни задатак санирање оштећења.

Сви радови су детаљније објашњени у 8. глави (Смернице за спровођење планова газдовања) и морају се детаљно планирати у извођачким плановима.

7.4.2. План заштите шума

Законом о шумама ("Сл. гласник РС", бр. 30/10) прописано је да су корисници шума дужни да предузму мере ради заштите од пожара и других елементарних непогода, инсекатских каламитета, биљних болести, штеточина и других штета. За овај уређајни период, у циљу превентивне заштите планирају се следеће мере:

- Праћење и заштита шума од пожара, посебно у критичним месецима (у току лета), постављање знакова забране ложења ватре и организовање у циљу благовременог интервенисања потребно је спровести на целој површини газдинске јединице;
- Чување шума од бесправног коришћења и злоупотребе потребно је спровести на целој површини газдинске јединице;
- Забрана пашарења где је започето природно обнављање (одсеци где је планирано обнављање у овом уређајном периоду могу се видети у табеларном делу ове Основе);
- Праћење евентуалне појаве сушења шума и градације штетних инсеката, те у складу појавом истих благовремено обавештавање специјалистичких служби ради постављања тачних дијагноза и одређивања мера за њихово сузбијање потребно је спровести на целој површини газдинске јединице;
- Потребно је успоставити заштитне шумске зоне дуж и око река и потока састављених од аутохтоних врста дрвећа, тако да у тим ситуацијама и на таквим местима са посебном пажњом треба спроводити планиране мере како би се на тим површинама обезбедио континуитет шумске вегетације. Мерама неге учинити постојеће састојине виталнијим како би постојаније могле да одговоре задатој функцији. Приликом обнове ових површина служити се продужавањем опходње (најмање за једну ширину доброг разреда) уз вођење рачуна да састојине не пређу биолошку зрелост (додатно објашњено у Смерницама, поглавље 8.1.);
- Успостављање шумског реда након извршених сеча.

С' обзиром на угроженост ове газдинске јединице пожарима и штетном утицају стоке потребно је предузети конкретне кораке у решавању ових проблема (појачати контролу и ограничити кретање стоке у састојинама које су у обнови).

7.4.3. План коришћења шума

План коришћења за ову газдинску јединицу је подређен решавању главних планских циљева, а то су обнављање презрелих и зрелих састојина, нега средњедобних и дозревајућих шума, као и побољшање здравственог стања дела састојина.

7.4.3.1. План сеча обнављања једнодобних шума

Сама калкулација приноса (главни принос) се ослања на позитивна одређења утврђена методом умерено – састојинског газдовања прилагођеног општим и посебним карактеристикама овог комплекса шума.

До коначног плана сеча се није дошло формирањем ткз. привремени план сеча, јер су високе састојине заступљене у мањем обиму, и сама газдинска јединицама стањем својих састојина, обимом заступљености економски вредних шума, не утиче пресудно на трајност приноса и прихода, односно одрживо газдовање, већ да би се она уврстила у групацију од тог значаја, мора се поправљати стање самих састојина. Тако су, ради лакшег сагледавања састојине подељене у зависности од главне врсте и старости (састојине граба, букве, китњака и белог јасена), а затим су оне подељене још на састојине за негу и састојине за обнову. Свака састојина за обнову је понаособ разматрана по свим параметрима битним за одређивање узгојне потребе, тако да је свака састојина добила потребну меру, а онда је само проверено у оквиру сваке групације да ли је план реалан и рационалан, остварив у једном уређајном периоду. На тај начин је свака састојина добила потребну узгојну меру, а план је проверен с'аспекта остваривости.

Следећом је табелом дат преглед планираних сеча у једнодобним састојинама.

Табела бр. 34 План обнављања једнодобних састојина приказан по врстама сеча

ПЛАН СЕЧА ОБНАВЉАЊА - ЈЕДНОДОБНЕ ШУМЕ														
Газдинска класа	ОПЛОДНА СЕЧА													
	П Р И Н О С													
	I полураздобље				II полураздобље				Укупно					
	Површина радова ха	Запремина м3	Прираст м3	Принос м3	Површина радова ха	Запремина м3	Прираст м3	Принос м3	Површина радова ха	Запремина м3	Прираст м3	Принос м3	Интензитет по V	Интензитет по Iv
ЧИСТА СЕЧА														
10477321	0.25	26.05	2.57	28.62					0.25	26.05	2.57	28.62	109.9	111.4
26177321	3.47	145.74	4.01	149.75					3.47	145.74	4.01	149.75	102.8	373.4
26362411	5.53	346.12	12.18	341.86					5.53	346.12	12.18	341.86	98.8	280.7
26482321	0.20	5.00	0.14	5.14					0.20	5.00	0.14	5.14	102.8	367.1
Укупно	9.45	522.91	18.90	525.37					9.45	522.91	18.90	525.37	100.5	278.0
ОПЛОДНИ СЕК														
10354411	4.62	1014.08	46.76	370.32					4.62	1014.08	46.76	370.32	36.5	79.2
Укупно	4.62	1014.08	46.76	370.32					4.62	1014.08	46.76	370.32	36.5	79.2

ПЛАН СЕЧА ОБНАВЉАЊА - ЈЕДНОДОБНЕ ШУМЕ

Газдинска класа	ОПЛОДНА СЕЧА													
	П Р И Н О С													
	I полураздобље				II полураздобље				Укупно					
	Површина радова ха	Запремина м3	Прираст м3	Принос м3	Површина радова ха	Запремина м3	Прираст м3	Принос м3	Површина радова ха	Запремина м3	Прираст м3	Принос м3	Интензитет по V	Интензитет по Iv
ПРИПРЕМНО ОПЛОДНИ СЕК														
10176321	9.96	2342.97	145.94	1031.25					9.96	2342.97	145.94	1031.25	44.0	70.7
10303311	3.63	485.77	25.43	229.61					3.63	485.77	25.43	229.61	47.3	90.3
10332321	1.51	370.50	17.51	108.65					1.51	370.50	17.51	108.65	29.3	62.1
10351411	1.51	580.40	25.41	258.61	3.96	833.04	135.76	307.22	5.47	1413.44	161.17	565.83	40.0	35.1
10353411					1.42	451.83	65.53	243.59	1.42	451.83	65.53	243.59	53.9	37.2
10354411	12.83	3546.96	167.19	1531.76					12.83	3546.96	167.19	1531.76	43.2	91.6
10355411	1.08	287.76	13.91	90.01					1.08	287.76	13.91	90.01	31.3	64.7
Укупно	30.52	7614.36	395.39	3249.89	5.38	1284.87	201.29	550.81	35.90	8899.23	596.68	3800.70	42.7	63.7
ОПЛОДНО ЗАВРШНИ СЕК														
10304311	1.82	204.41	12.97	217.38					1.82	204.41	12.97	217.38	106.3	167.6
10353411	2.22	314.05	17.32	257.91					2.22	314.05	17.32	257.91	82.1	148.9
10354411	4.01	1054.98	50.96	1011.94					4.01	1054.98	50.96	1011.94	95.9	198.6
10355411	2.62	246.25	16.00	224.95					2.62	246.25	16.00	224.95	91.4	140.6
Укупно	10.67	1819.69	97.25	1712.18					10.67	1819.69	97.25	1712.18	94.1	176.1
НАКНАДНИ СЕК														
10263411	4.17	798.17	39.19	374.73					4.17	798.17	39.19	374.73	46.9	95.6
10351411	1.51	497.26	22.14	258.16	5.13	1703.52	244.91	893.57	6.64	2200.78	267.05	1151.73	52.3	43.1
10354411	6.38	1391.07	66.64	727.74	1.00	249.78	34.63	104.43	7.38	1640.85	101.27	832.17	50.7	82.2
10355411	2.79	515.72	24.66	167.13					2.79	515.72	24.66	167.13	32.4	67.8
Укупно	14.85	3202.22	152.63	1527.76	6.13	1953.30	279.54	998.00	20.98	5155.52	432.17	2525.76	49.0	58.4
ЗАВРШНИ СЕК														
10351411	5.81	423.19	26.75	435.17					5.81	423.19	26.75	435.17	102.8	162.7
Укупно	5.81	423.19	26.75	435.17					5.81	423.19	26.75	435.17	102.8	162.7
Укупно обнављање	75.92	14596.45	737.68	7820.69	11.51	3238.17	480.83	1548.81	87.43	17834.62	1218.51	9369.50	52.5	76.9

ПЛАН СЕЧА ОБНАВЉАЊА - РЕКАПИТУЛАЦИЈА ПО ВРСТАМА ДРВЕЋА									
Врста дрвећа	П Р И Н О С								
	I полураздобље			II полураздобље			Укупно		
	Запремина м ³	Прираст м ³	Принос м ³	Запремина м ³	Прираст м ³	Принос м ³	Запремина м ³	Прираст м ³	Принос м ³
Буква	7081.7	321.0	3502.2	2423.0	353.1	997.4	9504.7	674.0	4499.6
Граб	2654.2	139.4	2651.0	266.2	43.1	309.2	2920.3	182.4	2960.2
Отл	782.9	69.6	622.5	49.3	11.2	60.5	832.2	80.7	682.9
Китњак	842.8	40.1	324.4	305.3	41.2	74.7	1148.1	81.4	399.1
Бели јасен	1202.5	55.3	287.5	47.8	4.5	5.2	1250.3	59.8	292.8
Клен	197.7	11.8	209.0	68.9	13.8	82.7	266.6	25.5	291.6
Ц. јасен	146.6	11.1	157.6				146.6	11.1	157.6
Јавор	61.0	2.8	29.1	32.0	5.1	3.6	93.0	7.9	32.7
Бели бор	24.2	2.5	26.7				24.2	2.5	26.7
Јасика				11.7	3.1	14.8	11.7	3.1	14.8
Смрча	5.0	0.1	5.1				5.0	0.1	5.1
Млеч	19.2	0.8	3.2	0.5	0.2	0.7	19.8	1.0	3.9
Грабић	2.1	0.2	2.4				2.1	0.2	2.4
УКУПНО	14596.5	737.7	7820.7	3238.2	480.8	1548.8	17834.6	1218.5	9369.5

Чисте сече планиране су у оквиру реконструкције девастираних састојина на 9,45 ха. Оплодне сече кратког периода за обнављање су планиране на 77,98 ха и то оплодни сек на 4,62 ха, припремно – оплодни на 35,90 ха, оплодно – завршни на 10,67, накнадни сек на 20,98 ха и завршни сек на 5,81 ха. Просечни интензитет сеча обнове је 52,5 % по запремини, што указује да план у највећој мери чине оплодни и накнадни секови.

Планом сеча обнављања, у овом уређајном периоду, предвиђен је принос од 9369,5 м³.

Спровођењем завршног сека, оплодно-завршног сека оплодне сече добијамо 16,48 ха младих састојина.

У овој газдинској јединици заступљеност у процесу обнављања имају високе и изданачке састојине букве, китњака, граба, белог јасена, чак једна састојина мечје леске, где сама мечја леска није планирана за сечу, као строго заштићена врста. У план сеча обнове ушле су одлучно зреле састојине, али и зреле састојине ако се у тим састојинама јавио пожељни подмладак на већој површини. У делу зрелих и дозревајућих састојина које су својим стањем већ ушле у процес обнове, или су на прагу истог, нису предвиђене сече у овом уређајном периоду, пре свега због лоших станишних услова (врлетан нагиб, плитко земљиште, велика заступљеност скелета...), где је приоритетна функција шуме заштита земљишта.

Специфичност сеча обнове у овој газдинској јединици представља угроженост жељених врста (буква, китњак, јавори, бели јасен) пратећим, агресивнијим врстама (граб, грабић, црни јасен, клен...), где је потребно савесно прићи процесу обнове да би се на тим површинама добио жељени подмладак у потребном обиму, како би могао да парира агресивнијим, а непожељним врстама. У том смислу је потребно спроводити све потребне мере како би се помогло жељеном подмлатку да преовлада.

Све планиране сече имају за циљ поправку стања састојина и успостављање нормалнијег размера добних разреда главних газдинских класа на нивоу газдинске јединице, али и шумског подручја (шумског газдинства).

Сви планиране сече су детаљније објашњени у 8. глави (Смернице за спровођење планова газдовања) и морају се детаљно планирати у извођачким плановима.

7.4.3.2 План проредних сеча

Претходни принос је у овом уређајном периоду заступљен пре свега кроз проредне сече, али и кроз санитарне сече.

Проредни принос је калкулисан за сваку састојину посебно на основу стања конкретне састојине, њене запремине, дебљинске структуре, склопа, обраста, здравственог стања, али и других параметара.

Санитарне сече су планиране у састојинама са нешто већим оштећењима (11-25 %), где је узгојна компонента у другом плану. Специфичност ове газдинске јединице, када су састојине за негу у питању, су састојине са неповољном смешом, где преовлађују нежељене врсте дрвећа, над пожељним. У овом уређајном периоду треба такве састојине неговати са коначним циљем побољшања смесе у тим састојинама и у крајњој линији добијања састојина са већим, односно преовлађујућим уделом жељених врста. У том смислу, за очекивати је да се, уз савесно и стручно спровођење принципа неге при одабиру стабала будућности, до краја опходње чак и састојине са тренутно преовлађујућом заступљеношћу непожељних врста, могу превести у састојине где преовлађују жељене врсте, под условом да их у самом старту има равномерно распоређених по површини састојине и бар стотинак стабала по хектару, а у већини случајева је то и случај.

Ови радови су детаљније објашњени у 8. глави (Смернице за спровођење планова газдовања) и морају се детаљно планирати у извођачким плановима.

Табела бр. 35 План проредних (санитарних) сеча

Газдинска класа	Површина	Запремина	Прираст	Сеча (м³)		Интезитет прореде	Интезитет по Iv
	ха	м³/ха	м³/ха	/ ха	Укупно		
10-Узгојно санитарне сече							
10176321	4.11	130.6	4.7	15.0	61.7	11	32
10301311	2.36	144.3	3.3	32.7	77.2	23	98
10351411	0.87	225.7	4.9	59.0	51.3	26	120
10360411	7.72	242.5	5.1	50.0	386.0	21	98
10361411	1.08	118.7	3.1	20.0	21.6	17	64
10470321	2.23	338.3	12.2	57.8	128.9	17	47
10471321	4.11	199.5	8.3	41.0	168.5	21	49
10477321	1.38	250.6	9.5	37.1	51.2	15	39
10478321	0.45	99.5	4.0	10.0	4.5	10	25
10479321	1.78	119.7	4.5	16.9	30.0	14	38
Укупно 10:	26.09	201.3	6.1	37.6	980.9	19	62
25-Селективна прореда							
10175321	1.52	133.6	4.0	28.0	42.6	21	71
10176321	80.72	156.9	4.7	29.3	2365.2	19	62
10264411	2.88	247.6	5.2	41.0	118.1	17	79
10301311	1.21	218.5	6.3	40.0	48.4	18	64
10306311	5.11	114.4	4.4	18.0	92.0	16	41
10307311	16.71	147.6	5.6	22.9	382.6	16	41
10334321	4.49	150.6	6.0	28.0	125.7	19	46
10351411	3.30	293.6	5.5	50.0	165.0	17	91
10353411	4.75	209.8	4.9	32.0	152.0	15	65
10360411	3.58	189.7	5.9	38.0	136.0	20	65
10361411	3.94	146.4	5.7	25.0	98.5	17	44
10479321	2.52	440.4	24.2	87.6	220.8	20	36
Укупно 25:	130.73	167.6	5.3	30.2	3946.8	18	56

Газдинска класа	Површина	Запремина	Прираст	Сеча (м³)		Интезитет прореде	Интезитет по Iv
	ха	м³/ха	м³/ха	/ ха	Укупно		
УКУПНО ГЈ	156.82	173.2	5.5	31.4	4927.7	18	58

Као што се може видети из наведене табеле планом проредних (санитарних) сеча у овом уређајном периоду планирано је 4927,7 м³, што представља укупно 34,5 % укупног планираног етата. Одабрани интензитет сеча у пуној мери зависи од сваке конкретне састојине тако да је просечни интензитет прореда за целу газдинску јединицу 18 %, док је интензитет по прирасту 58 %.

Имајући у виду захтеве којима треба да удовоље ова састојине, неопходно је у њима форсирати оне врсте дрвећа које увећавају биолошка, производна, естетска и заштитна својства ових шума. Основни циљ проредних сеча је да се природном селекцијом и шумско-узгојним одабирањем у састојинама регулише састав шуме, утиче на формирање крошњи, облика дебла, повећа отпорност и побољша здравствено стање састојина, а тиме каналише и интензивира прираст одабраним стаблима.

7.4.3.3. Укупан принос од сеча шума

Табела бр. 36 Укупан принос

Газдинска класа	Стање шума					Главни принос	Проре.и сани. принос	Укупан принос	Интезитет сече	
	Површ.	Запремина		Запремински прираст					Запр.	При- раст
		ха	м³	м³/ха	м³					
10175321	11.19	914.8	81.7	31.3	2.8		42.6	42.6	4.7	13.6
10176321	522.32	74223.2	142.1	2054.4	3.9	1031.2	2426.8	3458.0	4.7	16.8
10262321	141.22	12864.9	91.1	396.9	2.8					
10263411	5.81	1229.3	211.6	24.1	4.2	374.7		374.7	30.5	155.3
10264411	2.88	713.1	247.6	15.0	5.2		118.1	118.1	16.6	78.9
10269321	0.33	38.4	116.4	1.0	3.1					
10301311	6.14	1230.1	200.3	29.4	4.8		125.6	125.6	10.2	42.8
10303311	4.13	527.1	127.6	11.1	2.7	229.6		229.6	43.6	207.0
10304311	1.82	204.4	112.3	5.2	2.9	217.4		217.4	106.3	418.9
10306311	5.11	584.3	114.3	22.4	4.4		92.0	92.0	15.7	41.1
10307311	17.63	2527.6	143.4	95.7	5.4		382.6	382.6	15.1	40.0
10319321	4.68	68.4	14.6	3.4	0.7					
10332321	16.47	3924.4	238.3	90.7	5.5	108.7		108.7	2.8	12.0
10334321	13.90	2277.0	163.8	71.3	5.1		125.7	125.7	5.5	17.6
10351411	25.05	5581.8	222.8	112.1	4.5	2152.7	216.3	2369.1	42.4	211.4
10353411	8.39	1762.4	210.1	38.9	4.6	501.5	152.0	653.5	37.1	167.8
10354411	61.29	9035.2	147.4	180.0	2.9	3746.2		3746.2	41.5	208.1
10355411	7.02	1191.3	169.7	24.4	3.5	482.1		482.1	40.5	197.5
10360411	11.89	2551.2	214.6	60.2	5.1		522.0	522.0	20.5	86.7
10361411	5.02	705.0	140.4	25.8	5.1		120.1	120.1	17.0	46.6
10470321	2.43	768.2	316.1	27.8	11.4		128.9	128.9	16.8	46.4
10471321	6.14	1156.5	188.4	47.4	7.7		168.5	168.5	14.6	35.5
10475321	2.02	794.8	393.5	23.9	11.8					
10477321	1.63	371.9	228.2	14.1	8.7	28.6	51.2	79.8	21.5	56.4
10478321	0.65	70.2	107.9	2.7	4.1		4.5	4.5	6.4	16.9

Газдинска класа	Стање шума					Главни принос	Проре.и сани. принос	Укупан принос	Интезитет сече	
	Површ.	Запремина		Запремински прираст					Запр.	При- раст
		ха	м³	м³/ха	м³					
10479321	6.98	1723.4	246.9	83.8	12.0		250.8	250.8	14.6	29.9
НЦ 10	892.14	127039.0	142.4	3492.9	3.9	8872.7	4927.7	13800.4	10.9	39.5
26177321	16.65	696.9	41.9	7.9	0.5	149.7		149.7	21.5	189.8
26265321	54.78	2366.7	43.2	28.4	0.5					
26266242	72.99									
26266321	119.20									
26307311	0.78	75.6	96.9	2.4	3.1					
26308311	2.25	56.3	25.0	0.7	0.3					
26362411	5.53	346.1	62.6	4.9	0.9	341.9		341.9	98.8	701.4
26482321	2.35	46.5	19.8	0.8	0.3	5.1		5.1	11.1	67.7
НЦ 26	274.53	3588.1	13.1	45.1	0.2	496.7		496.7	13.8	110.2
66267241	28.80									
НЦ 66	28.80									
Укупно ГЈ:	1195.47	130627.1	109.3	3538.0	3.0	9369.5	4927.7	14297.2	10.9	40.4

Укупан принос који ће се остварити од сеча шума за 10 година износи 14297,2 м³.

Главни принос (сече обнављања) планиране су у износу од 9369,5 м³ (65,5 %), а претходни принос (прореде и санитарне сече) у износу од 4927,7 м³ (34,5 %).

Укупан интензитет сече од 10,9 % удела у укупној запремини и 40,4 % удела у запреминском прирасту је скроман сагледавајући га на нивоу газдинске јединице, али је он као такав значајан са аспекта унапређења стања ове газдинске јединице.

Овакав план у овом уређајном периоду обухвата најмању површину потребну да се покрене решавање проблема гомиланих годинама уназад, а опет представља максималну површину која је процењена као граница могућности саме ШУ „Кладово” у смислу испуњења планираног.

7.4.3.4. План коришћења осталих шумских производа

Коришћењу недрвних шумских производа (шумски плодови, лековито биље, печурке и др.) у наредном периоду мора се посветити далеко више пажње у смислу сакупљања и откупа истих. Полазећи од тога да се биодиверзитет и биолошки ресурси штите и користе на начин који омогућава њихов опстанак, разноврсност, обнављање и унапређивање, Влада Републике Србије донела је Уредбу о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне. Сакупљање, коришћење и промет заштићених врста ставља се под контролу ради обезбеђивања њиховог одрживог коришћења спречавањем сакупљања тих врста из природних станишта у количинама и на начин којим би се угрозио њихов опстанак у будућности, структура и стабилност животних заједница.

Од јестивих гљива које се јављају у условима ове газдинске јединице треба издвојити: вргањ (*Boletus edulis*), лисичарку (*Cantharellus cibarius*), буковачу (*Pleurotus ostreatus*) и сунчанице (*Macrolepiota procera*).

Од лековитог биља које расте на овом подручју издваја се хајдучка трава (*Achillea millefolium*), мајчина душица (*Thymus* sp.), камилица (*Matricaria chamomilla*), кантарион (*Hypericum perforatum*) и др. Такође, је могуће сакупити знатне количине плодова глога, дрена и шипурка, а интересовање влада и за цветом глога, зове и липа. Процену количина ових

недрвних производа немогуће је прецизније дати, јер не постоји никакав основ за то, с’ обзиром да се откуп ових производа са простора газдинске јединице "Штрбачко корито" није вршио.

Овде се предлаже да се планиране количине искажу у годишњим плановима.

Такође, је потребно водити рачуна да се не сакупљају и користе врсте заштићене као природне реткости.

Остали производи шуме (шумски плодови, лековито биље), као и остали производни потенцијали шума (пашњаци), део су концепта комплексног коришћења шума, а њихово коришћење и унапређење представља логичку компоненту комплексног газдовања потенцијалима шума, а нарочито као део концепта производње хране у брдско - планинском подручју, заустављање депопулације ових подручја, са свим повољним последицама које би се тиме постигле.

Паша

Питање паше је регулисано Законом о шумама. По том закону онај ко газдује шумама дужан је да одређује место и прописује услове за пашу, врсту и број грла као и надокнаду за пашу водећи рачуна о постављеним циљевима газдовања.

У условима ове газдинске јединице паша је забрањена у шумама у којима је у току природно обнављање, те је потребно законску обавезу спровести, јер је у ранијем периоду констатована знатна штета на подмлатку од стоке.

У претходном периоду није остварен приход од пашарења, нити је вршена евиденција броја и врсте стоке на подручју ГЈ „Штрбачко корито“, тако да не постоје подаци који би могли бити коришћени у калкулацији прихода од пашарења.

7.4.4. План унапређивања стања ловне дивљачи

С’ обзиром да се газдинска јединица „Штрбачко корито“ целом својом површином налази у оквиру ловишта „Мироч-Штрбац“, тако је и план унапређивања стања ловне дивљачи везан за ово ловиште. Имајући у виду природне услове, врсте дивљачи које се налазе на овом простору, као и могућности организовања ловног туризма посебни циљеви газдовања у овим ловиштима су:

- постизање броја јединки главних врста дивљачи до економског капацитета;
- постизање одговарајуће полне и старосне структуре главних врста дивљачи;
- постизање високе трофејне вредности гајених врста дивљачи;

Сходно зацртаним циљевима газдовања у овим ловиштима предвиђене су и адекватне мере за спровођење циљева у дело:

- прихрана дивљачи;
- побољшање услова станишта у ловишту;
- стална контрола и одржавање броја предатора у ловишту;
- одстрел.

Према ловно – продуктивним површинама и бонитетима за гајене врсте дивљачи утврђује се економски капацитет за поједина ловишта.

Дивљач у шуми налази мир, заклон и природну храну. Приликом планирања радова у шуми у интересу је ловства да се предходно изврши анализа промена које ће у састојини настати након извршења тих радова, нарочито сеча, као и то колико ће ти радови проузроковати промену животних услова битних за живот и даљу репродукцију појединих врста дивљачи.

Детаљни план ловног газдовања је разрађен у ловним основама, а за сваку ловну годину је обавезна израда годишњих планова.

7.4.5. План изградње шумских саобраћајница и других објеката у шуми

У овом уређајном периоду, с’ обзиром на постојећу отвореност ове газдинке јединице, планира се одржавање постојеће путне мреже и инвестиционо одржавање за путеве: Добре воде- Пећина смрти-Котине и Пећина смрти- Каменички чукар.

Одржавање постојећих путних праваца планира се на свим путним правцима ове газдинске јединице и то кроз газдинску јединицу. То даје укупну дужину постојећих путева за одржавање од 20,34 км.

Табела бр. 38 Путеви за одржавање

Ред. бр.	Назив пута	Категорија путева						За одржавање (км)
		Пут са коловоз. конструкцијом (м)		Пут без коловоз. конструкције (м)		Свега (м)		
		Кроз ГЈ	Ван ГЈ	Кроз ГЈ	Ван ГЈ	Кроз ГЈ	Ван ГЈ	
1.	П1529100 Добре воде- Гробничка бара-Рајна бара			6100		6100		6100
2.	П1529200 Добре воде-Пећина смрти-Котине			3670	3340	3670	3340	3670
3.	П1529210 Пећина смрти- Каменички чукар			3750	640	3750	640	3750
4.	П1528100 Добра вода- Михајлов понор- Равна река	4430	10580			4430	10580	4430
5.	П1528110 Добре воде- кота 414			920	790	920	790	920
6.	П1525400 Килома- Буљбино брдо- Планиница			1470	8660	1470	8660	1470
УКУПНО:		4430	10580	15910	13430	20340	24010	20340

За извршење свих радова на одржавању саобраћајница планирају се радници у режији. Детаљније о путевима у Програму отварања шума.

7.4.6. План управљања заштићеним подручјима

На простору ове газдинске јединице не постоје проглашени заштићени делови природе.

Простор на коме се распростире газдинска јединица обухвата део Еколошки значајног подручја „Ђердап“, односно јединствене Еколошке мреже, која дефинисана Законом о заштити природе (Сл.гласник РС бр.36/2009, 88/2010 и 91/2010- исправка 14/2016 и 95/2018-други закон) и Уредбом о еколошкој мрежи (Сл.гласник РС бр.102/2010), а представља скуп функционално повезаних, или просторно блиских еколошки значајних подручја коју чини међународно препозната подручја: Емералд мрежа, европска еколошка мрежа за очување дивље флоре и фауне и њихових природних станишта – Ђердап.

Шумско газдинство „Тимочке шуме” поседује сертификат СГС-ФМ/ЦОЦ-009244, тако да је ова Основа газдовања шумама израђена у складу и са тим.

На крају треба рећи да су све планиране активности на простору газдинске јединице у складу са Условима заштите прописаних од стране Завода за заштиту природе Србије, као и по ФСЦ стандарду по којем послују ШГ „Тимочке шуме”.

7.4.7. План уређивања шума

Ова Основа за газдовање шумама важи од 01.01.2021. до 31.12.2030. године. За израду нове основе треба почети са прикупљањем теренских података у лето 2029. године, како би се њеном изградом у пролеће 2030. године обезбедио континуитет планирања.

7.4.8. Очекивани ефекти газдовања шумама

Сви планови газдовања урађени су са циљем да се унапреди садашње стање, тј. постигну краткорочни циљеви газдовања који су у функцији постизања дугорочног општег циља, а то је оптимално стање шума на датом станишту, односно обезбеђење функционалне трајности.

На бази садашњег стања шума и шумског земљишта, а под претпоставком да се планирани радови реализују до краја уређајног периода, очекујемо следеће стање шума:

1. Извођењем завршног сека и оплодно-завршног сека оплодне сече у једнодобним шумама на крају уређајног периода добијамо 16,48 ха младих састојина, поправљамо старосну структуру и размер добних разреда.
2. Реконструкцијом дела девастираних шума и пошумљавањем дела старих пожаришта вратиће сешумска вегетација на 24,86 ха.
3. Обнављањем зрих и презрих састојина ће се поправити стање састојина по очуваности.
4. Извођењем проредних сеча, сеча обнове, као и класичних санитарних сеча у оштећеним састојинама обезбеђујемо већу биолошку стабилност тих састојина, као и поправку неповољне смеше дрвенастих врста.
5. Извођењем мера неге шума: осветљавање подмладка ручно (21,2 ха), сечом избојака и уклањањем короа ручно (18,9 ха), чишћењем у природним састојинама (57,2 ха), окопавањем и прашењем у културама (22,9 ха), као и проредним и санитарним сечама обезбеђујемо правилан развој и биолошку стабилност састојина.
6. Реализацијом планираних сеча (главних и претходних) од 14297,2 м³, на крају уређајног периода очекујемо дубећу запремину од 151709,9 м³, односно повећање запремине за 21082,8 м³ или за 16,1 % у односу на садашњу запремину.
7. Одржавањем постојећих путних праваца шуме ове газдинске јединице биће доступније за газдовање.
8. Рационалним газдовањем ловном дивљачи очекује се постизање оптималне бројности дивљачи на овом подручју.

9. Спровођење редовних (превентивних) и репресивних (у случају појаве штетних утицаја) мера заштите шума на подручју газдинске јединице „Штрбачко корито“ очекује се побољшање тренутног здравственог стања састојина.

8.0. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНОВА ГАЗДОВАЊА

8.1. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ШУМСКО-УЗГОЈНИХ РАДОВА

Планови газдовања шумама, утврђени Основом газдовања шумама, детаљно се разрађују извођачким планом газдовања шумама по принципу из великог у мало, којом приликом се усклађује и технологија по фазама радова на гајењу и коришћењу шума.

Пошумљавање - У овом уређајном периоду у овој газдинској јединици пошумљавања су планирана садњом садница, док су попуњавања при завршним сековима приликом природне обнове, у случају помањкања природног подмлатка планирана сетвом семена (6/б).

а. Припремање терена за пошумљавање

Потребно је извршити уклањање непожељне вегетације (трава, жбуње, коров) која својим присуством отежава извођење радова, а касније смета развоју културе. Уклањање се врши косирима, другим алаткама, или машински.

б. Садња класичним садницама у јаме

Копане рупе врши се ашовом или крампом. Рупе су димензија 35 x 35 x 35 cm или веће у зависности од величине садница. Ако је земљиште затрављено, најпре се одсеца травни бусен и одлаже на страну. Затим се откопава и посебно одлаже горњи хумусни слој земљишта, а посебно земљиште из доњег дела. Камење се такође посебно одлаже.

Када се рупа ископа приступа се садњи. У ископану рупу најпре се врати мало ископане земље. Саднице се постави усправно на средину јаме, размести се коренов систем, а затим се у рупу враћа прво ситнија, хумозна земља, па потом она из доњег дела јаме, све време лагано притискајући прстима око жила. Затим се садница мало повуче на горе како би се коренов систем исправио, а около се земља благо загази ногама. На крају, на површину се ставља преврнут травни бусен и нагази. Садница мора бити посађена тако да врат корена (прелаз корена у стабаоце) буде у нивоу терена, а не испод, или изнад.

Пошумљавање садњом садница је планирано приликом реконструкције девастираних састојина и пошумљавања старих пожаришта. Пре припремања површина за пошумљавање, уклонити сву приземну вегетацију, жбуње и грањевину (уклањање корова и сеча избојака).

На нагнутим теренима садњу вршити израдом контра нагиба уз додавање земље из откопа са стране.

У случају да дође до појаве природног подмлатка жељених врста у довољној мери на поменутих површинама, пошумљавање у таквој ситуацији није потребно.

б. Попуњавање сетвом под мотику

Попуњавање сетвом под мотику је планирано као помоћ приликом обнове храстових састојина (6/б). На предвиђеним површинама, пре припремања парцелица за попуњавање, уклонити сву приземну вегетацију, жбуње и грањевину (уклањање корова и сеча избојака). Парцелице за пошумљавање треба да буду димензија 30x30 cm, тако да једна парцела долази на 1,5 m² (1,0x1,5m). Ако се процени да су услови станишта тешки, да је ницање поника отежано, парцелице се могу распоредити и гушће. У сваку парцелицу, претходно обрађену на 20-30 cm,

треба под мотику посејати 5 комада семена. Потом добро залити водом. Пожељно је да семе одабрано за сетву буде у адекватној развојној фази, најбоље наклијало, како би ницање младих биљчица било извесније. По ницању биљчица извршити уклањање корова и сечу избојака у најпотребнијем тренутку по младе биљчице. У наредним годинама пратити пошумљену површину и интервенисати по потреби у смислу помоћи младим биљкама, или евентуалног попуњавања предметне површине. (Цео поступак везан за одсек 6/б дат у наставку ове главе.)

Сеча избојака и уклањање корова ручно - Овај вид рада ће се у овој газдинској јединици спроводити као помоћ при обнови закоровљених састојина са мањком пожељног подмлатка (6/б), али и код пошумљавања делимично закоровљених пожаришта(20/1).

Уклањање корова се може вршити ручно и машински у зависности да ли већ постоји жељени подмладак и од тога у којој се фази развоја културе овај вид рада примењује, као и каква вегетација угрожава јављање, односно опстанак истог.

Непожељни избојци се доста успешно сузбијају превршавањем (косиром, српом или косом). Висина превршавања зависи од висине и близине подмлатка који се штити. Битно је да штићен подмладак има отворен простор за раст у висину, да их конкурентни избојци не наткриљују, нити му сувише стешњавају круне. Обично се избојци скраћују у првим годинама на 40 - 80 цм од земље, а касније на висини доње трећине до половине круне штићених стабала. Сеча избојака или изданака на "чеп" (до дна приданка - избојка) погодује бујном расту нових шиба, те се не препоручује.

Битно је напоменути да се ова мера неге искористи и за помагање стаблима високог порекла, спутавајући стабла изданачког порекла, која су се појавила из пањева и жила уклоњених стабала.

Приликом извршавање ових радова не смеју се уклањати, нити уништавати заштићене врсте биљака.

Окопавање и прашење у културама - Прашење и окопавање се изводи након оснивања шумских култура, првенствено ради регулисања водног режима земљишта и уклањања конкуренције коровске вегетације тј. ради побољшања станишних услова за растење и развој младих шумских култура. Број окопавања и прашења треба применити по потреби, која се утврђујем константним праћењем пошумљене површине и износи просечно 3-4 пута у другој и 1-2 пута у трећој години после садње (основом предвиђено 1 пут). Сходно реченом, људство на терену треба пратити развој сађених, или сејаних биљчица, као и развој конкурентске вегетације и водне услове земљишта и према томе поступати. Сваки наврат при окопавању и прашењу евидентирати посебно у евиденцији газдовања.

Код сађених биљчица се окопавање и прашење изводи у непосредној близини саднице (минимум 50цм х 50цм), а код сетвом подигнутих састојина треба пронаћи парцелице на којима је вршено сејање семена и око никлих биљчица окопати и уклонити конкурентску вегетацију. У том смислу је пожељно парцелице на којима је вршена сетва семена видно обележити и држати се једног константног размака међу парцелицама.

Ако је година сунчана, број окопавања и прашења се повећава за 1-2 пута и обрнуто ако је година кишна. Неопходно је да се наведени број култивација у појасу храстова повећа због неповољних станишних услова. Примарна радња код окопавања је уклањање корова, а код прашења рахљење површинског слоја земљишта, које постаје растресито и на тај начин спречава испаравање постојеће влаге. Најповољније време за прашење је непосредно после кише. Јун и јул су месеци када се прашење најпотребније.

Осветљавање подмлатка ручно - Овај вид рада ће се у овој газдинској јединици спроводити као помоћ код састојина где се врши завршни сек и накнадни сек, на местима где је подмладак жељене врсте угрожен од конкурентске вегетације. Овај вида рада је најбоље урадити непосредно по завршеној сечи, али ако је процењено да је у датом тренутку нема потребе за овом мером, могуће је пролонгирати у најбољи тренутак по жељени подмладак до краја уређајног периода. Ако у току важења ове Основе, а приликом природне обнове састојина у којима ова мера није предвиђена планом, дође до таквих услова да је потребно уклонити конкурентску вегетацију пожељном подмлатку, потребно је овај вид рада и спровести онолико пута колико је потребно. Такође, и у састојинама где је извршено осветљавање подмлатка, а у годинама потом има потребе за истом мером, поновити радњу онолико пута колико је потребно. Сваки наврат при ослобађању подмлатка евидентирати посебно у евиденцији газдовања.

Овим сечама је основни циљ да се крунама младих биљака обезбеди довољно светлости. Изводе се у фази раног подмлатка, у старости 4 - 10 година, тј. у фази када се формира склоп и младе биљке из фазе појединачног живота прелазе у заједнички живот.

На местима где је неопходно помоћи подмлатку главне врсте у борби са конкурентским врстама (нарочито у састојинама храстова) и на местима где је подмладак прегуст, па има потребе за проређивањем истог у оквиру неге подмлатка неопходно је применити следеће мере:

- ослобађање од корова и жбуња;
- уклањање оштећених јединки;
- регулисање састава и смеше;
- разређивање прегустог подмлатка.

Ослобађање од корова и жбуња је мера којом се, како је већ речено, мора подмлатку жељене врсте обезбедити живот са "откривеном главом" што је од одлучујуће важности за будући развој састојине. На површинама где је подмладак редак, велику опасност представља бујни коров од разних корова, папрати, купине, павити и др. који може да угуши подмладак, па се мора уклањати. Истовремено велику сметњу представљају и друге пратеће врсте или избојци и изданци, који у почетку брже расту и засењују подмадак. Зато у овој фази треба сасецати и елиминисати конкуренте жељеном подмлатку и превести их у функцију подстицања правилног развоја, тако што ће бочном засеном чистити жељену врсту од доњих грана, а засењивањем земљишта одржавати потребну влагу.

Уклањање оштећених јединки је, такође, неопходна мера у обновљеним шумама. Извођењем сеча обнављања, приликом обарања стабала, извлачења посеченог материјала, може бити оштећен велики број младих индивидуа подмлатка. Исто тако треба уклонити и болесне, од инсеката оштећене јединке или од грница и мишева оглодана стабла, као и од других оштећења.

Регулисање састава и смеше је један од веома важних задатака неге подмлатка. Нарочито је у мешовитим састојинама храста неопходно спровести ову меру јер се друге врсте као граб, грабић, црни јасен, и др. лакше обнављају због обилнијег и чешћег плодоношења и ситнијег семена. Као биолошки јаче врсте брже расту у висину, гуше и ометају нормалан развој храстовог подмлатка па се мора, у зависности од постављеног циља, регулисати жељена процентуална заступљеност врста и тип мешовитости. Са биолошког аспекта, за храст је повољнија стабилмична мешовитост. Исто тако у чистим храстовим састојинама број других врста треба редуковањем свести на одговарајућу жељену меру.

Разређивање прегустог подмлатка спада у најважније послове неге подмлатка, јер развој у прегустом склопу карактеришу вретенаст раст и редуковане круне. Пошто у младе биљке имају веома "меку кичму" може доћи до савијања под притиском снега, а због недостатка светлости долази до појаве фототропизма. С друге стране нагло, прејак и непажљиво

разређивање склопа узрокује кривљење стабала. Да би се ове негативне последице избегле постоје два у пракси проверена начина:

- трајно одржавање умереног (потпуног) склопа,
- формирање подстојног спрата од примешаних врста, што омогућује извођење неопходних узгојних мера без опасности да се склоп прекине.

Сече осветљавања подмлатка изводе се по познатим принципима негативне селекције - посредним помагањем најбољим стаблима. Том приликом се идентификују и уклањају она стабла која имају негативне фенотипске карактеристике (рашљаста стабла, крива, деформисана, са превише развијеном круном и др.), болесна и оштећена стабла, изданци и избојци као и стабла предраста која се не могу складно уклопити у младу састојину. Такође су непожељна и стабла код којих се јављају летњи, тзв. ивандански избојци, јер често не стигну да одрвене, па их оштети мраз и то доводи до појаве рашљања на стаблима.

Непожељни избојци се доста успешно сузбијају превршавањем (косиром, српом или косом). Висина превршавања зависи од висине и близине подмлатка који се штити. Битно је да штићен подмладак има отворен простор за раст у висину, да их конкурентни избојци не наткриљују, нити му сувише стешњавају круне. Обично се избојци скраћују у првим годинама на 40 - 80 цм од земље, а касније на висини доње трећине до половине круне штићених садница. Сеча избојака или изданака на "чеп" (до дна приданка - избојка) погодује бујном расту нових шиба, те се не препоручује.

Битно је напоменути да се ова мера неге искористи и за помагање стаблима високог порекла, спутавајући стабла изданачког порекла, која су се појавила из пањева и жила уклоњених стабала.

Приликом извршавање ових радова не смеју се уклањати, нити уништавати заштићене врсте биљака.

Сече чишћења - сече чишћења се врше када је састојина у периоду старијег подмладка или млађег младика. Чишћење се изводи када се сечама осветљавања постигну жељени циљеви и када се круне стабала поново склопе, односно када у састојини дође до једва приметног издвајања биљака по висини и дебљини. У овој газдинској јединици је овај вид рада планиран после завршног и накнадног сека, ако је констатовани подмладак у фази старијег подмладка или млађег младика. У том случају овај вид рада је најбоље урадити непосредно по завршеној сечи, али ако је процењено да је у датом тренутку нема потребе за овом мером, могуће је пролонгирати у најбољи тренутак по жељени подмладак до краја уређајног периода.

Циљ је да се овом мером природно одабирање усмери на помагање највреднијих индивидуа у састојини, у првом реду у горњем спрату састојине. Чишћење је мера неге која се у састојинама примењује по принципу негативне селекције. Основна улога чишћења, као шумско-узгојног захвата је, да се уклоне из састојине сва стабла лоших фенотипских особина, неодговарајућег порекла, сва болесна и оштећена стабла, а истовремено да се обезбеди најповољнији размер смесе, односно регулише састав састојине. Сечама чишћења се по правилу не вади превелик број стабала, да не би дошло до прекидања склопа. Код мешовитих састојина осим напред наведеног циља сеча је регулација размера смеше састојине. Две до четири године после изведене сече, састојину треба поново прегледати да би се установило да ли одабрана стабла нису притешњена околним стаблима, и уколико јесу сечу извести поново.

У циљу практичног извођења сеча чишћења, стабла у састојини можемо поделити у три категорије:

- Најбоља фенотипска стабла,
- Стабла и жбуња која потпомажу развој најбољих стабала,
- Стабла која ометају развој стабала прве и друге категорије, затим болесна и суховрха стабла.

Сечом чишћења из састојине се уклањају ова стабла треће категорије, тј. стабла која ометају нормалан развој одабраних стабала и стабала која из здравствених разлога морају бити уклоњена.

Битно је напоменути да се ова мера неге искористи за помагање стаблима високог порекла, спутавајући стабла изданачког порекла, изданке и избојке који се појављују после сеча.

Приликом извршавање ових радова не смеју се уклањати, нити уништавати заштићене врсте биљака.

Начин извођења прореда - прореде код интензивног газдовања су основни вид неге шума и најдуже се примењују у састојинама с’ обзиром на дужину трајања производног процеса. Који вид прореда применити, начин извођења, интензитет и учесталост, најчешће зависи од затеченог стања састојина (оцењеног кроз структурне особине састојина - склопљеност и очуваност, здравствено стање), досадашњег начина неге и утицаја на затечено стање као и станишних услова у којима се нега изводи.

Основна особина прореде је да се њеном применом увећава вредност прираста, прираст се усмерава на најбоља, унапред одабрана стабла у састојини, а истовремено се осигурава биолошка стабилност састојине и одржава максимална производња и користи производни потенцијал земљишта.

Прореде ће се у овом шумском комплексу изводити на принципима селективног одабирања, прилагођено стању шума и основној намени сваке конкретне састојине. У шумама ове газдинске јединице прореде треба искористити за поправку смеше, тј. Треба их тако спровести са коначним циљем побољшања смесе у тим састојинама и у крајњој линији добијања састојина са већим, односно преовлађујућим уделом жељених врста. У том смислу, за очекивати је да се, уз савесно и стручно спровођење принципа неге при одабиру стабала будућности, до краја опходње чак и састојине са тренутно преовлађујућом заступљеношћу непожељних врста, могу превести у састојине где преовлађују жељене врсте, под условом да их у самом старту има равномерно распоређених по површини састојине и бар стотинак стабала по хектару, а у већини случајева је то и случај.

У састојинама у којима прореде у досадашњем периоду нису извођене, треба примењивати начела негативне селекције, а у свим другим случајевима биће примењивана селективна прореда на принципима позитивне селекције.

У колико су састојине лошег здравственог стања, прво се морају извршити санитарне прореде, којима се уклањају сва сува и оштећена стабла.

Такође, је битно прво из састојина излучити стабла вегетативног порекла и на тај начин састојине мешовите по пореклу преводити у високи узгојни облик.

Селективне прореде се врше тек пошто су предходним ниским проредама из састојине уклоњена болесна и лоша стабла, а састојина је поново формирала склоп. Поступак за извођење селективне прореде је следећи:

У састојинама се одабира довољан број стабала будућности. У овој ГЈ је довољно издвојити 300 стабала по једном хектару у првим проредама. У каснијим проредним захватима број стабала будућности треба спустити на око 100 стабала. Ова стабла морају да имају одређене квалитетне особине као што су: високо порекло, нормална развијеност крошњи, добро здравствено стање и виталност и да су без механичких оштећења. У колико састојина и стабла у њој не могу да испуни све ове критеријуме, треба се држати принципа „најбоља стабла“, макар она била одабрана и међу лошим.

Пошто се идентификују стабла будућности, врши се дознака стабала за сечу која ометају развој стаблима будућности. Ова стабла се налазе на тај начин што се обиласком око стабала будућности проналазе стабла која својим положајем угрожавају развој одабраних стабала не

водећи, при томе, рачуна којој класи и спрату припадају по свом биолошком положају. По правилу су то **једно до два стабла** која директно угрожавају развој стабала будућности, док се остала "индиферентна" стабла дозначују само ако су на неки начин толико оштећена да не могу сачекати следећу прореду.

Интервал прореда зависи од негованости састојина. У колико састојине до сада нису неговане прореде су планиране у два интервала, с тим што се друга прореда изводи 3-5 година након прве, односно када се оцени да је постигнут жељени ефекат.

Санитарна сеча - Санитарне сече подразумевају уклањање оштећених стабала из састојине, која се могу јавити из разних разлога. Тако се санитарни захват планира у зависности од степена оштећења, а креће се од минималног 8-10 % захвата по запремини код састојина са незнатним оштећењима, а где због самог стања састојина није могуће спроводити редовне видове сеча (разређене састојине, прекинут склоп, недовољан обраст за одређену развојну доб и сл.) и захвате до 50 % захвата у запремини где захвати имају карактер проредних сеча, или чак карактер сеча обнављања. Састојине које имају већа оштећења од 50 % и која би уклањањем тако велике дрвне масе изгубила способност природне обнове, не санирају се санитарним сечама, већ се санирају чистом сечом и потом замењују пошумљавањем новом састојином.

Програмом за израду основа је називу „санитарна сеча” додат префикс „узгојно”, на тај начин наглашавајући да, и ако већ долази до потребе за оваквим видом сеча, треба тежити да се оне изводе на такав начин да састојина има од њих корист и у узгојном смислу.

Код спровођења санитарних сеча се уклањају пре свега:

- сува стабла или стабла која је захватио процес сушења;
- оштећена стабла од пожара, снега, леда, ветра, биљних болести, механичких оштећења;
- гнездаста и крндељаста стабла;
- надстојна стабла превршених круна и неквалитетног дебла, и сл.

Код састојина где ће се вршити санитарне сече у овом уређајном периоду, као и у састојинама у којима је у ранијем периоду урађена санација штета, или је степен оштећења био незнатан, па није било потребе спроводити санитарне сече, треба наставити са континуираним праћењем стања и уколико дође до погоршања стања реаговати адекватном мером, како би се угрожавајући фактор отклонио, а састојина санирала.

Оплодна сеча - Техника извођења оплодне сече састоји се у томе да се стабла старе састојине при обнављању не уклањају одједном, већ постепено, у неколико захвата, у времену до 20 година.

Класична оплодна сеча састоји се из следећа три основна сека: припремног, оплодног (накнадног) и завршног. Поред класичних секова оплодне сече у овој газдинској јединици ће се користити и комбиновани секови, припремно-оплодни и оплодно-завршни.

Припремни сек оплодне сече

Овим секом се почиње стварање погодних услова за природно обнављање, односно започиње процес природног обновљања састојине. Са припремним секом треба почети неколико година пре него што се очекује година обилног плодоношења састојине. Циљ припремног сека оплодне сече је да се у састојини створе оптимални услови за осемењавање и ницање семена. У том смислу за ово треба припремити састојину и земљиште.

Количина дрвне масе која се припремним секом вади, зависи од биолошко – еколошких карактеристика врста дрвећа, затим стања састојине и услова средине у којима се конкретна састојина налази и износи око 30 % од укупне дрвне масе састојине. Припремним секом се

уклања подстојни спрат, сав предраст, непожељне врсте, сва стабла која сметају природној обнови.

Припремни и оплодни сек оплодне сече

По техници извођења представља комбинацију ове две фазе, које се изводе на деловима састојине, према потреби. У припремном секу водити стабла лошег квалитета свих врста. Оплодним секом би пре зрења семена требало извадити сва стабла нежељених врста и оставити само најквалитетнија стабла за завршни сек. Овај вид сека оплодне сече планиран је у следећим одсечима ове газдинске јединице: 1б, 2а, 3а, 3б, 4а, 6б, 13ц, 29а, 29г, 37ц, 40а, 40б, 40ц, 40д и 40е.

Оплодни сек оплодне сече

У првој години или наредној након обилног уroda семена спроводи се оплодни сек.

Циљ оплодног сека је:

- да се читава површини састојине наплоди квалитетним семеном;
- да обезбеди састојини најбоље услове у погледу светлости, топлоте и влаге за ницање семена;
- да обезбеди најбоље услове поникну и подмлатку, а уједно и заштиту од негативних утицаја климатских чинилаца.

Стабла која се ваде оплодним секом:

- у првом реду се уклањају стабла са јако развијеном круном, јер претерано засењују подмладак;
- стабла лошијег здравственог стања;
- стабла конкурентних врста.

Основни циљ извођења оплодног сека је да се још већим смањењем броја стабала у састојини семену обезбеде најбољи услови за клијање, као и развој подмлатка, у времену између оплодног и заршног сека. Овим секом се по правилу вади око половине од броја стабала која у састојини остану после извођења припремног сека.

Оплодним секом се из састојине уклањању углавном категорије стабала са јако развијеним крошњама, да не би претерано засењивала подмладак, тако да у састојини после извођења овог сека остану само стабла са правилно развијеним крошњама, које могу у исто време успешно одолевати снази ветра. Стабла која остају у састојини после оплодног сека су практично најквалитетнија стабала састојине, па се њиховим задржавањем на пању до завршног сека до максимума интензивира и користи дебљински прираст.

Оплодна сеча у овом уређајном периоду се ради у једној састојини (7а).

Накнадни сек оплодне сече

Накнадни сек се изводи две до три године после извођења оплодног сека са циљем да у састојини остану највреднија и најбоља фенотипска стабла равномерно распоређена по сечини. Овим секом се, по правилу, уклања половина дрвне масе која остане после извођења оплодног сека, али у зависности од стања састојине, пре свега количине и квалитета подмлатка, накнадни сек се може калкулисати са мање, или више од 50 % преостале дрвне масе.

Циљ накнадног сека је:

- да се подмладак који се појавио после извођења оплодног сека делимично ослободи засене, а де се преосталим бројем стабала у састојини заштити од касних пролетњих мразева,
- да преостала материнска стабла могу допунски да изврше осемењавање недовољно осемењеног дела сечине,
- накнадним секом користи се прираст стабала на светлост.

Накнадни сек је у овој основи дефинисан под шифром - 80, сходно могућностима које је предвидео Програм за израду посебних основа.

У већини састојина ове газдинске јединице се поред непожељних пратећих врста које су дочекале крај опходње, а требале су да буду уклоњене из састојине у почетку процеса обнове, често јавља и непожељни предраст главне и споредних врста, па се тај пропуст овом приликом треба исправити. Овај проблем се јавља у знатном броју састојина.

У овој газдинској јединици накнадни сек треба тако спровести да се ослободи подмладак на делу површине на којој га има у задовољавајућем обиму, а на делу површине где подмлатка нема довољно ће се искористити потенцијал плоносећих стабала, тако да је за очекивати да се у првим годинама следећег уређајног периода заврши процес обнављања. У овој ОГШ је по извођењу накнадног сека планирано осветљавање подмлатка, или чишћење на 50 % површине одсека, како би се помогао жељени подмладак, најчешће угрожен конкурентским врстама.

Одељења, односно одсеци где ће се спроводити накнадни сек су: 9б, 24б, 30е, 33е, 36ц, 36х, 38д, 39б и 40х.

Завршни сек оплодне сече (у једном наврату)

Када се подмладак на сечини која се обнавља оплодном сечом развије до те мере да му више не прети никаква опасност од екстремно ниских и високих температура ваздуха, тада се из састојине која се обнавља уклањају сва преостала стара стабла.

Завршни сек се спроводи од 3 до 5 година након оплодног или накнадног сека, односно када је најмање 70 % површине састојине/одсека подмлађен подмладком доброг квалитета, висине око 0,5 м и са 3 до 5 младих јединки по м². У условима ове газдинске јединице често се са завршним секом закаснило, па је подмладак знатно виши од наведеног.

Ради заштите подмлатка, завршни сек и извлачење дрвне масе добијене овим секом, обавезно треба извести ван трајања вегетације, по могућству када је подмладак заштићен снегом.

Завршни сек ће се изводити у састојинама где је неопходно завршити процес подмлађивања и где подмладак по бројношћу задовољава тј, може да замени стару састојину.

После извршеног завршног сека неопходно је извршити додатно успостављање шумског реда и уклањање оштећених стабала и предраста који је испод таксационе границе и није посечен код редовне сече. Овом ОГШ је предвиђено, да се после завршног сека уради осветљавање подмлатка, или чишћење на целој подмлађеној површини.

Одељења, односно одсеци где ће се спроводити завршни сек у једном наврату су: 27б и 28а.

Оплодно-завршни сек оплодне сече (Завршни сек у два наврата)

У састојинама које су зреле и презреле, а нису довољно подмлађене (30-60 % површине одсека и мање) спроводи се завршни сек у два наврата.

Принцип оваквог завршног сека је да се у првом наврату из састојине изваде сва стабла која су испунила своју сврху (подмладила простор око себе) и којима ту више није место

(сметају подмлатку, представљају предраст, нездрава су и др.), а да се оставе стабла, у слабије обновљеним деловима састојине, да до краја уређајног периода осемене исту. У том смислу се нарочито треба ослободити подмладак на површинама где га има довољно и где је достигао развојни стадијум када му не треба заштита материнске састојине. Препорука је да се води рачуна и о распореду тих стабала која ће остати да доосемене састојину, да при сечи у другом наврату могу бити сва ефикасно и финансијски исплативо извучена са те површине.

Када је дошло и до појаве подмлатка на до тад необновљеном делу састојине приступа се „коначном“ завршном секу, када се ваде сва заостала стабла у састојини и коначно ослобађа млада састојина материнске заштите. Ако није дошло до појаве подмлатка на целој површини одсека до краја уређајног периода, могуће је „коначни“ завршни сек пребацити у следеће уређајно раздобље, или, препоручљивије, вештачки комплетирати подмладак на површини где га до тад није било.

Препорука је да се први наврат планира у оквиру првог полураздобља, а да се други наврат изведе у другом полураздобљу, а најраније по појави прихватљивог подмлатка и на делу површине где га није било довољно.

Не може се извршити завршни сек на површини ако није обновљена најмање 70-80% подмладком доброг квалитета и довољне бројности по m^2 (3 до 5 младих јединки по m^2). Одељења, односно одсеци где ће се спроводити завршни сек у два наврата су: 27ц, 28д, 31а и 32б.

Мелиорација шума - Кад је у питању газдинска јединица “Штрбачко корито” препоручени метод приликом реконструкције девастираних састојина, је **метод делимичне (комбиноване) реконструкције**, с’ обзиром на стање ових састојина, које делом могу дати семе задовољавајућег квалитета, а постоје и делови тих одсека где већ постоји прихватљив подмладак и у крајњој линији због тога што овај метод подразумева знатно мање трошкове приликом спровођења у дело.

Метод делимичне (комбиноване) реконструкције састоји у примени комбинације индиректне конверзије и тоталне реконструкције.

Она се по правилу примењује у ниским шумама и девастираним састојинама, где се на релативно малим растојањима у састојини налазе различита састојинска стања.

Потпуну реконструкцију примењивати само када састав, квалитет или опште здравствено стање састојине не задовољава, те даље остајање постојећих стабала на конкретном станишту нема ни биолошког, ни економског, нити оправдања у репродуктивном смислу.

Међутим, када се у ниским и девастираним шумама на релативно малим растојањима у састојини налазе различита састојинска стања, примењује се комбинација индиректне конверзије и тоталне реконструкције, тј. ако се у појединим деловима састојина налазе здрава и квалитетна стабла, добрих фенотипских особина, а у другим стабла или био групе лошег здравственог стања и лоших фенотипских особина, чији се даљи опстанак у састојини не може правдати. У оваквим случајевима се у квалитетнијим деловима тих састојина превођење у виши узгојни облик врши по принципу индиректне конверзије, а у лошим деловима по принципу тоталне реконструкције.

Овај метод подразумева сечу у два, или више наврата, изузетно у једном када се састојина до тренутка прве сече потпуно обнови, или због погоршаног здравственог стања, или сличног, када треба одсек решавати тоталном реконструкцијом.

Сам поступак делимичне реконструкције би требало да подразумева следеће радове:

- Припрема састојине, нарочито, земљишта за прихватање семена приликом обилнијег плодношења. Ова фаза подразумева уклањање сечом свих стабала, чије је постојање у састојини непотребно, или непожељано, као и уклањање вегетације која отежава природно обнављање (приземна вегетација, непожељан подмладак идр). Уклањање непожељне вегетације може се вршити ручно, или машински. Када су састојине ове газдинске јединице у питању, треба у првом наврату из састојине излучити сва јаче оштећена стабла, а у састојини оставити стабла са јачим крунама, која могу у тренутној ситуацији дати какав такав подмладак. На овај начин би на површини остала само стабла пожељних врста способна да дају семе. **Ове послове планирати и урадити у првим годинама уређајног периода**, како би што више времена било на располагању преосталим стаблима за осемењавање. У овом тренутку треба подсадити (подсејати) делове ових одсека, који немају адекватна плодносећа стабла и где се није јавио пожељни подмладак.

- После примања семена, односно појаве подмлатка, у последњим годинам уређајног периода уклонити преостала стара стабла са површине (или и раније ако њихово здравствено стање то захтева), чак и у случају ако није дошло до осемењавања површине у пожељној мери, када ће се евентуалне празнине без подмлатка попунити вештачким путем.

- Ако жељени подмладак буде угрожен конкурентском вегетацијом урадити осветљавање подмлатка и уклањање корова онолико пута колико има потребе за тим.

Замену ових састојина младим, због њиховог здравственог стања, неопходно је отпочети што пре.

И поред наведених предлога за избор система мелиорације девастираних шума, због различитог састојинског и станишног стања на површинама предвиђеним за реконструкцију, руководиоцу послова (ревирном инжењеру) оставља се могућност слободног избора начина извођења радова на овим површинама уз одговорност и поштовање одредби општеважећих смерница и принципа, а са циљем добијања младе састојине.

Прелазно газдовање

У овој Основи, прелазно газдовање је прописано у дозревајућим и зрелим састојинама, које су након израде привременог плана сеча, по приоритету изостале из коначног плана сеча као и у средњедобним састојинама, чије је опште стање то захтевало (склоп, обраст, појава закоровљавања итд.).

Успостављање шумског реда

Успостава шумског реда у ширем смислу се обезбеђује спровођењем превентивних мера заштите подмлатка и дубећих стабала током сече, израде, примицања, привлачења и ускладиштења шумских сортимената, заштите водотока и инфраструктуре, мере заштите земљишта од настанка ерозионих процеса, мере ради спречавања појава пожара, биљних болести и штеточина, као и других штетних последица које могу настати због елементарних непогода. **У том смислу је потребно спроводити све одредбе Правилника о шумском реду (“Службени гласник Р.С. бр. 38/2011 и 75/2016”).**

У ужем смислу потребно је сечу стабала, израду, извоз, изношење и привлачење дрвета и на други начин померања дрвета са места сече, вршити у време и на начин којим се обезбеђује најмање оштећење околних стабала, подмлатка, земљишног покривача, остале флоре, фауне и објеката, као и спречавање загађивања земљишта органским горивима и моторним уљем. У том

смислу ће овде бити скренута пажња на пар ствари битних, пре свега, за очување постојећег подмлатка, приликом вршења сеча обнове:

- Обарање стабала врши се у смеру и на начин којим ће посечено стабло приликом пада најмање оштетити околна стабла, подмладак и земљиште, као и само бити најмање оштећено, при чему се узима у обзир и смер извлачења шумских сортимената.
- Слагање дрвних сортимената на сечишту врши се, по правилу, на површинама на којима нема подмлатка или уз извозне путеве, односно правце извлачења, тако да се подмлатку причини најмања штета.
- У састојинама које су предвиђене за сечу, претходно се морају одредити и обележити трасе извозних путева и њихова ширина.
- Ако при вршењу сече, израде, извоза, изношења и привлачења дрвних сортимената дође до оштећења подмлатка, у току текуће године уклањају се оштећене јединке (стабалца) из подмлатка.
- У састојини где се врши сеча обнављања шуме, а ради заштите подмлатка и дубећих стабала, спречавање изазивања ерозије и заштите од пожара, шумски отпад настао приликом сече и израде дрвних сортимената слаже се на мање гомиле, по правилу на делове земљишта где нема подмлатка.

Нарочито је потребно обратити пажњу на чување постојећег подмлатка приликом вршења завршних секова, када је потребно извршити и ослобађање подмлатка, ако је он млађи од 10 година, а чишћење ако је старији од 10 година.

Заштитне шумске зоне дуж и око река и потока

Потребно је успоставити заштитне шумске зоне дуж и око река и потока (преорука је минимум 10 м) састављених од аутохтоних врста дрвећа, тако да у тим ситуацијама и на таквим местима са посебном пажњом треба спроводити планиране мере како би се на тим површинама обезбедио континуитет шумске вегетације. Мерама неге учинити постојеће састојине виталнијим како би постојаније могле да одговоре задатој функцији. Приликом обнове ових површина служити се продужавањем опходње (најмање за једну ширину доброг разреда) уз вођење рачуна да састојине не пређу биолошку зрелост. Дакле, потребно је да се на овим површинама опрезно спроводе планиране мере, а ако се процени да оне могу штетно утицати на заштитне зоне око река и потока могуће је на овим површинама планиране мере не спроводити.

Смернице за изградњу шумских саобраћајница

Реконструкција постојећих путева

Реконструкција шумског пута је промена техничких и конструктивних елемената постојећег шумског пута, и то:

- осветљавање пута;
- повећање радиуса хоризонталних кривина;
- смањење нагиба нивелете;
- проширење планума пута;

- регулисање ефикасног одводњавања површинске воде са пута (израда одводних канала, поправак пропуста итд);
- израда и уређење коловозне конструкције (разастирање и ваљање коловозне подлоге).

Изградња прве фазе-Ф-I меки камионски пут

Прва фаза изградње камионског пута подразумева израду доњег строја пута.

Након снимања терена, постављања нулте линије трасе пута и израде пројекта за изградњу шумског камионског пута неопходно је извршити следеће радове:

- просецање трасе пута;
- уклањање свог посеченог дрвног материјала са трасе;
- ископ земље у широком откопу;
- израда шарпе и банке;
- израда одводних канала, и постављање пропусних цеви;
- ваљање постељице.

Изградња друге фазе-Ф-II тврди камионски пут

Под другом фазом подразумева се израда горњег строја пута и то:

- насипање припремљене (уваљане) постељице каменом крупније гранулације дебљине 30 цм, што зависи од подлоге;
- ваљање насута камена;
- насипање каменом ситније гранулације дебљине 10 цм;
- ваљање насута камена.

Одржавање постојећих путних праваца

- чишћење ригола;
- чишћење објеката за одвод воде са трасе пута;
- насипање ударних рупа на коловозу и
- насипање коловоза на местима где је вода однела коловоз.

Планирање, изградња, одржавање и коришћење шумских примарних и секундарних саобраћајница треба спроводити на начин који не угрожава:

- изворишта вода и водне токове;
- станишта значајна за опстанак дивљих биљних и животињских врста;
- процес природног подмлађивања у шуми;
- културну и историјску баштину;
- остале општекорисне функције шума;
- стабилност земљишта и не узрокује ерозију и бујице.

Смернице за спровођење радова на заштити шума

Основни задатак заштите шума је да се у газдовању шумама елиминишу, у што већој мери, штетни фактори. У том смислу, радови на заштити шума се морају обавити стручно укључујући предузимање превентивних мера заштите шума.

Савремени захтеви превентивне заштите шума су:

- На станишту превентивно осигурати врсту којој то станиште одговара,
 - У свим приликама где то услови станишта омогућују подизати мешовите састојине,
 - Чисте састојине свих врста дрвећа, уколико то прилике станишта омогућавају, преводити у мешовите,
 - Благовремено увођење и доследно спровођење свих мера неге, којима се постижу многобројни позитивни ефекти по:
1. Земљиште (могуће побољшање хумификације и настанак земљишта повољних физичких, хемијских и биолошких особина),
 2. Састојину (настанком јачих круна већег асимилационог и природног потенцијала, настају и стабла и састојине веће виталности, те према томе и отпорности на све негативне утицаје из спољне средине - ветра, леда, снега),
 - Строго успоставити шумски ред у ужем и ширем смислу.

Под шумским редом у ширем смислу подржава се одржавање повољнијег здравственог стања шума, које се постиже благовременим и радикалним извођењем санитарних сеча, односно уклањањем сушица, "умирућих стабала", извала, ветролома, као и свих стабала за које се може оценити да су умањене виталности.

У суштини санитарне сече и мере неге су најефикаснији начин превентивног деловања на заштити шума.

Спровођењем шумског реда у ужем смислу, под којим подразумевамо увођење шумског реда после сече (слагања отпатка - грађевине и сл. на прописан начин), прекраћивањем високих пањева, корења пањева и дебљих жила, обрадом извала цепањем жила ради спречавања образовања карпофора, третирањем здравих пањева биопрепаратима или Кладовоаксом, итд.

Превентивне мере могу бити успешне само уколико се биљне болести или штетни инсекти на време открију, што је једноставан стручни посао, али који захтева извештајну службу и оспособљеност стручног кадра да утврди стање (дијагнозу) и процени даљи развој (прогнозу), као и све евентуалне мере сузбијања.

Потребно је успоставити заштитне шумске зоне дуж и око река, потока, језера и мочвара састављених од аутохтоних врста дрвећа, тако да у тим ситуацијама и на таквим местима не мора спроводити правило по коме се поједине планиране сече морају спроводити по целој површини одсека. Дакле, потребно је да се ове површине, ако има потребе за тим, изузму из површина одсека предвиђених за сечу.

У циљу заштите од пожара:

- Поставити табле упозорења о опасностима од пожара,
- доследно спроводити законске прописе заштите од пожара,
- осигурати надзорну службу и контролу кретања могућих изазивача пожара (чобани, туристи),
- осигурати сталну противпожарну службу у сезони највеће угрожености од пожара,
- смањити на најмању меру површине ливада које се не косе,
- деловањем преко средстава информисања утицати на јавност у смислу повећања свести о великој опасности од шумских пожара.

Сходно састојинском стању шума ове газдинске јединице није потребна изградња против пожарних пруга.

У циљу смањења оштећења од шумске паше и стоке:

- обележити површине на којима је паша дозвољена, односно забрањена,
- утврдити прогонске путеве до испаше и појила,
- осигурати контролу пашарења.

Заштита од снега, леда и јаких ветрова се најпотпуније обезбеђује неговањем састојина, а од јаких ветрова још и обликовањем разнодобних састојина прилагођених појединачних стабала или групе стабала за опстанак на слободном положају, као и обликовање и заштитом плашта (ивице) шуме.

Мере непосредне заштите:

- Популацију губара пратити и по потреби, ако дође до градације применити све расположиве мере и методе сузбијања губара, а као крајње решење неки од савремених инсектицида, имајући у виду потребу обезбеђења сагласности од Завода за заштиту природе.

- Сва оштећења стабала (засацањем, мезгрењем, ложењем ватре у шупљинама и уз приданке и сл.) тешко је санирати, једино је могуће, на тај начин оштећена стабла, уклонити сечом.

- За гашење пожара неопходно је планом о заштити од пожара имати припремљено, обучено и спремно језгро, односно групе за гашење са посебно оспособљеним вођством (инжењери, техничари, предрадници). Група за гашење пожара мора бити опремљена одговарајућом опремом, која је по количини и структури утврђена планом заштите и сузбијања пожара.

8.2. УПУТСТВО ЗА ИЗВОЂЕЊЕ РАДОВА НА КОРИШЋЕЊУ ШУМА

Радовина коришћењу шума - израда дрвних сортимената грубо се могу поделити на следеће фазе:

-фазу сече и израде дрвних сортимената - Ф I,

-фазу сабирања и привлачења шумских сортимената до камионских путева (унутрашњи транспорт дрвета) – Ф II.

Пре почетка радова на сечи и изради дрвних сортимената, потребно је утврдити радна поља. Радна поља су обележена транспортном дистанцом и усмеравање сече треба вршити тако да се креће од транспортне границе према извозним путевима. **Треба строго водити рачуна да се избегне извоз дрвне масе кроз подмладак и подмлађене површине.** У том смислу, пре почетка радова на сечи и изради и извлачења дрвних сортимената потребно је добро и детаљно разрадити начин извлачења, обележити правце извлачења и изградити влаке. Извођаче радова на сечи и изради и извлачењу дрвних сортимената детаљно упознати са одабраним начином сече и инсистирати на придржавању овде предочених смерница приликом радова на коришћењу шума. У том смислу извођачима радова предочити битне смернице при сечи и изради, као и при

извлачењу дрвних сортимената и организовати перманентно праћење производног процеса, са нарочитом пажњом на сече обнове, јер је губитак подмлатка из немара недопустив.

Код сече и обарања стабала најважнији моменат је одређивање смера обарања стабла. При одређивању смера обарања стабла треба се по важности руководити следећим принципима:

- смер обарања стабала одредити тако да се обезбеди потпуна безбедност радника секача,
- да се оштећење стабала при раду сведе на најмању могућност,
- да штете на подмлатку и другом стаблима буду минималне,
- да положај оКладовоених стабала омогући лакше кретање радника на сечишту,
- да се скрати транспортна дистанца сабирања и привлачења стабала.

Због рационализације посла, смер обарања стабала одређује се за сваки одсек посебно. Код сече стабала посебна пажња мора се посветити висини пања, висини и дубини подсека, правцу кретања моторне тестере у односу на осу стабла, односно отклањање грешака услед којих долазидо заперка на пању или прскања дела стабла до пања.

Производња дрвних сортимената - треба да обезбеди максимално квалитативно и квантитативно искоришћавање дрвне масе, уз поштовање свих услова стандарда, како би се обезбедили највећи финансијски ефекти при продаји израђених дрвних сортимената. Привлачење шумских сортимената - од пања до сабирних места (рампи), или до камионских путева, претставља I фазу транспорта. За привлачење су најпогоднији шумски трактори (разних типова), различите јачине, модификован ипољопривредни трактори, привлачење се може вршити анималном вучом. Које ће од наведених транспортних сретстава бити примењено зависи од расположивости транспортних сретстава, врсте дрвних сортимената и трошкова привлачења.

Пре почетка свих радова на сечи и изради неопходно је одабрати адекватан начин рада, тј. да ли се одредити за: класичан начин сеча - израда шумских сортимената у шуми код пања и привлачење тако израђених шумских сортимената, савремени начин - бригадни систем, који карактеристише подела рада унутар бригаде, већи степен специјализације радника за одређене операције процеса рада, већа употреба механизације и приручних средстава, као и већа продуктивност рада и мањи трошкови производње.

Код спровођења оплодног, накнадног и завршног сека оплодне сече не може се спроводити стаблимична метода, него се мора спроводити класичан начин израде дрвних сортимената, или делова дебла, где дужина сортимента не треба да буде дужа од 8 м, а запремина комада не већа од 2 м³.

С’обзиром да је један од главних задатака у овом уређајном периоду обнова зрелих и презрелих састојина, потребно је посебну пажњу обратити на све предложене радње којим се штете на подмлатку сведе на најмању могућу меру. Свако уништавање подмлатка поскупеће процес производње и умањити финансијску добит планираних радова.

8.3. УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ ИЗВОЂАЧКОГ ПРОЈЕКТА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Основа газдовања шумама не даје за сваку састојину детаљну разраду свих планова на нивоу одсека, већ даје обим радова које је неопходно извршити, тако да се као неминовност намеће израда извођачког пројекта газдовања шумама, који има за задатак да детаљно разради све радове који се у једном одсеку морају обавити. Извођачким пројектом се детаљно издвајају све разноликости у одсеку и прописују узгојни захвати за сваки његов део.

Закон о шумама чланом 31. обавезује кориснике шума да израђују извођачки пројекат газдовања шумама најкасније до 31. октобра текуће године за наредну.

Извођач радова није слободан да мења узгојне циљеве за поједине узгојне групе, али начин извођења радова може, делом, да прилагођава комплексу биоеколошких и економских фактора и специфичностима ситуације. У извођачком пројекту се врши детаљна разрада технологије извођења радова, време, место и рок извођења радова, одређује распоред будућих састојина и група стабала по врсти дрвећа. Редослед извођења радова се одређује према узгојним приоритетима састојина.

Извођач радова одређује приоритете извођења радова у времену и простору, јер се само правилним и правовременим извођењем свих планираних радова се могу остварити постављени циљеви.

Основна јединица за коју се израђује годишњи извођачки пројекат је одељење, у оквиру кога се обавезно води рачуна о евентуалној подели на састојине (одсек). У оквиру основне јединице плана, издвајају се узгојне јединице које чине делови одељења у којима се планирају исте узгојне мере.

Под гравитационим пољем, подразумева се површина одељења која има заједнички правац привлачења шумских сортимената, условљен конфигурацијом терена или стањем састојина и планираним узгојним мерама.

Под транспортном границом, подразумева се линија условљена рељефом терена и стањем састојина са које се разилазе правци транспорта шумских сортимената са површине на којој се изводе радови на гајењу шума.

Извођачким пројектом се по одељењима (одсецима) за сваку узгојну јединицу зависно од узгојних потреба те једнице (састојине) нарочито утврђује: место, врста, обим, начин, рок, редослед и динамика извођења радова на гајењу и коришћењу шума, потреба у садницама, семену и другом материјалу, радној снази, механизацији и другим средствима рада, саобраћајној мрежи, финансијским средствима и др.

Извођачки пројекат израђује се на основу одредби плана развоја шумског подручја и основе газдовања шумама, података и запажања непосредно прикупљених на терену у времену највише 12 месеци пре његовог доношења, анализе услова станишта, стања састојина и привредних прилика и критичке оцене успеха досадашњег газдовања шумама.

Извођачки пројекат се састоји из текстуалног дела, табеларног дела и скица.

Текстуални део извођачког пројекта садржи опис станишта и састојине, образложење општег и етапног узгојног циља, образложење евентуалних битних разлика стања састојине и планираних радова приказаних у ОГШ и у овом плану, приказ редоследа извођења радова на гајењу шума и начина извођења тих радова и приказ технологије и организације рада на сечи, изради и привлачењу шумских сортимената.

Табеларни део извођачког пројекта нарочито садржи податке: о површини узгојних јединица, врсти и обиму радова на гајењу и коришћењу шума, количини, врсти и старости садног материјала, другим средствима рада и материјалу за извођење припремних и главних радова на гајењу и коришћењу шума.

Извођачком пројекту се прилаже скица одељења у размери 1:5.000 или 1:10.000, са обавезном вертикалном представом терена, у којој се картографски означавају особености станишта и састојина постојеће и пројектоване саобраћајнице (приступне и унутрашње), гравитациона радна поља, транспортне границе, правци привлачења шумских сортимената и њихова повезаност са постојећим саобраћајницама, као и границе узгојних јединица са ознакама назначеним у легенди скице.

Идентификовање особености састојина на терену у зависности од састава, склопљености, подмлађености, узраста, здравственог стања, квалитета дрвне масе и др. крокирају се на скици и обележавају као посебне узгојне јединице у оквиру извођачког плана.

Радови на гајењу шума и коришћењу шума исказује се по одељењима и врстама рада.

При утврђивању врсте и обима радова на гајењу и коришћењу шума у узгојној јединици, односно у гравитационом радном пољу врши се обавезно одабирање и обележавање стабала за сечу у складу са одредбама опште и посебне основе.

Дозначена дрвна маса разврстава се на сортименте по врстама дрвета. По завршетку планираних радова неопходно је извршити контролу свих радова, а код радова на садњи контролу пријема садница вршити више година и по протреби планирати додатна попуњавања. Сви радови се по завршетку евидентирају у извођачком пројекту и основи.

Из свега наведеног извођачки пројекат се намеће као неопходан продужетак ове, као и сваке друге, Основе газдовања шумама.

Садржај и начин израде извођачког пројекта је детаљније разрађен у "Правилнику о садржини и начину израде основа газдовања шумама, годишњег извођачког плана и годишњег плана газдовања приватним шумама".

8.4. УПУТСТВО ЗА ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Сви радови који се обављају у газдинској јединици и планирани су, морају да се евидентирају. На то обавезује закон о шумама у члан 34, који јасно каже да је корисник шума дужан да у општој и посебној основи, као и у годишњем извођачком плану и програму, евидентира извршене радове на заштити, гајењу и сечи шума.

Радови извршени у току године евидентирају се најкасније до 28. фебруара наредне године. Евидентирају се проверени подаци о извршеним шумско-узгојним радовима, сечама по врсти дрвећа, израђеним шумским саобраћајницама и осталим објектима и искоришћеним другим шумским производима.

Евидентирање извршених радова на сечи и гајењу шума врши се на обрасцима "План гајења шума - Евиденција извршених радова на гајењу шума", "План сеча обнављања (једнодобне шуме) - Евиденције извршених сеча" и "План проредних сеча - Евиденција извршених сеча". Извршени радови шематски се приказују на привредним картама са назнаком површине, количине и године извршења радова.

Евидентирање радова извршених у току године врши се по састојинама, одељењима и газдинским класама. Из дозначних књига се уноси количина посеченог дрвета и обрачунава се по истим запреминским таблицама по којима се обрачунава укупна дрвна запремина у ПОГШ. Остварени принос разврстава се према врсти приноса на главни принос (редовни, ванредни и случајни) и претходни принос (редовни и случајни) и према сортиметној структури на техничко, јамско, целулозно и огревно дрво.

Главни принос обухвата посечену дрвну запремину стабла по плану сеча обнављања шума, дрвну запремину случајних приноса - стабала посечених у састојинама два најстарија добна разреда код одабране опходње, дрвну запремину стабала посечену у свим природним облицима разнодобних шума, као и случајне приносе из ових шума, дрвну запремину стабала посечених чистом сечом у изданаčким шумама у циљу обнове.

Предходни принос обухвата посечену дрвну запремину стабала која је предвиђена планом проредних сеча и случајне приносе у састојинама које су планиране за проредне сече.

Редован принос обухвата посечену дрвну запремину стабала која је предвиђена планом сеча.

Случајни принос обухвата посечену дрвну запремину стабала која није предвиђена за сечу планом сеча обнављања и планом проредних сеча, а потреба за њиховом сечом је случајног карактера и резултат је елементарних непогода или других непредвидивих околности.

Ванредни принос обухвата посечену дрвну запремину стабала са површина које ће се користити за друге сврхе осим за производњу дрвне запремине.

8.5. ШУМСКА ХРОНИКА

Шумска хроника саставни је део Основе газдовања шумама. Све важније промене и догађаји који су имали утицаја (или могу имати) на газдовање шумама, уносе се у рубрику шумска хроника.

Шумска хроника пре свега садржи:

- податке који су битно утицали на извршење шумских радова,
- промене у поседовним приликама,
- веће шумске штете од елементарних непогода,
- штете од инсеката и гљивичних обољења,
- појаве од раних и касних мразева,
- почетак вегетационог периода,
- период цветања,
- плодоношење састојине и сл.

Поред наведених података у шумску хронику се могу уносити и други подаци као што су:

- одржавање семинара,
- посете и екскурзије разних делегација и сл.

8.6. ВРЕМЕ СЕЧЕ ШУМА

Време сече шума у газдинској јединици "Штрбачко корито" је потребно усагласити са Правилником о шумском реду ("Службени гласник Р.С. бр. 106 / 2008"), члан 5.

Члан 5

Време сече, израде, извоза, изношења и привлачења дрвета одређује се Основом газдовања шумама, односно програмом газдовања приватним шумама, а утврђује се на следећи начин:

- 1) у једнодобним састојинама, у којима се обављају опходне сече (опходни, накнадни и завршни сек), забрањена је сеча дрвећа за време трајања вегетације;
- 2) у разnodобним састојинама, где се обавља сеца обнављања (опходни, завршни сек на подмладним језгрима), забрањена је сеча дрвећа за време трајања вегетације;
- 3) у састојинама у којима је планиран претходни принос сеча се обавља у току целе године;
- 4) у једнодобним састојинама, где су предвидени узгојни радови неге шума (сеча осветљавања и чишћења), сеча се обавља по правилу за време трајања вегетације;
- 5) у пребирним састојинама, време сече зависи од врсте дрвета, надморске висине и климатских услова сваке газдинске јединице;
- 6) у изданачким шумама, за које се смерницама газдовања и даље одређује газдовање као изданачким шумама, сеча обнављања се обавља искључиво за време мировања вегетације;
- 7) ресурекцијска сеча обавља се само за време мировања вегетације;
- 8) у културама и плантажама, сеча се може обављати током целе године.

8.7. СМЕРНИЦЕ ЗА ИНДЕНТИФИКАЦИЈУ И УПРАВЉАЊЕ ШУМАМА ВИСОКЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕДНОСТИ

Шуме високе заштитне вредности прво су дефинисане од стране Савета за управљање шумама у циљу сертификације шума, али се практична употреба овог концепта све више користи за заштиту, планирање и управљање природним ресурсима.

Шуме садрже економске, еколошке и социјалне вредности које могу бити значајне на глобалном, регионалном или локалном нивоу, али када се нека од тих вредности сматра изузетно важном, шума се може дефинисати као шума високе заштитне вредности.

Шума високе заштитне вредности (**High Conservation Value Forests – HCVF** или **HCV** шуме) третира се као категорија шуме са посебном наменом и условима газдовања, као и посебним вредностима које поседују на одређеним локалитетима. Активност газдовања у HCV шумама морају одржавати или побољшавати карактеристике које их дефинишу.

Табела бр. 44 Forest Stewardship Council (FSC) је дефинисао следећих шест категорија високе вредности:

HCV – 1	Подручја која на глобалном, регионалном или државном нивоу садрже важне концентрације биодиверзитета
HCV – 2	Велике шумске површине нивоа пејсажа значајне на глобалном, регионалном или државном нивоу
HCV – 3	Подручја која садрже екосистеме којима су ретки, у опасности или угрожени
HCV – 4	Подручја која пружају основне природне користи и критичним ситуацијама
HCV – 5	Подручја неопходна за задовољавање основних потребних локалних заједница
HCV – 6	Подручја значајна за традиционални културни идентитет локалних заједница

HCV шума може да буде мали део великог шумског подручја (нпр: извор воде за село, тресетиште, мања површина неког другог ретког екосистема и сл.) или може да буде велико шумско подручје (нпр: шуме које садрже неколико угрожених врста које се распростиру на великој површини). Било који тип шуме може да буде потенцијално HCV шума. Из Кладово шуме за HCV шуму заснива се на присуству једне или више изабраних вредности.

Шумско газдинство које газдује одређеним подручјем, треба да идентификује сваку високу заштитну вредност која се налази унутар њиховог подручја и да газдује њима у циљу очувања или унапређења тих вредности уз консултовање заинтересованих страна и контролу успешности овог начина газдовања.

У почетку, не треба издвојити сваку шуму која садржи високу заштитну вредност. Нека специфична заштитна вредност шуме може да се изостави уколико је она значајно присутна у околним подручјима. Ипак, и у овим случајевима се препоручује да се све специфичне вредности неког подручја обележе и унесу у планове газдовања са упутствима о њиховој заштити.

Процена којом се утврђује постојање атрибута карактеристичних за НCV шуме у зависности од нивоа и од интензитета активности газдовања заснива се на следећим вредностима, односно приоритетним функцијама шума:

Шумски екосистеми у заштићеним природним добрима.

За шуме са посебном наменом, као шуме са приоритетном функцијом, могу да буду одређене:

- шуме односно делови шума издвојени за производњу шумског семена;
- шуме које су погодне за излетишта и рекреацију;
- шуме које су погодне за научна истраживања и наставу;
- шуме које су од значаја за културно – историјске споменике;
- шуме које су од посебног интереса за народну одбрану.
- За НCV шуме, као шуме са приоритетном функцијом, могу да буду одређене:
- шуме које штите земљиште од ерозије;
- шуме које непосредно користе изворишта водоснабдевања, врела, термоминерална и минерална изворишта;
- шуме које штите објекте (водне акумулације, железничке пруге, путеве) и насеља;
- шуме које чине пољозаштитне појасеве.

За одређивање НCV шума користи се основна намена шума (приоритетне функције) из Основе газдовања шумама у складу са интегралним газдовањем шума.

Све категорије шума треба да буду дате прегледно по одељењима и одселима и уцртане у састојинске карте газдинских јединица.

Важно је још једном поменути, да се начин газдовања у шумама одређеним као НCV шуме не мења у односу на тренутни начин газдовања. Разлика је једино у томе да се прате атрибути карактеристични за те шуме и да активности газдовања у НCV шумама морају одржавати или побољшавати карактеристике које их дефинишу.

8.8. УПУТСТВО ЗА ПРИМЕНУ ТАРИФА

У прилогу ове Основе газдовања шумама, приложене су тарифе за израчунавање дрвне запремине приликом дознаке и обележавања стабала за сечу и то за следеће врсте дрвећа:

Табела бр. 39 Упутство за примену тарифа

Број тарифе	Тарифа	Узгојни облик	Врсте дрвећа
01	тарифе за букву (Србија)	високе шуме	буква, јавор, млеч, д.трешњ, б.јасен, д.орах
05	тарифе за букву (Србија)	изданачке шуме	буква, јавор, млеч, д.трешњ, б.јасен, д.орах
14	тарифе за граб (Србија)	изданачке и високе шуме	граб, грабић, ц.јасен, клен,отл
17	тарифе за цер (Србија)	изданачке и високе шуме	цер и сладун
21	тарифе за китњак (Србија)	високе шуме	китњак, п.брест, м.леска, кестен, брекиња

Број тарифе	Тарифа	Узгојни облик	Врсте дрвећа
23	тарифе за китњак (Србија)	изданачке шуме	китњак, п.брест, м.леска, кестен, брекиња
26	тарифе за липу (Ф.гора)	изданачке шуме	липе
28	тарифе за багрем (Срем)	ВПС	багрем
33	тарифе за белу тополу (Војводина)	изданачке шуме	јасика, омл
83	тарифе за јелу (Гоч)	Вешт. подигнуте шуме	Јеле, дуглазија
85	тарифе за вешт. подиг. шуме смрче (Копаоник)	Вешт. подигнуте шуме	смрча
90	тарифе за ц.бор (Србија)	Вешт. подигнуте шуме	ц. бор
91	тарифе за б.бор (Србија)	Вешт. подигнуте шуме	б. бор

Поменуте тарифе су двоулазне и то са улазима: тарифни низ (хоризонтални ред) и дебљински степен (вертикални ред). Подаци који се приликом дознаке (премера) прикупљају, узимају се за свако стабло, са прсним пречником (д1.30) до на 1 цм, на основу чега се израчунава дрвна запремина сваког стабла и затим су запремине стабала разврстане у дебљинске степене од по 5 цм ширине, како је и приказано у табеларном делу основе.

Код главних сеча шума дознака стабала се врши мерењем пречника (д1.30) до на 1 цм за свако стабло, а тарифе се примењују тако да се из табеларног дела описа станишта и састојина очита висински степен за сваку врсту дрвећа посебно, а затим у тарифама за одређену врсту дрвета на основу висинског степена, односно тарифног низа и пречника стабала (д1.30) очита се запремина за свако стабло. Код проредних сеча шума (високе, изданачке и вештачке састојине), дознака стабала се врши мерењем пречника (д1.30) који се групишу у дебљинске степене ширине до по 5 цм. На основу висинског степена узетог из табеларног дела за одговарајућу врсту дрвећа улази се у тарифе где се за исту врсту дрвећа на основу тарифног низа и интерполоване вредности средњег пречника степена очитава запремина.

У случају процене запремине користи се формула по методи средњег састојинског стабла:

$V = N \times V_s$, где је:

V = запремина одсека,

N = бр. стабала у одсеку

V_s = запремина средњег састојинског стабла (узима се последњи тарифни низ).

Број стабала се процењује постављањем неколико примерних површина 10x10 м или 20x20 м.

9.0. ЕКОНОМСКО - ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА

9.1. ОБРАЧУН ВРЕДНОСТИ ШУМА

Вредност шума газдинске јединице „Штрбачко корито“ претставља вредност дубеће запремине и вредност младих састојина. У исказаним вредностима није вреднована општекорисна функција шума, као и вредност коришћења осталих шумских ресурса.

Вредност шума утврђена је методом садашње сечиве вредности. Код ове методе утврђује се вредност дрвне запремине на пању уз претпоставку да се иста користи под истим условима као етат, уз додатак вредности младих састојина.

Ради утврђивања процене вредности шуме по овој методи урађено је следеће:

- израчуната нето дрвна запремина;
- утврђена је сортиментна структура;
- утврђене су тржишне цене м³ нето дрвне запремине по врстама дрвећа и сортиментима;
- израчуната вредност младих састојина.

9.1.1. Сортиментна структура укупне дрвне запремине

Табела бр.40 Сортиментна структура укупне дрвне запремине

Врста дрвећа	Бруто	Шумски остатак	Нето	Ф	Л	К	І	ІІ	ІІІ	Танка обловина	Укупно техничко	Просторно
				м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³
Граб	4581.5	458.2	4123.4									4123.4
Буква	1730.8	173.1	1557.7	9.3	18.7	18.7	126.2	140.2	154.2		467.3	1090.4
Мечја леска	1410.8	141.1	1269.7									1269.7
Бели јасен	1313.2	131.3	1181.8	7.1	10.6	28.4	134.7	173.7			354.6	827.3
Китњак	1047.2	104.7	942.5			5.7	67.9	96.1	84.8	28.3	282.7	659.7
Црни јасен	971.7	97.2	874.5									874.5
ОТЛ	815.2	81.5	733.6							256.8	256.8	476.9
Клен	303.0	30.3	272.7									272.7
Јавор	167.1	16.7	150.4	0.9	1.4	3.6	17.1	22.1			45.1	105.3
Брекиња	62.3	6.2	56.1				5.6	8.4			14.0	42.1
Грабић	35.3	3.5	31.7									31.7
Јасика	31.7	3.2	28.6									28.6
Млеч	23.7	2.4	21.3	0.1	0.2	0.5	2.4	3.1			6.4	14.9
Д.тре[ња	20.0	2.0	18.0				2.5	2.9			5.4	12.6
ОМЛ	17.3	1.7	15.6									15.6
Сребрнолисна липа	15.6	1.6	14.0				1.9	2.3			4.2	9.8
Цер	11.5	1.2	10.4									10.4
Пл.брест	6.9	0.7	6.2									6.2
Крупнолисна липа	4.5	0.5	4.1				0.6	0.7			1.2	2.8
Лишћари:	12569.1	1256.9	11312.2	17.5	30.9	56.8	358.9	449.5	239.0	285.0	1437.7	9874.5
Смрча	180.7	18.1	162.6	0.8	2.4		21.1	22.8	26.0	8.1	81.3	81.3
Дуглазија	101.5	10.2	91.4	0.5	1.4		11.9	12.8	14.6	4.6	45.7	45.7
Црни бор	91.8	9.2	82.6	0.4	1.2		10.7	11.6	13.2	4.1	41.3	41.3

Врста дрвећа	Бруто	Шумски остатак	Нето	Ф	Л	К	І	ІІ	ІІІ	Танка обловина	Укупно техничко	Просторно
				м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³
Боровац	58.7	5.9	52.8	0.3	0.8		6.9	7.4	8.5	2.6	26.4	26.4
Бели бор	52.4	5.2	47.2	0.2	0.7		6.1	6.6	7.5	2.4	23.6	23.6
Ариш	8.5	0.8	7.6	0.0	0.1		1.0	1.1	1.2	0.4	3.8	3.8
Четинари:	493.6	49.4	444.2	2.2	6.7	0.0	57.8	62.2	71.1	22.2	222.1	222.1
УКУПНО ГЈ:	13062.7	1306.3	11756.4	19.7	37.5	56.8	416.7	511.7	310.1	307.3	1659.8	10096.6

9.1.2. Вредност дрвета на пању

Табела бр. 41 Вредност шума (без младих састојина, којима није утврђивана запремина)

Ред. бр.	Сортимент	Класа	Количина м³	Цена сортиме. дин / м³	Укупни приход
1.	Букови трупци	Ф	9.3	18189.6	170003.9
2.	Букови трупци	Л	18.7	11943.6	223254.8
3.	Букови трупци	К	18.7	9952.8	186042.0
4.	Букови трупци	І	126.2	8032.8	1013529.4
5.	Букови трупци	ІІ	140.2	6567.6	920732.7
6.	Букови трупци	ІІІ	154.2	5440.8	839039.4
7.	Трупци храстова	К	5.7	19462.8	110061.9
8.	Трупци храстова	І	67.9	17602.8	1194523.5
9.	Трупци храстова	ІІ	96.1	12673.2	1218335.5
10.	Трупци храстова	ІІІ	84.8	7921.2	671914.4
11.	Трупци осталих племенитих лишћара	Ф	8.1	38095.2	309367.2
12.	Трупци осталих племенитих лишћара	Л	12.2	17385.6	211780.0
13.	Трупци осталих племенитих лишћара	К	32.5	19231.2	624698.5
14.	Трупци осталих племенитих лишћара	І	164.9	16000.8	2638193.2
15.	Трупци осталих племенитих лишћара	ІІ	470.0	11078.4	5206685.0
16.	Трупци чамовине и белог бора	Ф	1.5	17103.6	26407.1
17.	Трупци чамовине и белог бора	Л	4.6	13992.0	64808.8
18.	Трупци чамовине и белог бора	І	40.1	11396.4	457482.3
19.	Трупци чамовине и белог бора	ІІ	43.2	9552.0	412938.7
20.	Трупци чамовине и белог бора	ІІІ	49.4	7903.2	390468.7
21.	Трупци осталих борова	І	18.3	8191.2	149792.2
22.	Трупци осталих борова	ІІ	19.6	7041.6	138308.0
23.	Трупци осталих борова	ІІІ	23.0	5308.8	122251.2
24.	Рудничко дрво		28.3	6114.0	172873.0
25.	Стубови за водове		22.2	12116.4	269134.9
СВЕГА ОБЛО ТЕХНИЧКО			/	1659.8	/
26.	Просторно лишћара		9817.7	3312.1	32517114.6
27.	Просторно четинара и меких лишћара		278.9	2169.2	605038.9
СВЕГА ПРОСТОРНО			/	10096.6	33122153.5
28.	Шумски остатак тврдих лишћара		1250.0	3010.7	3763363.0

Ред. бр.	Сортимент	Класа	Количина м³	Цена сортиме. дин / м³	Укупни приход
29.	Шумски остатак меких лишћара и четинара		56.3	1390.4	78243.4
СВЕГА ШУМСКИ ОСТАТАК		/	1306.3		3841606.3
УКУПНО:		/	13062.7		54706385.9

9.1.3. Вредност младих састојина (без запремине)

Табела 42. Вредност младих састојина (без утврђене запремине)

Порекло састојине	Старост	Површина	Трошкови подизања		Фактор	Укупна вредност шума
	година	ха	дин/ха	динара	1,0П"	Трошкови подизања x 1,0П"
младе високе састојине	1 до 10	21.31	52482	1118391.4	1.6386	1832596.2
младе изданацке састојине	10 до 20	9.47	50295	476293.65	1.4859	707724.7
Укупно:		30.78		1594685.1		2540320.9

Вредност младих састојина износи **2 540 320,9** динара.

9.1.4. Укупна вредност шума

Укупна вредност шума којима је утврђена запремина износи **54 706 385,9** динара,

Укупна вредност младих састојина **2 540 320,9** динара,

Укупно: 57 246 706,8 динара.

9.2. СТРУКТУРА СЕЧИВЕ ДРВНЕ ЗАПРЕМИНЕ И ПЛАНИРАНИ РАДОВИ

Структура сечиве дрвне запремине и планирани радови ће послужити како би се на основу њих могли рачунати приходи, односно расходи газдовања у газдинској јединици.

А. Сечива дрвна запремина м³ - просечно за 1 година:

Табела бр.43

Ред.бр.	Врста дрвета	Прореде (м³)	Сече обнове једнод. (м³)	Свега (м³)
1.	Буква	92.3	450.0	542.3
2.	Граб	233.2	296.0	529.2
3.	Китњак	48.0	39.9	87.9
4.	ОТЛ	13.1	68.3	81.4

Ред.бр.	Врста дрвета	Прореде (м³)	Сече обнове једнод. (м³)	Свега (м³)
5.	Бели јасен	16.9	29.3	46.2
6.	Келн	11.4	29.2	40.6
7.	Смрча	30.3	0.5	30.8
8.	Црни јасен	7.5	15.8	23.2
9.	Боровац	12.6	0.0	12.6
10.	Дуглазија	11.3	0.0	11.3
11.	Бели бор	7.0	2.7	9.6
12.	Јавор	1.7	3.3	5.0
13.	Јасика	2.3	1.5	3.8
14.	Млеч	2.7	0.4	3.1
15.	Црни бор	0.9	0.0	0.9
16.	Д. трешња	0.9	0.0	0.9
17.	ОМЛ	0.6	0.0	0.6
18.	Грабић	0.0	0.2	0.2
УКУПНО:		492.8	936.9	1429.7

Од бруто годишње сечиве дрвне запремине:

Шумски остатак (10-20 %) – 143,0 м³

Нето запремина - 1286,7 м³

Б. Израда дрвних сортимената просечно годишње

Табела бр.44

Ред. бр.	Сортимент	Класа	Количина м³/год
			Укупно
1.	Букови трупци	F	2.9
2.	Букови трупци	L	5.9
3.	Букови трупци	K	5.9
4.	Букови трупци	I	39.5
5.	Букови трупци	II	43.9
6.	Букови трупци	III	48.3
7.	Трупци китњака	I	6.2
8.	Трупци китњака	II	8.1
9.	Трупци китњака	III	7.1
10.	Трупци осталих племенитих лишћара	I	7.0
11.	Трупци осталих племенитих лишћара	II	7.9
12.	Трупци Смрче, Б.бора и Дуглазије	I	7.0
13.	Трупци Смрче, Б.бора и Дуглазије	II	6.5
14.	Трупци Смрче, Б.бора и Дуглазије	III	7.4
15.	Трупци осталих борова	I	1.8
16.	Трупци осталих борова	II	1.7

Ред. бр.	Сортимент	Класа	Количина м³/год
			Укупно
17.	Трупци осталих борова	III	2.0
18.	Рудничко дрво		28.0
19.	Стубови за водове		2.9
СВЕГА ОБЛО ТЕХНИЧКО		/	240.1
20.	Просторно тврдих лишћара		1013.4
21.	Просторно меких лишћара и четинара		33.3
СВЕГА ПРОСТОРНО		/	1046.7
22.	Шумски остатак тврдих лишћара		136.0
23.	Шумски остатак меких лишћара и четин.		7.0
СВЕГА ШУМСКИ ОСТАТАК		/	143.0
УКУПНО:		/	1429.7

Израда дрвних сортимената обавиће се делом у сопственој режији, делом продајом дрвета на пању, а делом уговором са другим предузећима.

В. Шумско-узгојни радови просечно годишње

Табела бр.45

Ред.бр.	Врста рада	Шифра	Радна површина ха/год
	РАДОВИ ПРОСТЕ РЕПРОДУКЦИЈЕ ШУМА		
1.	Комплетна припрема терена за пошумљавање	127	2.3
2.	Обнављање прир. путем оплод. сеч.	311	7.8
3.	Вештачко пошумљавање садњом	317	2.3
4.	Попуњавање природно обновљених површина сетвом	411	0.2
5.	Осветљавање подмлатка ручно	511	2.1
6.	Сеча избојака и уклањање корова ручно	513	1.9
7.	Окопавање и прашење у културама	518	2.3
8.	Чишћење у природним састојинама	526	2.2
9.	Прореде у вештачким састојинама	532	0.3
10.	Прореде у изданацким састојинама	533	11.9
11.	Прореде у високим састојинама	534	0.9
12.	Узгојно-санитарне прореде	535	2.6
	УКУПНО Г. Ј.	/	36.7

Г. Остали радови просечно годишње

Табела бр. 46

Ред.бр.	Вид рада	Јед.мере	Количина (км/год)
Проста репродукција			
1.	Одржавање путева	км	2.0

Д. Радови на заштити шума

Табела бр.47

Ред.бр.	Вид рада	Јед.мере	Количина
1.	Постављање противпож. табли	ком	4
2.	Постављање табли за испашу	ком	2
3.	Праћење појаве сушења шума	ком	1
4.	Трошкови превентиве заштите	ком	1
5.	Остали радови	ком	1

Ђ. Уређивања шума

Табела бр.48

Ред.бр.	Вид рада	Јед.мере	Количина
1.	Високе шуме	ха	163.19
2.	Изданачке и вештачке шуме	ха	811.29
3.	Шикаре и шибљаци	ха	220.99
4.	Необрасло	ха	156.93

Е. Накнада за посечено дрво - (3 % у односу на продајну вредност дрвних сортимената).

9.3. УТВРЂИВАЊЕ ПРОСЕЧНИХ ТРОШКОВА**А. Трошкови производње дрвних сортимената просечно годишње****І Директни трошкови**

Табела бр.49

Ред бр.	Врста рада	Сечива запремина	Једин. цена	Свега
		м³/год	дин/м³	дин
1.	Сеча и израда просторног дрвета	1189.7	940	1118318.0
2.	Изношење просторног дрвета	1189.7	1072	1275358.4
3.	Сеча и израда облог дрвета	240.1	540	129654.0
4.	Извлачење облог дрвета трактором	240.1	840	201684.0
Св.	УКУПНО:	/	/	2725014.4

II Режијски трошкови (42 % од директних)**Укупно = 1 144 506,1 динара****III Трошкови транспорта**

Сви шумски сортименти ће се углавном продати Ф-ко камионски пут, тако да трошкови транспорта практично не постоје.

Општи трошкови производње дрвних сортимената: I+II+III= 3 869 520,4 динара**Б. Амортизација шума просечно годишње 773 904,1 динара****В. Шумско-узгојни радови просечно годишње**

Табела бр.50

Ред. бр.	Врста рада	Шифра	Радна површина на ха/год	Цена	Укупно
				дин/јед	дин
РАДОВИ ПРОСТЕ РЕПРОДУКЦИЈЕ ШУМА					
1.	Комплетна припрема терена за пошумљавање	127	2.3	39000.0	89310.0
2.	Обнављање прир. путем оплод. сеч.	311	7.8	5271.9	41120.8
3.	Вештачко пошумљавање садњом	317	2.3	250022.3	572551.1
4.	Попуњавање природно обновљених површина сетвом	411	0.2	185343.7	31508.4
5.	Осветљавање подмлатка ручно	511	2.1	54563.1	115673.8
6.	Сеча избојака и уклањање корова ручно	513	1.9	54563.1	103124.3
7.	Окопавање и прашење у културама	518	2.3	28589.9	65470.9
8.	Чишћење у природним састојинама	526	2.2	41283.0	89996.9
9.	Прореде у вештачким састојинама	532	0.3	34504.7	8626.2
10.	Прореде у изданачким састојинама	533	11.9	5212.0	62022.8
11.	Прореде у високим састојинама	534	0.9	5748.9	5346.5
12.	Узгојно-санитарне прореде	535	2.6	6708.6	17509.4
УКУПНО Г. Ј.		/	36.7		1202261.1

Г. Остали трошкови просечно годишње

Табела бр. 51

Ред. бр	Вид рада	Јед. мере	Количина (км/год)	Цена	Укупно
				дин / јед	динара
Проста репродукција					
1.	Одржавање путева	км	2.0	120000.0	240000.0
УКУПНО:		/	/	/	240000.0

Д. Трошкови заштите шума просечно годишње

Табела бр.52

Ред. бр.	Вид рада	Јед.мер	Количина	Цена	Укупно	Прос.год.
				дин/јед	дин	дин
1.	Постављање противпож. табли	ком	4	5953.6	23814.4	2381.4
2.	Постављање табли за испашу	ком	2	5953.6	11907.2	1190.7
4.	Праћење појаве суше. шума	ком	1	23625.0	23625.0	2362.5
5.	Трошкови превентиве зашти.	ком	1	34743.3	34743.3	3474.3
6.	Остали радови	ком	1	29531.8	29531.8	2953.2
УКУПНО:		/	/	/	123621.7	12362.2

Ђ. Трошкови уређивања шума просечно годишње

Табела бр.53

Ред.бр.	Вид рада	Јед.мере	Количина	Цена	Укупно	Прос.год.
				дин/јед	дин	дин/год
1.	Високе шуме	ха	163.19	2324.88	379397.2	37939.7
2.	Изданачке и веш. шуме	ха	811.29	1831.84	1486153.5	148615.3
3.	Шикаре и шибљаци	ха	220.99	957.7	211642.1	21164.2
4.	Необрасло	ха	156.93	524.14	82253.3	8225.3
УКУПНО:		/	1352.4	/	2159446.1	215944.6

Е. Накнада за посечено дрво

Накнада за посечено дрво износи 3 % у односу на продајну вредност дрвних сортимената:

Табела бр.54

Вредност дрвних сортимената	Такса 3 %	Накнада за посечено дрво(дин/год)
6875637.1	0.03	206269.1

СВЕУКУПНИ ТРОШКОВИ (од А до Е) 6 520 261,5 динара

9.4. УТВРЂИВАЊЕ ПРОСЕЧНОГ ПРИХОДА**А. Приходи од дрвних производа шума просечно годишње**

Табела бр.55

Ред. бр.	Сортимент	Класа	Количина м³	Цена сортимената дин / м³	Укупни приход
			Укупно		
1.	Букови трупци	F	2.9	18189.6	53265.5
2.	Букови трупци	L	5.9	11943.6	69950.1
3.	Букови трупци	K	5.9	9952.8	58290.6
4.	Букови трупци	I	39.5	8032.8	317558.5
5.	Букови трупци	II	43.9	6567.6	288483.5
6.	Букови трупци	III	48.3	5440.8	262887.3
7.	Трупци китњака	I	6.2	17602.8	108633.1
8.	Трупци китњака	II	8.1	12673.2	102275.6
9.	Трупци китњака	III	7.1	7921.2	56405.2
10.	Трупци осталих племенитих лишћара	I	7.0	16000.8	111950.3
11.	Трупци осталих племенитих лишћара	II	7.9	11078.4	87461.4
12.	Трупци Смрче, Б.бора и Дуглазије	I	7.0	11396.4	79590.4
13.	Трупци Смрче, Б.бора и Дуглазије	II	6.5	9552.0	62262.2
14.	Трупци Смрче, Б.бора и Дуглазије	III	7.4	7903.2	58874.2
15.	Трупци осталих борова	I	1.8	8191.2	15002.6
16.	Трупци осталих борова	II	1.7	7041.6	12037.2
17.	Трупци осталих борова	III	2.0	5308.8	10371.5
18.	Рудничко дрво		28.0	6114.0	171340.9
19.	Стубови за водове		2.9	12116.4	35603.5
СВЕГА ОБЛО ТЕХНИЧКО		/	240.1	/	1962243.4
13.	Просторно тврдох лишћара		1013.4	4363.7	4422012.0
14.	Просторно меких лишћара и четинара		33.3	2169.2	72223.6
СВЕГА ПРОСТОРОНО		/	1046.7	/	4494235.6
15.	Шумскиостатак тврдох лишћара		136.0	3010.7	409474.8
16.	Шумски остатак меких лишћара и четин.		7.0	1390.4	9683.3
СВЕГА ШУМСКИОСТАТАК		/	143.0		419158.1
УКУПНО:		/	1429.7		6875637.1

Б. Финансирање из средстава Буџетског фонда за шуме Републике Србије:**I - Шумско-узгојни радови просечно годишње**

Табела бр.56

Ред. бр.	Врста рада	Шифра	Радна површи на ха/год	Цена	Укупно
				дин/јед	дин
РАДОВИ ПРОСТЕ РЕПРОДУКЦИЈЕ ШУМА					
1.	Осветљавање подмлатка ручно	511	2.1	30000.0	63000.0
2.	Чишћење у природнм састојинама	526	2.2	30000.0	66000.0
УКУПНО Г. Ј.		/	/	/	129000.0

II - Изградња и реконструкција шумских путева

У овом уређајном периоду нису планирани нови путни правци за изградњу.

Финансирање из средстава Буџетског фонда Републике Србије: I + II = 129 000,0 динара

СВЕУКУПНИ ПРИХОДИ (А + Б) 7 004 637,1 динара

9.5. РАСПОДЕЛА ПРИХОДА НА ГОДИШЊЕМ НИВОУ

Табела бр.58

Приходи- Трошкови	Проста репродукција	Проширена репродукција	Свега
	динара	динара	динара
Укупан приход	7004637.1		7004637.1
Укупни трошкови	6520261.5		6520261.5
Биланс:	484375.6		484375.6

Извршењем свих планираних радова у овој газдинској јединици, финансијски салдо би био позитиван, односно разлика између просечног годишњег прихода и просечног годишњег трошка би била **484 375,6 динара** годишње.

Имајући у виду да су приликом рачунања трошкова узете у обрачун варијанте које максимално оптерећују производњу, треба рачунати да се добрим, прорачунатим газдовањем, дати трошкови могу знатно смањити.

10.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ

10.1. ПРИКУПЉАЊЕ ТЕРЕНСКИХ ПОДАТАКА

Прикупљање карактеристичних података о свакој уређајној јединици, одсеку врши се у припремној фази радова на уређивању шума. Пре почетка радова на прикупљању основних таксационих података прикупљају се карактеристични подаци за сваку уређајну јединицу - издвајање одсека. На основу прикупљених података у претходној фази, врши се састојинска инвентура.

Рад на прикупљању свих потребних таксационих података састоји се из два дела:

- премер пречника и
- премер висина и дебљинског прираста.

Прикупљање теренских података извршила је екипа Одсека за израду основа и планова газдовања из Зајечара и то:

- Хаџи-Павловић Филип, дипл. инж. шум,
- Марко Милосављевић, дипл. инж. шум,
- Никола Ђурић, дипл. инж. шум,
- Божић Марко, шум. тех,
- Марјан Велојић, шум. тех,
- Жарко Шутовић, шум. тех,
- Властимир Миленковић, дипл. инж. шум.

10.2. ОБРАДА ПОДАТАКА

Комплетна компјутерска обрада података извршена је у Одсеку за израду основа и планова газдовања ШГ „Тимочке шуме” у Зајечару.

Обраду података извршио је Властимир Миленковић.

10.3. ИЗРАДА КАРАТА

У прилогу ове Основе газдовања шумама дате су следеће карте:

1. Основна карта (са прегледом путне мреже)	P = 1: 10 000,
2. Карта газдинских класа	P = 1: 25 000,
3. Састојинска карта	P = 1: 25 000,
4. Карта намене површина	P = 1: 25 000,
5. Привредна карта	P = 1: 20 000,
6. Прегледна карта	P = 1: 25 000,
7. Карта премера	P = 1: 10 000,
8. Карта шума високих заштитних вредности	P = 1: 25 000.

Израду карата извршио је Бошковић Иван, дипл. инж. шум.

10.4. ИЗРАДА ТЕКСТУАЛНОГ ДЕЛА ОСНОВЕ

Ова Основа газдовања шумама је рађена у складу са "Законом о шумама (30/10, 93/12 и 89/15)" и "Правилником ..." (Сл. гл. РС. бр. 122 од 12. 12. 2003. године).

Планове газдовања и текстуални део Основе газдовања шумама за газдинску јединицу "Штрбачко корито" израдио је Властимир Миленковић.

11.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Важност ове Основе за газдовање шумама је од 01.01.2021. до 31.12.2030. године. Ревизија ће се извршити по истеку важности ове Основе за газдовање шумама.

Прикупљање теренских података потребно је обавити током 2029. године, како би се обезбедио континуитет уређивања ове газдинске јединице.

Усаглашавање ове Основе газдовања шумама са законским прописима, вршено је за све време израде основе, а нарочито се водило рачуна о усаглашавању са одредбама Закона о шумама и Правилником о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама.

Узете су у обзир и одредбе које се односе на газдовање шумама у следећим законима:

- Закон о шумама (Сл. гл.РС.бр 30/10, 93/12 и 89/15),
- Закон о просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. год (Сл.гл.РС.бр. 88/10),
- Закон о систему заштите животне средине (Сл.гл.РС.бр 135/04),
- Закон о заштити природе (“Сл. гл. Р.С. бр. 36 / 2009, 88/2010 и55/2012”),
- Закон о планирању и изградњи(Сл.гл.РС.бр. 47/03),
- Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа (Сл.гл.РС.бр. 135/04),
- Закон о заштити од пожара (Сл.гл.РС.бр. 111/09),
- Закон о дивљачи и ловству (Сл гл.РС. бр. 18/10),
- Закон о водама (Сл.гл.РС.бр. 30/10),
- Закон о државном премеру и катастру (Сл. гл. РС. бр. 36/09, 18/10),
- Закон о енергетици (Сл.гл.РС.бр.84/2004),
- Закон о путевима (Сл.гл РС. бр.101 /05, 123/07),
- Закон о железници (Сл.гл.РС.бр. 18/05),
- Закон о одбрани (Сл.гл.РС.бр. 116/07 и88/09),
- Закон о пољопривредном земљишту (Сл.гл.РС.бр. 23/06),
- Правилник о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама (Сл.гл.РС.бр.122 од 12.12.2003 год.),
- Правилник о шумском реду (“Службени гласник Р.С. бр. 38/2011 и 75/2016”).

Основу израдио :

Миленковић Властимир, дипл.инж.шум.

**Руководилац
планирања газдовања шумама**

Станковић Даниела, дипл.инж.шум.

**ШГ"Тимочке шуме" Бољевац
ДИРЕКТОР**

Величковић Зоран, дипл.инж.шум

М.П.
